

Wurnu Gondinal Faa Gasa

Dewtel Labaaruuji

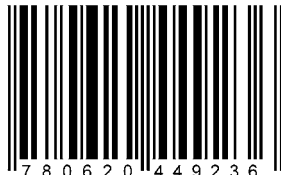
RICHARD A. BENNETT yottinii ko gotal muudum ley dente gondinde, hono wadoowo batuuji, ley cuudi janndeeji dewtere seniinde sako fuu Amerik, to Canada. Leydeele tubakuube e Ballee ko foti duuBi debbe e joy. Janndeeji dewte mako tawaama ana iwira e cuudijiradioji ko waarata e cuuBiiji noogay fondoo e leydeele joy aduna; diin radioji woni Trans World Radio e Far East Broadcasting Corporation. Iwrude e goleeji lobbii, Richard e debbo muudum Dorothee ana muuyi goonga fuu wallude leji andude kalfaado Issa Almasiihu immitiido no Buri fuu Batitiraada.

“So odon njidi gonga fuu tinaade e bangal namdu ruuhuuyi, nduu namdu ana haani ko wella on, jeynoo on du, e laato nden hunde woni ko moodibo Dr. Bennett ndaartata faa holla en.”

Dr. Stephen F. Olford

ISBN 978-0-620-44923-6

9

7 8 0 6 2 0 4 4 9 2 3 6

CROSS CURRENTS INTERNATIONAL MINISTRIES

Bennett

Wurnu
Gondinal
Faa Gasa

Wurnu Gondinal Faa Gasa

*Richard
A. Bennett*

CCIM

Rewo:

Ndewal goongaraawal ana jeydi e leydinaare haḅidiinde e ḅernde kaḅum e hayille men fawiido e Almasiihu Iisaa – Almasiihu guurdo e Laamiido ley konngol Laamdo ngol. Sonii en ngadii non fuu, en tawirte e ley yonkiiji meeden e alahaali leydinoore e yetto yeeso mako.

– hello 92

Setto:

Waajune nafamaajo ana heḅiroo e “heewalla satudo”, Ruuhu-Ceniido wumbiido e no heewiri ley gondindo holitoowo nii en gongaaku taweegon Almasiihu ley men.

– hello 121

Woolde:

Sonii eden nduhoo fordude e konngol Laamdo, eden nduhoo fordude e muyde Laamdo! E muyde Laamdo wallaa ko wonani en so wanaa faa jaaloden seydaani e hunde fuu ko ndaartata faa halkira ngurdam meeden ruuhuujam.

– hello 95

Wurnu
Gondinal
Faa Gasa

Wurnu Gondinal Faa Gasa

Dewtel kabaaruuji
Faa dowal en e jeydal
Tekungal e wuurungal e Laamdo

Richard A. Bennett

Woniraama do:

CROSS CURRENTS
INTERNATIONAL MINISTRIES

Fecitiraama e:

Trans World Radio
06 B.P 2131 Abidjan 06
Cote d'Ivoire

Food for Fatih: Pulaar

Copyright ©2009 Cross Currents International Ministries.

Tous droits réservés. Aucun extrait de cette publication ne doit être reproduit, numérisé, stocké ou transmis sous quelque forme que ce soit sans une autorisation écrite préalable de Cross Currents International Ministries.

Wonaama to China

ISBN: 978-0-620-44923-6

Woniraama ðo:

Cross Currents International Ministries
www.ccim-media.com

Fecitiraama e:

Trans World Radio
06 B.P 2131 Abidjan 06
Cote d'Ivoire

Dow innde Almasiihu meeden Iisaa, ngel dewtel ana woodaninii e dow jilli homo fuu golloowo tawaado e wondal kiɓal, gollidiinde e miin e gendam ley gollal l'Injiila iwrude e Cross currents International Ministries.

Wurnu Gondinal Faa Gasa wonaama ko ɓooyi e demle keewude e dow juutinde golal Cross Currents International Ministries. Facite e kollite yogaaje no ngal gollal waldeere yaara yeeso.

Alluwal Hoore Haalaaji

Haala adiiika	11
Ko adii	13
1. Njaamdu ɗannde fuu	21
2. Hoore e bernde	31
<i>Hoore</i>	34
<i>Bernde</i>	38
3. Lamdinaade ley duhaawu	47
<i>Hofee koppi mon</i>	50
<i>Udditee berde mon</i>	52
<i>Tijo am kamuuli</i>	66
<i>Tiidalla am adunaajo</i>	72
4. Wakati kawro-ndiral	81
<i>Gollal downtanoore</i>	83
<i>Jaabu gondinal</i>	86
<i>Ndewal gongaraawal</i>	90
<i>Andal garjo</i>	93
5. Ko jeydi e gondinal	103
6. Wakati setaagol	117
<i>Heewalla waajune</i>	121
7. Biɓe naa yiite	131
<i>Hello Daneejo</i>	134
<i>Duuɓi bonaadi</i>	135
<i>Foyre faa abada</i>	138
8. Ngaree, ɗaamee	141
Timooɗe	158
A. Jannde dewtere	158
B. Wakati kawrondiral	159
C. ɗowto ɗaangunde ɗaande fuu	160

Haala adiika

Laatanii kam moyyere mi yamira jannde ndee dewtere Dr. Richard A. Bennett, mandiraande *Wurnu Gondinal Faa Gasa*. Ndee dewtere ana jokki e dewtere arane “*Tewtu moodon Laamdo*”. Fay gooto waawaa warde e Laamdo so wanaa e dow gondinal (*Ibraniinkooɓe 11:6*) e waawaa wuuraande Laamdo du so wanaa e dow gondinal (*Romankooɓe 1:17*). Sonii eden njidi dum laatoo hunde goongaare, gondinal ana haani ko **wurnoo** gila e puɗooje (*Romankooɓe 10:17*) e yaade yeeso (*1 Piyer 2:1-3; Ibraninkooɓe 5:12-14*). Almasiihu Iisaa hokii ngol konngol e wiide: *Wanaa ŋamdu tan nedo wuurdata, ko nedo wuurdata dee, haala fuu ka Laamdo haali (Matta 4:4)*. Ko yaawi du anabii Yereimiya wihiino: *Gilaa nde kewtu-miin haala maada kaa ndee mi modiika. ñii laatike seyo am e moyyere am, sabi mida rondii innde maada, o Laamdo mo hooreejo konuujji (Yer. 15:16)*.

WURNU GONDINAL FAA GASA

E dow ko **nafaa mawdo** ŋamdu ruuhuuru ana haani ko anditeen dum, no **hawriri** e no **jeynirii**. Moodibo Bennett hollitii en hono ko kabaaru jeydal soobewal e Laamdo waawirii laatiraade e ngedu meeden. Suura jetti oo e hoore muudum ana sembinii e dow majum.

E oo wakati mo biya aadamanku do gondimbe heewuube hewtii lootal kohe wihoowo iibe wuurande Laamdo tawee be **bilataake non fuu e Almasiihu** e dow gondinal (*Galatiya 2:20*), dewtere hono *Wurnu Gondinal Faa Gasa* yo kabaaru mo dow kammu woodando homo e meeden. Yo Laamdo duhoo golal ndee dewtere e dow yaade mayre yeeso.

Dr. Stephen F. Olford

Ko adii

WURNU GONDINAL FAA GASA yo jokko *Tewtu moodon Laamdo*, dewtere nde windumin min e gendam nde men battitii yiiti mawuuri duubi noogay e joy ko men ngadidi suudu ndee. E nden wakati, yo yeteende amen Laamdo men tewtan-noo hollitinde e windo, yaltiinde kanum e yotiinde oo kabaaru l'Injiila yimbe.

Yalto arano *Tewtu moodon Laamdo* ana foti ujunaaji noogay e joy dewte. Gilaa nden Laamdo selaali barkinde hono oo alahaali lobbo ndokitirde amen mo.

Handen oo, ko waarata hake miliyonji tati ngel dewtel fecaama e ley oo aduna ko buri demle debbe e sappo e non du yimbe ina lamdanoo ko magel faa sane. Ko laatii seyooji amen mawdi yo taweede yimbe hewbe ana settoo nokuuje den fuu ley aduna, nde wonoo be kewtii rimdal e dow jannde ndeedoo dewtere.

WURNU GONDINAL FAA GASA

E batitoore njalaande cappande tatiire yiiti mawuuri dewgal amen, men keḃii andude dambule udditiima e saaku l'Injiilla e ley ḃii duuḃi keewuḃi; e hono non du men mbaawi saakude tewtu Laamḃo, no men mbaawiraa miilanaade ko majum ley duuḃi sapo e welaade. Non du walanaa no men, godum fuu no men mbaawirnoo hollirde ko jilli amen mawnoowo yaade e yetoore hetude e Baaba mo dow kamuuli so wanaa e yaltinde kaḃum e saakude *Wurnu Gondinal Faa Gasa*. Nde wonoo du Laamḃo duhanike heewuḃe e bangal *Tewtu moodon Laamḃo* mida njagoo mo naftoroo ngel dewtel ḃiḃaḃel du faa dum walla yimḃe heewuḃe ngadooḃe taaḃande mun'en arandeere e Almasiihu, ko ḃoo en kaḃum e leyḃeele yogaaje aduna fuu.

Ko andaa, *Wurnu Gondinal Faa Gasa* wanaa joko dewtere *Tewtu moodon Laamḃo* tan, min e Dorote miden koolii ngel dewtel laatanto on mbaliigu gongaaḃo mawḃo ko gondindo fuu kasindindo wuurde ley jeyondiral kiḃal e Almasiihu hasindini. Ngel windiraama e ley njagunde nedo fuu jangirḃo ngel goonga tawan e magel mbaliigu e sembinoore ley ngurndam muudum gondinal.

***Wurnu Gondinal Faa Gasa* wanaa faa jangee saatu, saatu gootal no yaawiri e wedee noku gom. Sonii eḃen njidi tinaade e majum, so wanaa jangen ley mayre faa gasa de maren nde hono dewtel nafamaawel. Sabu kuḃe mbiyaade ley ngel dewtel sonii en njotinii mbiide muudum ley ngurndam meeḃen, en ekitoto hono kaanirḃen mawninde kuḃe yonkiiji e jeydal kiḃal ley yaadirde men e Laamḃo.**

Yimbe heewube ana miila, e gonga, ko woni hakilantaaku e majum yo taweede eden yewtoo e bangal celal. Dum goonga idum woodi cogu e wakati kaa so wanaa anden du mbidito lobbo e bangal caldi e sawrude ana jeydi e ko dogotoro holliti. Hono non du ana laatii hakilantaaku e bangal gondiindo tawee wakatiiji ana “yeewitoo”. E ko dum ndarda en yo hoolaare laabunde e dokal wakati muudum dowoowo en bamude wakati yeeso Laamdo, enen tan yeeso mako. Dum saabi e timoode suura fuu, miden ndaarda on e ley lamdi yogaaji kaanudi laataade asol dwtamaaje ngurndamji moodon “e bangal kude ruuhuuje”. lamdi yogaaji ana moya laatanoo on hono kude de kaanaa, kaa miccitodon ley mbiditagol tergal to dogotoroojo, noku do buri fuu naawude doo, ko woowi, don tiidalla mawdo tawetee. Yimbe heewube ana miila, e gonga, ko woni hakilantaaku e majum yo taweede eden yewtoo e bangal celal. Dum goonga idum woodi cogu e wakati kaa so wanaa anden du mbidito lobbo e bangal caldi e sawrude ana jeydi e ko dogotoro holliti. Hono non du ana laatii hakilantaaku e bangal gondiindo tawee wakatiiji ana “yeewitoo”. E ko dum ndarda en yo hoolaare laabunde e dokal wakati muudum dowoowo en bamude wakati yeeso Laamdo, enen tan yeeso mako. Dum saabi e timoode suura fuu, miden ndaarda on e ley lamdi yogaaji kaanudi laataade asol dwtamaaje ngurndamji moodon “e bangal kude ruuhuuje”. lamdi yogaaji ana moya laatanoo on hono kude de kaanaa, kaa miccitodon ley mbiditagol tergal to dogotoroojo, noku do buri fuu naawude doo, ko woowi, don tiidalla mawdo tawetee!

WURNU GONDINAL FAA GASA

Nde windanoo-mii ngel dewtel mi miccitike ko tiidalla mo waaya am, dallaado Dr. J. Edwin Orr. Wiinoo kam won nde kaŋum e waajotoodo gom nodidaa e waajotooɓe gondimɓe yogaabe. Be fuu ɓe nodanooma e kawrital ŋaagunde e bangal leydi ndii. Kaa gooto e waajotooɓe mo Edwin jaɓaali haaltande en haala muudum oo jaɓanaali nodaango ngoo e dow wiide omo heewi golle faa idum haɗa mo yaade e kawrite sabu idum ɓamana mo wakati kewɗo. Jonon e ley timoode ɓataakiwel mako ngel, mo ɓamii alahaali hollude omo woodi jannde lobbere heedande e kabaaru ŋaagunde, mo o seyirtoo e feccidinde e yimɓe wakati fuu. Hollude omo woodi jannde lobere e bangal ŋaagunde nde mo weltortoo feccidinde, wakatiijo fuu, e ley hono dee kawrite sonii ɗum tewtiraama mo. E ley no ɓuri fuu lugidinde e am, miɗa heɓii tayoral ana yaafi mbinden naa mbaajoden ko ŋaagunde diina duhoden no haaniri. E, nden ngel dewtel, mi windataa ɗum hono anduɗo hunde fuu e bangal majum kaa hono nedo yolbudo yido wiide woɓe yolbuɓe hoto haani heɓɗe ŋamdu.

Gendam Dorote laatanaake kam sembinoore e ley binndi ndeedoo dewtere *Wurnu Gondinal Faa Gasa*, kaa, ko ɓuri ɗum nafaa mo tawaama omo sembindina kam omo hinoo du no mi waasataa wakati kawrondiral am e Laamɗo. Koyɗe hono foti woni nde mi miccitaake ndee ŋaagunde C. T. Studd's nde min e hoore am tawaa-min wiitaade fade am hawrude e Dorote. Hono ndeedoo ŋaagunde: "Almasiihu sonii ada fodani kam debbo, hono gawyal sumaangal ley yiite ngal hoore muudum wajiti, mo

laatanoo kam hono sawru waditooru kam e laawol kaanankaaku e huɓitinde leemol ley am sonii mi naatii e itto koraaku woditaade e laawol gonga ngol!” So wiyeede gonga dum ana laatani kam welto mawɗo e dow tawideede e ley dewgal e hono oo debbo, yo yetoore woodanoo Laamɗo!

Ana fotti jooni duuɓi cappande joy ko abba am mo ruuhu Mobbo. Stephen Olford dowirii kam e Almasiihu. Bernde am ana heewu-noo andito e taweede on wakati Stephen haaltanii-no ko nafaa jangude kille keewude konngol Laamɗo e duhaade.

Miilooji keewuɗi di feccidan-min e mon ley ngel dewtel ana iwirana kam e jandeeji hooremaaji iwudi ley konngol Laamɗo. Godi e maji ana iwirana kam e ande dewtere seninde yaltude e gollanoobe Laamɗo suɓaaɓe faa gasi ɓe Almasiihu wadi e laawol am saabe neema muudum. Fay so ana tiidi e ley wakati jooni saaku ngel dewtel pamarel ngel andudon, mi inda ko tawaaɓe ana faaboo kam, hadtaa mida yeta Almasiihu ko homo fuu e maɓe.

Handen e bangal saaku ngel dewtel, mida waawi min du dɔwtanaade mi waɗa ko taalibo Pol yamiri ɓiya muudum e ley gondinal Timote, e nii en: *e ko nanirɗaa kam yeeso yimɓe heewuɓe setotooɓe ɓee koo, halfinaa dum woɓe tiniibo waawuɓe janginde woɓe du* (2 Timote 2:2).

Fay so ngel dewtel windaama faa walla gondimɓe weltoraade e jeyal ɓatitiingal sembeewal e Almasiihu Iisaa, ana woodi yimɓe woɓe jangoobe e ɓe andaali fay hunde e seyo bangal luuti jaafaadi e tayirde belɗo ngurndam duumiidam. Sonii onon woni hono oo

WURNU GONDINAL FAA GASA

nedo, mida ndaarda on udditon dewtere moodon seninde ley l'Injiila Yuhana e nden on yiitan ko saabi oo l'Injiila ana waawi laatanaade on nafamaajo: *Kaa ðee kude windaama faa gondinon Iisaa Almasiihu, biya Laamdo e nden sonii on gondinii-mo odon kewta ngurndam kedotoo dam (Jean 20:31).*

– R.A.B.

Wurnu
Gondinal
Faa Gasa

*Aadiiji maada yaa ana welli e hunduko am,
faa buri njumuri e hunduko.
Dum saabi mida yidi jamirooje
maada faa buri kaŋe, faa condi kaŋe!*

Jabuura 119:103, 127

Naamdu ɲannde fuu

Debbo goondindo ɲardudo sane, tiniido e goon dinal: “ndaardi kam ɲannde wootere mi wadanna dum duhaawu yalla gondal hakkunde muudum e joomiraado ana yaha yeeso.” Ana laabi gondal yimɓe ana seeri ɓe nganaa gootum e heertaade joomiraado Iisaa Almasiihu. Gondal yimɓe tan waawaa tabitidde hakkunde mum’en.

E ley gonde hakunde ɓiɓe aadama, gondal kiɓungal waawaa taweede sonii aniyaaaji, holititaa kodun woni den kude kiɓude de kan – den weltaade e muudum heede e bangal miilooji jeydudi.

E misaalu miin e gendam Dorote ɓataaki iwiranii miin jungo gorko goondindo e genndum. Be mbihii miin e ley ɓataaki oo: “keenjan men ngartirii iwude Suudu dogtoro e ɓingel amiin keccel Dorote. Hono no tokara mako oo nii; o wadii no watee fuu faa garol makko laatii e ley wakkati cuɓaado. Rimeegol ngel ɓingel hawrii e wakkatii muudum teddeefi makko yo kilooji 3 dum woni hake 6,5 buudi.” Laatanike mineen e saaraaɓe mako ɓee fuu seyo manwgo sanne.

So wiyee de goonga ana welli renten e seyo saaraaɓe weltiiɓe e wartude e cukaley mun en keccel, nde wonnon ngoo seyo waratta dowaa mo e ley mangaaku mako: nden eden seyiroo e moosal mako aranal, eden miccitoroo e weltaare ‘abiiko’ arano naa du ‘iniiko’!

Cukaleel keccel rimiraangel e bawde muudum hiɓude so wiyee de goonga yo kayee fi towtudo faamu biya aadamanke. Kaa, ko buri fuu hawnaade e majum koo woni tawee de woon rimitiido kesum, noon du e ngol rimtaagol kesol so, joomun jabii jokkude ngol laawol ruuhuwol, dowangol hede mangaaku e ley andal Almaasiihu.

Ana laato, e no haaniraa, tawee, e dimal ngal yaade e mangaaku kiɓo suka, ngurndam jokirtaa laawol muudum e no haaniri nii. Ko naawi, e muudum woni ley yontere nde miin hewtii e ley muudum kabaaru rimegol biya Dorothee, miin e gendam am du miin kewtii kabaaru mayde surbaajo mo duuɓi 21 fedde gidiraajo godo. Ko boni e ley ndee hunde woni, oo surbaajo abada yawtaali sukaaku, wanaa e bangal miilo, caaldi naa du jeydal. Fay nde tawii saaraaɓe mako nodiriimo no batitirii Carol Joy dum woni (Jimol seyo), mo suka wonnoo nde mo maayi—dum woni suka mo duuɓi 21! Baw de mako e waawude haaldinde e yimɓe buri fuu famdude. Ko yimɓe andi e bangal ngurndam mako, yo wallaa fuu ko dam laatii.

Hono no Carol heɓaali mawnirde faa iwa e sukaaku muudum arandeewol, noon gondimɓe heewuɓe du ana way hono ɓe iwaali e ley sukaaku

Nyaamdu nyaande fuu

gondinal: fay nde wonnoo ɓe ɓooyi e ley gondinal, beydoraagol maɓe e andal Almaasiihu hedike e wallaa ko woni. Tawiine Joomiraado hokkii hunde fuu ko heedani e bangal ɗamdu ɓee sukaaɓe yalla so ɓe njardike ɓe ngattanii ɗum hakille, idum waawa ɗum mawnina ɓe e ley gondinal maɓe ngal ɓe kewti e ngarol maɓe e Almaasiihu.

Dewtere yo nduu ɗamdu Laamdooru damdan du en e gondinal cukakuuru. Iwen nden e marta kumpaaku cukaaku ngaren e jokollaagu hiɓɗo de caggitorden e baalikaaku kiɓo, ɗum saabi ana waajibidini anden ko mbiide haalla Laamdo kaa, ɗum woni (Dewtere Seniinde). E aniya Laamdo, jannde dowto dewtere seniinde ana ɓuri diinankaaku ɓollo tan, yo ɗum hunde waajibiire e bangal heyditoore nafoore gondindo mo yolbere mawnde nangui so tewtii ɗamdu barkooru bange Laamdo.

Eyo, haala Laamdo kaa ana waawi laataade asol seyo kiɓo e mawdo, si tawii jangoowo oo ana ekkitoo andude no “ɗaamira e no waccitoroo” hono no ɗamdu ruuhuuru mako.

Laamdo e ley neema muudum ana noddira e hunduko anabii Esaaya, yolbuɓe e domɗuɓe ruuhu warde ɗamda e muudum:

*O onon tawaaɓe ana domdi, ngaree e ndiyameeji, fey so tawii on ngallaa kaalisi! Ngaree, coodee e ɗaamee... Ko saabi odon peesoo kaalisi e ko jeydaa e buuru? Ko wadi so odon tampina ko haarantaa? Kettinee kam ndeno e ɗaamon ko moyyi. E on weltoto e **ɗamduuji** belɗi. **Foccitee noppii** mon*

WURNU GONDINAL FAA GASA

e ngaron e am; Kettinee, e yonkiiji mon wuuran...
(Esaaya 55:1-3).

Gondimbe hewbe ana way hono be andaa no be kaani wadirde so be ngurnira gondinal maɓe e jangirde haala Laamdo kaa; iɓe miila ko yaafi woni “jangude” dewte haallande haala dewtere seniinde diina jangude dewtere seniinde e hoore muudum. Ngel dewtel tawaangel e juude mon ngel fayde muun wanaa firtande on dewtere seniinde, kaa sembin dinde on e jangude nde, yalla e ley majum en nde firtanoo on e hoore mayre. E ko sagitotoo e majum du woni on kewtan ngurndam laaɓu dam e tekudam hakunde moodon e Baabiraado mo dow kamuuli.

Mi tawaama e tindinaande numdoo yimbe tawaaɓe ana fuda jannde mun'en dewtere seniinde e tewtugol muudum'en ŋamdu gondinal:

Jangee ko paamoton e so on ngarii e ko on paamataa, njehee yeeso e jannde ndee. No yaawiri, on kewtan kude paminiide. E hono non ko tawaɗon oɗon paama seeda koo wallaan on faamude ko on faamaali e wellaade koo.

Tama oɗon paama ko mbiimin on koo? Dum woni on kaanaa selde e tinaare!

Nokuuje aduna kewde, dum woni ley cuudijji ekolɗaaji mawdi, kaɗum e do kawree wadta naa do dewte martee, yimbe ina haɓtoo faamude e martaade ande de nganaa ko woodani so **wanaa wuurnude hakilaaji**. Si en ndaartike dewtere seniinde hono no maɓe nii, dum woni hono dewtel diina tan,

Nyaamdu njannde fuu

ko kewe ten e majum woni njamdu woodanan hakilaaji meeden tan. Tawiine dewtere ana wongina en e wiide: *“Andal ana ugina hawtaare, kaa jilli ana sembindina”* (1 Korintunkooɓe 8:1).

Ayo, so wanaa so en paamii faa gasi “waccitagol” haalla Laamdo, faamu meeden dewtere seniinde ana waawi uginande en e bangal andal, fade ngal andal njibude en ley. Ndaartugol men Laamdo njannde fuu, ɓuri rentiinde ande ɓole, eden kaani ndaartude **‘njamdu dow kamuuli faa ngurneen gondinal meeden’**.

So ana woodi yimbe janganbe dewtere seniinde faa keba anndal tan, ana woodi duu gondinbe heewbe janganbe haala laamdo ka sabi ebe keba seyo e seeboore nguurdam ruuhu mabbe. Gondinbe be jaati, ana maata ebe mawna ley goondal mabbe e laamdo e dewal goongarawal e hibbugale ngal nafaa. Yibbe bee ana rimdi gilla tewtude muuyde kohe mum’en so wanaa wuurude sogo laamdo.

Battitaagol Laamdo njande fuu e hiini hoore muudum, e ley hoolaare hiɓu nde, e ɓernde udiitiinde yeeso dewtere udiitiinde, yo neema suka Laamdo rimtiido keso.

Ana moyya tawee odoon lamdoo kohe moodon ngoldoo lamdol: hono hen kaaniri miin taweede mida jannga dewtere seniinde yalla en nde waawaa nde wurna yonki am e non du mi waawa mawnude e jilli kaɗum e andal Almaasiihu men Isaa? Gundi dii ana tawee e ko mbiyeteen *“wakati kawrital koo”*. Dum woni wakati mo kawrititen enen tan feere men e Laamdo.

Ngal *wakati kawrital koo* so wiyeede gongaa yo jamtoole hakunde jaadirɓe didon, onoon e kalfaado moon guurɗo. Iwrude e dewtere Seniinde, haalla mako kaa, Laamɗo ana haalda e ɓiɓe muudum. So en jaabanike no hiɓiri ko Laamɗo wihii en koo, dum ana hollita en ekkitike ɗagiraade no fordata e ko dewtere wii, hono noon du eden kollita gondinal finungal tijotoongal Joomiraado.

Naagaade e no fordata e dewtere, ko yidumiin wiide woni ɗaagiraade e taweede haalaaji di mbiyeten so yotineen Laamɗo dii e ley dewtere seniinde woni ko yalti. Naagiraade e no fordata e dewtere seniinde, yo weltoraade e jike mawde ɗaagunde meeden ana fordi e aniyaa Laamɗo.

Sonii Ruuhu Ceniido ana waɗana en haalla Laamɗo kaa hono ko wuuri, eden gollida e haalaaji Laamɗo kolliten mo dolle yowiide e dow ɓerde men dee. Hono ndee ɗaagunde ana danda en tawaɗaaji wonaadi naa du ɗembaadi. Ko ɓuri hen hankasen, sonii en kedike e ɗaagundeeji fordooji e mbiide dewtere seniinde, en naatan e kawral suɓiingal e Almaasiihu, sabi eden mbaawi yaade yeeso e faamu kaɗum e no muyde mako e bangal ngurndameeji meeden yaadatta.

Naangunde gongaare, wanaa ɗaagunde tewtoore yuubude aniya Laamɗo e ley aniyaaaji meeden dii, kaa yuubude aniyaaaji meeden dii e di Laamɗo dii. Caggal nde mo dowii ɓiɓe Israyiila e haynde ley ndiyameeji maayo Urdun wakati ndungu kewdo ndee, Yooshua tawanooma yeeso yimɓe ɓe mo andaa. Omo andunoo gollal halfinaano ngal mo to leydi Kanaana iwrude e

Laamdo, yo hawude leydeele e senude nde e gollleeji heeforɓe. Mo lamdii ndeno oo nedo mo o andaano tawiraado e juude mun kaafaawi: “*minen ngoodan daa naa, wayɓe men ngoodan daa ?*” E jaabango hawniingo ngo Yooshuwa hewtii e bangal lamdol muudum ngol anii: ‘wanaa!’ dum woni, fordude e ko dewtere seniinde NIV wihi “*mi woodana maa, mi woodanaa wayɓe maa*”. Ndeen wono ko mo faami oo nedo mo o andaali oo heedana fay gooto. E ko mo miili koo dartinike e ley mbiide oo gorko, “*Kaa miin woni hoore konu Laamdo, jooni ngaran-miin*”.

Yooshuwa nden woni ko heɓii faamu, e fordude, no hawrata du oo nedo tewtaa faa jeyda e konuujji, kaa faa laamoo konu. Nden du woni ko mo sujidanii dum mo holliti leyɗinkinaare mako mo o anditani dum hono hooreejo mako, dum woni hooreejo konuujji. “*Noku mo ndaridaa e muudum oo yo noku Ceniido*” dun woni ko gorko tawidaado kaafaawi e jungo muudum oo wihi (*Yooshuwa 5:13-15*).

Hono non du, e ley wakati ɲaagunde meeden ndee, so en ngarii yeeso Joomiraado men, haanaa ko tawee yo ko njiden gollude koo ngarten faa kolliten mo e ɲaagoden du mo wonda e meeden e ley ngarten faa ngaden koo, kaa ko haani woni jiccoden yeeso senaare mako ndee e jaɓaneen ko fordata e muyde mako dee, dum woni fodooje mako, e bawde mako.

Dum woni de ɲaagaade e no fordata e mbii de dewtere seninde, yo ɲaagaade fordude e muyde Joomiraado. E ley aniyaa wartirde aniyaa meeden e aniyaa mako woni siirdi mawnude e aniya kude ruuhuuje waawi heɓaade wakati fuu.

WURNU GONDINAL FAA GASA

Ayo, sonii tawii eden jangira dewtere seniinde leydinkinaare e ŋaagunde leydiniinde, e dow muyde hedaade Laamdo sike walaa “*en mawnan e ley neema e andal Almaasiihu meeden e kisinoowo men Iisaa Almaasiihu*” (2 Piyer 3:18).

Hono no min tawiraa wiirude iwude e mbiide dewtere Esaaya mo wihii de sonii “eden poccita noppiji min”, sonii eden “kedoo” en mbeltoto e ko Laamdo wihi.

Mbiḍitagol ruuhuuwol

1. Gila wakati homo laatimin gondiindo rimtiido keso?
2. Woon nde tawaa e ley ngurdam am gondinal nde gondal am tawaa ana ɓuri jooni tekkude e Laamdo?
3. So mi endii ngurndam am jooniwal en ngurndam yaade duuɓi joy e wellaade:

Tama mida wonda e Laamdo e hono non sane?

Tama mida andita muyde Laamdo mi senda e muuyooji am?

*Almaasiihu, ekintinam –hedaade maa.
Wakatiije dee ana jirginii e noppiiiji
am tampii e dow dii konngi heewudi
tordamaaji wakati keewudo. Hokaram-
ruuhu cukaaku Samuyel, wiinoodo maa
“haalu maccudo maa ana hetindii”.
Yoppam- mi hedoo ko mbiyataa bernde
am. Ekintinam-faamude konngol
maada, yalla mida waawa mi andita
di hakunde konngi e hono non dukooji
leydeele dee fuu yo deyoo yalla e ko nan-
na min koo fuu yo jimi konngol maa tan
nanee ana haalda e am.*

Aamiina.

A.W. Tozer

Hoore e bernde

Miin e gendam keḃii mbellii hoore hokkude fedde moodibaaḃe e rewḃe muudum en e jannde diidoo duuḃi ḃettiidi hedde Sahel leydi Keniya too. Faa ḃe mbaawa hawrude e battu mo pudugol mun haani laataade wakati 19 jamde Moodibaḃe hogaaḃe e rewḃe mun en njaltiriino koyḃe ana njaha ila beete wakkati 4 yamde yalla e ḃe kayroya e jannde dewtere seniinde, ḃe njardike tampere e tiidalla ḡaalooma kuurdo kaḡum e wulngo naange lade joordo e ḃo yolbere mawni.

Hewḃe e maḃe tuubiino fotaa duuḃi ḃidi naa duuḃi tati. Dewtere seniinde feccaa taanooḃe e jungo gooto. Ḃun fuu e taweede seedaamuyaku maḃe laatike fooyre hakkunde yimḃe maḃe watti anoore e joomiraado. Ḃii seedaa muyaakuuji lobbi laatinoke saababu faa egiliisiiji kewdi joodoo ley gelloy pamaroy. Kaa nde wonnoo setagol maḃe lobol hakunde wondiiḃe maḃe Almaasiihu nafotirke ḃum e rimtaagol gondimḃe hewḃe ley geloy ḃaleeḃe hewḃe.

Min mbaawi hokkude gooto maɓe fuu dewtere seniinde wootere min keɓii fudude jannde. Ko jannde ande wonno dow mum ko ani: “Dewtere seniinde wonnde e **juude** mon, ndee waawa laatanaade on duhaawu kinnaa nde yalta e junngo mon nde yotto **hoore** mon, iwa e hoore mon yotto e ɓernde mon. Goondiindo ana haani ekkitaade waylitere, itta dewtere seniinde e jungo yottina nde hoore so heɓa yottinde nde ɓernde hono haala Laamdo. Ana haani ekkitoden no kaanirden wellinde dewtere seniinde juude yaade hoore e hoore du yaade e ɓernde.”

Ley suudu to ngammi cukaaku an to so suka gorko wadi e joomiraado goondinal wadani kisinoowo kan, mi wirfitike yeewoyde ɗun ɗaande wootere. E doy ɗun milanpa mawdo dow laawol suudu amen, e bange ko Bob Flint jaɓani Iisaa koo. On wakkati tawi Bob Flint won e duuɓi 14 tuubugol Bob wattino waylitere mawnde e ley ngurdam mako: Bob yaltiino lekkol, o golli golle darnude cuɗi, e on wakkati, o nandaano e nedo “janngudo” fey seeda. Fey ɗun, wakkati tuubugol makko ngol, mi hollitiimo, yo waajibi ko o waawa janngude dewtere makko seniinde on beete fade makko yaade golle. Hono nii tawi fey o janngay jannde fun ko hetti e laawol diina, Bob waawi heɓde ngurndam e halla laamdo kaa, “*ɗaande makko*” kanko e joomiraado nde, nde ana wonnoo e barke.

E duuɓi makko 17, o heɓi majjugol to wodi e ley ittugol koro jannde ko nedo heɓaali tafon ɗun wanaa ko hayni. Miin mbeltiido nani wiyaama, nde on naati

e sordaasaaku wakkati duuɓi makko 18, o waylitire tinnaare makko e ko cagal joomiraado ko e wakkati puɗoode jannde makko nde, kanko e waaldeɗe makko 17 sordaasi en ndeentiino ɓe ɗaagii laamdo, kasen kamɓe du eɓe ɗjinno jaɓande Iisaa Almaasiihu e ley nguurndam maɓe e wakkati sordaasaaku makko o heɓi landindal saabi golle joomiraado, so o teli-ke wakkati sordaasaaku makoo timmi kaa nelal cakitiingal ngal mo wadoy leydi Almagne too laana mako diwoowa kaa tawaama ana saamida e mako e ɗum du saabike noditeegol mako bange Almaasiihu.

E to noku ɗo masiiba oo tawaa ana wada too, dereeji ko hetti e waajuneeji tawaama ana saaki ley lade Almagne ndee ɗum fun tawaama ana iwa e ley mbasu mako. Ana selli noo Bob, haala Lamdo kaa tawaama ana iwa e jungo muudum yotoo ɗo hoore mun, iwa ɗo hoore du yotoo ɗo bernde, e ɗo bernde yotoo ko hedii koo. E nde mo dalii ndee mo tawaama omo wonda e Almaasiihu, ɗum woni mo tawaama e ley gondal yeeso Lamdo!

Hannden, ana yaafanii hewɓe hono no Bob nii kewten kuɗe wallooje en e jannde dewtere e ley no njaadeten e Lamdo. Kaa o worraano non e moodibaaɓe leydi Keniya ɗjaaɓe ley leeruuji sappo e joy e ley naange wulnge fuu yalla eden kaandi e waylitigol jannde, jaati faa waylita anndal dewtere seniinde wada ɗun bawde ley bernde. Kaa no ɗum laatorii fuu, ana haani anden no ɗum waawiri waylitinde—ayo, **waylitinde**—andal dewtere seninde laato jeydal bernde.

Min, mida yeta Almaasiihu nde wonnoo mo hollii kam, nde mi suka e ley gondinal, ko tawaa ana senda jannde dewtere seniinde e wakati wiyeteedo “*kawro-ndiral*” e Lamdo oo. Fay nde wonnoo hoore e bernde ana haani rentude e ley jannde haala Laamdo, kina anden jannde tawee hoore tawee bernde Walla hen hokkataa mangaaku e ley ruuhu.

HOORE

*Jannde dewtere Seniinde:
fayde mum, e tordaji muudum.*

*Tina yalla so a darike yeeso Lamdo, ada laatoo golloowo jarranaado mo golle mum hersinaali, laato-daa nafotortoodo konngol Lamdo ngol no haaniri nii (2 Timote 2:15). Janngude dewtere **seninde** e accude mbiide mayre heba noku ley yonki men yo haanungal welde yonki gondiindo fuu. Dum wadi eden kaani tinaade wakati fuu no kewtiren jannde, iwude e moodibo, naa e hooreejo walde; naa e nafotiraade e dewte faa paamen ko nde wii. Hawritinde hono dee ande laatanto en nafaa mawdo e ley wawtuuji di ndaarten faa wonden feere men e Lamdo ley wakati mo mbiyeten “*kawro-ndiral*”.*

Ko haani woni, moodibaaɓe dente dee ana jeydi e doke de Lamdo wadani dental muu dum. Ndeno golal arandeewal moodibo yo janginde gondimɓe ko jeydi e faamu mbiide dewtere seninde, baabu e baabu, dewte e dewte. E dow dum ana haani ko mo tindina sewre mako ndee wuura e ley senaare e

haḡitaare e bangal sugulaaji kude oo aduna majudo.

Mida e yeeso gite am kabaaru firtanaado en e ko heedani battu tawaado ana wada hakunde saahiibe waalde sukaaḡe yotinooḡe kabaaru lobol hakunde jom en ande mawḡe, won moodibo saahiido William Still. Oo gorko Laamdo gila duuḡi 45 yo moodibo dental, noku wiyeteedo Aberdeen to Ecosse, e ngal dental ana wuuri ana joggii sembe faa abada. Sembe ngal dental no mawniri faa yawti leydi Ecosse, so wiyeede gonga gollal William Still tawaama ana hewta dukal jamaa hewdo saabe jandeeji, muudum lobbi barkiniidi non du ḡe gondinii ḡeydi hen iḡe gollana Lamdo ley aduna oo. E wakati batu G.B.U. tawaado wadde ko ḡooyaali moodibo Still tawaama ana wiya kaa haala:

“Moodibo ko nodaa wada woni ḡamiinde baaloy mun, fay so tawi baaloy koy yidaa ḡamineede. Mo haanaa lataade fijidoowo e behi. Ko haani woni yo behi fijina behi to leydi behi. On mbaawataa waylitinde behi dii ngadon ḡum baali e dow hiilde ḡum laatoo ‘behiyaaku’... golal moodibo yo wadde ko waawi fuu de walla baaloy wuurde ngurndam weldam ḡum e taweede ana reenti, e hollude di no di kaani jeyndirde e wuurdude ley oodoo aduna hewdo tiidande behi, tawee on laatataako behi onon e kohe mon.”.

Caggal rimeegol moodon kesol, ana woodi nafaa kaḡodon e dental gondimḡe ngal mbaawirdon

hebirde e muudum barke iwude golal moodibo hon oo.

Kaa ko boni e majum woni, wakati hokaaka heewuɓe miin jangoobe ndeedoo kewten jannde iwude e hono oo moodibo. Kaa, fay e waawuɓe hewtude mbaliigu hono oo moodibo kaɗum e dewte tindinooje kabaaru dewtere seniinde, ko boni e majum woni yo pati tawee eden njopita andal hoore ngal laatoɗ ɗamdu ngurndam ruuhuuɗam ɗam Lamdo yidi hokude en wakati mo njiden “*hawruɗe*” e mako oo.

Ana haani paamen, andal dewtere seniinde nde kewtirten iwude e janginal moodibo, naa faamu mo kebirten e jannde binndi hiini hoore, waawaa ɓamude lorde ɗamdu ruuhuuwu mo Ruuhu-Ceniido waawi hokude ɓernde men kaɗum e ngurndam men e ley kawral ɓatitingal mo keɓeten e ley “*kawral*”.

Hono no dum wordii, janginoowo kabaaru binndi waawaa wonnde e bate “*kawral*”, maadal ngal, non du wakati “*kawral*” haanaa tawee ana haɗee tewtude lugidinde jannde maada dewtere seniinde naa du ana haɗee jeydude e ɓernde maa fuu e dental wuurungal ngal jikke muudum laatii haala Lamdo.

Ko tawaa ana laatii tiidalla, mon fuu ɗee tindinooje ana waawi nafude on e wonude ko ɗeenji e bangal jannde nafamaare.

Duubi keewdi betiidi, gorko gooto inniraado Myles Coverdale wadi laamdi dii faa walla yimbe annude laawol no ‘**dursude** haala laamdo ka’. Annii ko o windii:

Dum ana waawi wallude maa faamude bindi seniidi di, so a nabaali ko haala ko tan yalla ko windaa ko tan, kaa, so a...

Haala homo ngol certol haalata?

Homo ngol certol woodani?

Konngi teduđi hodi windudo oo golidi?

Wakati homo certol ngol winndaa?

Hoto dum winndaa?

Saabe hođum noku oo windaa?

E dow sabaabu kodum oo noku winndaa?

Hono ceertol ngol waawiri fordude e ko joki naa e ko ardii koo?

So, e ley jannde moodon dewtere ndee, ođon ekita kohe moodon jaabaade hono đii lamdi (e so a waawi ada waawi gollidinde dewtere woodu nde maandi), weltaare moodon ɓeydorto mangu so on njehii yeeso e yiitude gongaaji ngonđi e ceerti đii no jeydiri nii. On njahaan yeeso e faamude mbiide anabaaje hawniide, gode e maje heđi laataade, kaa woon du doomude faa laatoo.

Andoon on barkinte faa sanne, so gite mon udditoyke e nedaaku Laamdo Joomiraado, dum woni so on faami maandaa tageefu mo o wadi, taariki fillaado e ko mo wadi, golle heedande e kisindam, e ko heedani bangal garol mako ley aduna e nedaaku Almaasiihu e tindinooje de gondimɓe hono miin e moodon haani dwtanaade. Hono dee biditooje so wiyeede goonga ana welli e wadde kaŋum e taweede

gondimbe e dow tinaare mawnde ana njaha yeeso e andal Laamdo.

BERNDE

Wakati “kawro-ndiral”: wonnitooje, tindinooje

Muyde Laamdo woodande homo e meeden fun woni yo en yettirmo “*Ruuhu e goonga*” (*Yuhana 4:24*), dum woni e **hoore** kaɗum e **bernde** dee kude rentude e noku gooto e ley kawral lugungal e mako.

Sonii jannde moodon haala kaa yo andal binndi boli dii tan yoppata e hakilaaji moon, nafaa ruuhuujo mo kebotoon oo ndeno wallaa do woni. Andal hoore tawee dum waawaa yottineede e ley ko nguurten ɗaande fuu koo, woni tiidalaaji mawdi di gondimbe hewbe woni e muudum haande.

Ko boni e majum woni ana woodi gondimbe hewbe andube ko heewi e mbiide haala Laamdo, kaa be nguurataa e ley foyre kan haala. E noon du iɓe ngoni, sokude ande de be kewti e bangal dewtere seniinde ndee ley ɗobi hakillaaji maɓe dii e hono no be ngallaa hakille iɓe njaara fordude e aniiyaaji kaɗum e muuyo odo aduna. Dum ana boni, sabu haala Laamdo kaa abada ndartataa faa forda e miilooji kaɗum e aniyaaji oo wakati.

Batitiraade mbiide binndi ceniidi dii e hakillaaji oo aduna e tewtude rentinirde dum e ande aduna meeden oo, yo bonude asol ko heedani e bangal sii jannde e jike muudum tentiliido fuu. Almaasiihu Iisaa yoɓi njoɓdi mawndi faa danda en e oo aduna

bondo e noon haala mako kaa jaɓaantaa miilooji e aniyaaɗi asol salaniido mo.

Nde wonnoo haala Laamɗo kaa waawataa abada forda e neesuuji ɓiɓe aadama, jangirɗo dewtere seniinde soobee faa laatoo ko Laamɗo muuyi laatoo fuu, dum laatanto dum ekkitoore waylitande hakkilaaji e neesuuji. Kaa haanaa ko njegiten aniyaa Laamɗo arano oo: yo tinaare ɓernde wanaa e andal hoore tan.

Jabuuranke ana wiyam-noo, ‘mida hamya haala maa ley **ɓernde** am’ (wanaa ley **hoore** am) “*yalla pati mi luutu konngol maada.*” (*Jabuura 119:11*). Hitler kaɗum e hoore mun tawaama wakatiiji ana innda mbiide ceerti dewtere seniinde e haalaaji muudum bonɗi so warri haaldude e jamaa, kaa andal mako ceerti dewtere ndee nafaali mo fay hunde e ley suɓagol mako e ko foti waɗeede kaɗum e ko heedani laakara mako. dum ana holla ngal andal abada hewtaali ɓernde mako.

Kaa hodum Dawda jabuuranke oo yidi wiide nde mo wihi mo hamyi haala Laamɗo kaa ley ɓernde mako? wanaa haala tew ɗo yiyam dogata naatoyaa ley ɗadi caldi mo woodi haaltande. Sabu fay gooto waawaa suudude haala Laamɗo kaa ley tew muudum. Ko Dawda, **ɓernde** yo don woni ko asol ko hinotoo miilooji fuu waawi taweede e kaɗum du ɗowata ngurndam neɗanke e tagu muudum. Sonii e jannde meeden dewtere seniinde, eden hamyan kaa haalaa e asol ngurndam meeden dum woni, to ɓuri fuu *lugidinde* e ley ngurndam meeden, nden en kewtan wakati fuu bawɗe Almaasiihu wondo e men

oo, yal eden keɓira e majum senaare, bawde wadde muyde Laamdo e ŋamdu wurnooru ndu yonki meeden hasiindini.

E ley wakati newiido mo keɓumiin rentinde ande gongaaje dewtere seniinde de mbaawaa lomtaade kawral ngal keɓideten enen tan feere meeden e tawdeede e Almaasiihu kaɗum e hedaade ko mo yidi wiirude kam e haala mako, mi heɓii faamu du ana yaafi kam mi saroo haala Laamdo diina yoppude ka saroo kam.

Nde min tawaano suudu ekol jannde dewtere seniinde too, miin e wayraaɓe am min tawaama wakatiiji miden naata e jaleede e bangal ko miin koliti ko jandeeji firtata koo, anii ko men mbii e majum: “Jannde, yo laawol ngol andal tawaangol e ley dewte janginoowo yotirtoo e jangoowo kaa tawee mo jogitaake ngal andal e hakille mako.”

Ko ɓuri fuu bonnde e majum godun woni so en tawdaama e moodibo mo e ley janndeeji muudum tawaama ana yotina ngal andal yimɓe tawaaɓe kaɗum en du ana jogoo ngal andal e ley hedagol muudum en kaa tawee dum jipataako ley ɓernde homo fuu e maɓe. Micitee ko Laamdo wihi faa laaɓi:

*“Haala yotinaaka ɓe kaa nafaali ɓe fay hunde
sabi ka heɓaali gondinal to nanuɓe ka kaa”
(Ibraninkooɓe 4:2).*

Haala Laamdo kaa waawaa hiɓinde e barke muudum ley ngurndam men soni en ngadaali hono ko anabii Yereimiya wihi: *“(haala mako) ana ley ɓernde*

am hono yiite horɲaange sagunge ley korooje” (Yeremiya 20:9). Ley ngurndam gondimɓe heewuɓe handen, hoolaare tekunde e bangal haala Laamdo kaa so wiyeeɗe goonga ana rafii faa sane. Jeydal tekungal wallaa hakunde hoore e bernde, hakunde konngol Laamdo e ngurndam gondimɓe, e ɓamude don du jeydal hakunde ko anduden e ko ngadten ana famdi.

Sonii jannde dewtere seniinde hewtii on no haaniri bernde mon, dum woni sike wallaa yonki mon waylitoto. Hono non du on keɓan tayoral jeyondiral moodon e faabangaaji kude sela – dum woni tindinooɓe e bangal dewle, kawrite cuɓaade – sabi on keɓan tayoral ko Laamdo yidani on kaɗum e hoore muudum yo yotiinde fodooje haala muudum. E noon saabe bawɗe Ruuhu Ceniido wondo e mon oo, on kewtan bawɗe dɔwtanaade jamirooje Almaasiihu Iisaa.

Ana laatoo wakati caggal waajuneeji am yogaaji, gondindo yidaado sane warra wiya kam hono kaa haala faa sembidina, “Tayoral on kokii kam ko haani wadude kam miilaade e ley ko mbiidon koo.” E ley nande hono diidoo haalaaji, miɗa faama jannde am ndee hewtaali ko muynoo min dum hewta koo, sabi hewtude mbiide dewtere seninde hono ko jeydi e hakille tan nafataa soni dum laataaki goonga waylitanka ngurndam. Waajuneeji mbiide dewtere seniinde ana haani ko wada e meeden **gollude**, kaa wanaa miilaade tan.

Hono non fay nde wakati “*kawrindal*” e Laamdo saabataako jaabu hetudo e gondinal, dɔwtanaare, njaadirande luuti, ruuhu sujidinal... dum **hewtaali**

ko dum tijanaa dum hewtan koo.

Kaa fay e nden wakati batitaagol almaasiihu, bingel Laamdo ana heewi andal haala Laamdo e bernde mako ligoto e nanal daatungal Ruuhu Ceniido, nden mo meedan gonga fuu seyo gondal e kisinoowo. Handen kasen, so mi yaltoy cuudi do dewtere seniinde jangintee hono kodo, ko mbiyanmin bee jangoobe woni kaa haala:

On ngaraali doo en faa janngon dewtere seniinde yalla odon beydoro andal mayre! Ko ngoodan don doo en dee yo jangude dewtere seninde faa beydordon andal Laamdo mo dewtere seninde oo!

Rafi tekugol e gondinal gondimbe heewube yo setamaare muu miindo kude keewude de ngoodaa nafaa majinooje gongaaji dewtere seninde. Nden hunde fuu ko bamata bate ngal jaadiral gootal jeydungal e batitaare, e Laamdo, e dewtere seninde udditiinde, ley suuraare; buytoto e yahaan faa halka, jeydo ndiral moodon e Laamdo.

Jeydal hibungal wallaa si gondiindo tawaaka ana darii yeeso foyre Laamdo ceniido. e nden foyre ana hasindini e kolital ceniingal e gongaraawal hakunde baamon mo dow kamuuli e moodon. Dum saabi si on tawaama odon jannga haala, mako kaa bernde moodon ndee jaabitoto e dwtanaade kan goonga, e kan goonga laatanto yonki moodon namdu sabotondu on mawnude e andal kanjum e hakilantaaku Almaasiihu moodon. Dun jaburaanke

oo hollitii faa gasi: “*e dow sabaabu foyre maada, miden njiya foyre*” (*Jabuura 36:9*). Ana woodi haala tawaaka non du faa jooni kaa goonga. Ana wiya:

“Dowtanaade foyre ana saaboo foyre heewunde;
Rafi dowtanaade foyre kaɗum ana rima nimre!”

Mida heɓi tayoral on njiiti, hono ko njihu-min min e hoore am koo, ana yaafi ndaarten tindande woɓe diina men tewtude dowtanaade ko wiyaa koo. Almaasiihu Iisaa kaɗum ko wonnoo, fordude e no Esaaya 9 :6 wihi, mo *tindinoowo mawdo* non e hono mako du heɓataako! E ndeno, ko dum woni dee nde mo hokkii en tindinooje dee, mo tawaama omo hokka en bawde wadde ko jamirooje e tindinooje dee.

Wakati moodon “*kawrandiral*” beete fuu oo ana waawi nafude on haɓaade hunde fuu ko warata yeeso mon ley nden ɗalaande. Kaa, e dow jannde haala mako kaa, Laamdo sonii hokki on tindinooje, odon haani heɓude tayoral du Almaasiihu Iisaa faaborto on bawde lewuuje e hakilantaaku mo kajiindin don e dow ko laatii fuu.

Mbiditagol ruuhuuwol

1. So mi jangii dewtere, tama bernde am ndee ana yardanii hono no hoore am ndee?
2. Tama ŋaagunde am ndee ana fawii e laabi didiiji e to Laamdo?
3. Ley ngurndam am ruuhuujam, tindinooje nedanke naa du de Laamdo ngoni ko ndartaan-min (iwrude to haala muudum)? (Ngatanee hayille: “*ŋe doomaali (faa laatagol) muyde mako dee*”... *Jabuura 106:13.*)
4. E ley gonlande am Almaasiihu, tindinooje de ndokan-min woŋe dee – e bernde heewunde jilli Laamdo e ruuhu heewudo haala woni ko iwata na? (Ngadee hayille: “*ŋe kollitike hono salaniiŋe ley muyde maŋe*”... *Jabuura 106:43.*)

Luuti hono ðii- ðoo

*Miin mida foodanoo ñamdu posonmaaru
Mida weltanoo ñamruuji kalkotoodi taweene kamuuli
kanum ana uditii.*

*Hono ðii luutiili, dum woni ko bernde yidi
E onon – ko booyaali tawaabe ana anda bee,
odoon sunulla!*

*Oyo, ko wadi mida woni e ko heyfinii,
Yoolii min ley luutiili ñaande fuu,
tawee di ñjaadiraaka?
Heydintinam e ley goleeji maa ceniidi;
E tontude ley tew am ko haani tonteede koo.*

*An mo tampataa sembin ðinde abada,
an mo bawde seliinde mun waasataa fey,
yihu naawalla am, Oo Almaasiihu,*

E yotina nam yurmeende maada.

*Aba, iwruude e biya maa
Yaafa luutiili di ngadu miin Ruuhu maada*

*William Maclardie Bunting
(1805-1866) wonitiraa dum e R. A. B.*

Lamdinaade ley duhaarwu

Nde tuubumin ndee, mi andaa no huunde sanne ley dewtere seniinde, kaa mi faamii law nde jannan-min ndee yo **haala Laamdo** woni ko jannan min. handen kasen, mido heewi seyo sabi Almasiihu ana ley bernde am, so nii mido jangga binndi dewtere seniinde.

Gila, mi gondiindo jokolde, mi heḅii andude Ruuhu-Ceniido ana yidunoo wadde haala kaa jannanoo-min kaa no wuurira ley am. Mida fudiranoo *kawral* am ngal e Almaasiihu e ley hono ndee ḡaagunde laatinde jimol:

Ruuhu Laamdo, janginoowo kam,
Hollitam kude Almaasiihu dee,
Waḁu e juude am lakile
waawudo rim diinde kam.

Fade Iisaa Almasiihu seerde e taalibaaḅe mum ḡabba kammu to baabiraado o ḅamiino aadi: “*Nde*

homtoowo oo wari – Ruuhu gongaajo – mo dowan on e ley gonga oo fuu” (Yuhanna 16:13). Ko laatii fuu, janninoowo gooto tan woodi – Ruuhu-Ceniido.

Sonii Ruuhu-Ceniido woodaa sagoo wadde ko muuyi ley ngurndam meeden, jannde meeden dewtere seniinde laatataako fay hunde ko nafata e lugataa du.

John Wesley (pinaleeji angleeḅe wakati hitaaneeki 18 ḅe pilotooḅe taariki en woḅe miili waajuneeki muudum daandi leydi Angleeḅe e muurte) ana andunoo nafaa wakati “*kawrital*”. mo tawiraama hakilantaaku faamude ndee hunde, e non du ana haani ḅemben mo. Wesley nehiino hoore muudum leloyaade gila futuro kecco, yalla omo waawaa imaade beetee law. Mi wellii hoore diccaade e duhaade e ḅo mo diccotoo so mo kawrondira e Laamdo mako gila beete kecco. Ley ndun suudu du, mi tawaama mida jangga ceerti mako bindaadi: “mii tan gooto woodi gaa. E Laamdo tan wonda min... Yeeso mako mida uddita dewtere mako de mi jangga. E ko janngu min koo mi janginaan ḅum.”

Nde mo ndaartan noo sembiḅinde gondimḅe rimtiḅe kesum ḅee ndee, taalibo Pol ana janginan-nooḅe Ruuhu-Ceniido ana woodi bawde memude ḅerde maḅe kaḅum e hoore muudum iwurde e binndi ceniidi fay nde goḅo wallaa faa firtina ḅe dewtere seniinde: “*onon kaa, bawde de kewturdon e mako ḅee ana woodi ley moodon, e on kajindina jangineede kasen: kaa nde wonoo bawde mako ana jangina on hunde*

Lamdinaade ley duhaawu

fuu yo mo gongaajo e mo wanaa peneejo, ngonee e mako no mo janginorii on nii” (1 Yuhana 2:27). Nde anditiindon e yonki moodon odon kasindini foyre Ruuhu-Ceniido faa paamon binndi ceniidi, Ruuhu-Ceniido wadan haala gongaraawa kaa wuuruka ley bernde moodon.

Sonii odon tijoo fordude e wakatiijo “*kawrital*” heewudo e mawnudo nafaa, ana haani hebinoon hoore moodon noku deyiniido do tawee e ley leeru mo onoon e hoore moodon cuɓidon wakati fuu, e ana tawee odon uddita dewtere seniinde naatidon e jeydal e Laamdo. Miilo hono ngal kawrital e Laamdo ana waawi ligude bernde moodon gila dum laataake. Kaa sike wallaa ɗallaade waraan e do galle maa, gollal maa naa du kude yogaaje nafamaaje ndaartan faa haɓoo oo wakati mo cuɓidaa e hakille maada, e nden tiidante heɓaa wakati ngondaa an taan feere maada e Laamdo. So wanaa tawiredaa nehedi tekundi e bangal ɗalaande nde cuɓidaa ndee, sonii tawi ada yidi mawnude ley andal Almaasiihu Iisaa, taa njegiton yeebagol dewtere seniinde ana wada nde rafi nafa hono so wallaa fuu ko nde woni.

Hono no Israyiilankooɓe ley ladde jeerende haani noo landiraade beetee fuu faa hewta manne mo Laamdo suɓii hokude ɓe hono ɗamdu caldi, enen du eden kaani landinaade faa kewten ɗamdu ruuhuuru wurnooru yonkiiiji meeden ɗande fuu.

Araande fuu, ana woodani en nafaa mawdo dicken koppi meeden so eden uddita dewtere meeden seniinde faa ngoden feere meeden e Laamdo.

Caggal muudum, bernde moodon ana haani udditaade e yeeso senaare mako, sabu fay hunde

waawaa suudaade mo. Bawde suudude mo godum fuu wallaa. Ndeno ko saabi mbiyen en ngadan dum?

Sonii on landinii hoore moodon nii en faa kawron e Laamdo, dewtere seniinde laatoto ko wuuri, e on pudaan yiitude gongaaji di jangotoon dii jippoto iwude hoore moodon yaade e bernde moodon.

HOFEE KOPPI MON

*Jeydal wuurungal waawaa wondude
e ruuhu hawtiido.*

Miden njiya ley dewtere seniinde yimbe hewube leydiniibe ana dicco yeeso Laamdo faa be kollita dum tedengal e leydinaare mabe. Kaa ana woodi du jandeeji e tawaŋaaji ley diinaaji yogaaji tewtirandi gondimbe muudum diccoo so warri ŋaagaade, kaa dum ana moyya tawee wanaa jeydal e Laamdo hiɓungal. Taweene, dicaade yeeso Laamdo, Joomiraado, tagudo, ana waawi wadde ko welli dum ley no ruuhu e bernde meeden haani laatiraade.

Ley ngesa Gethsemani, nde wonnoo wakati mawdo tonto oo battinoke, almaasiihu Iisaa yihii taalibaaɓe muudum ana daanii dowdi tedudi. “*Mo woditii be hake wedoore kaaye, mo diccii de mo duhii...*” (Luka 22:41) mo gooto tan tawidaano e Baabiraado mako. **Mo diccii** mo duhii. Hono non eneen du so eden wodoo wakati cuudijji, wayraaɓe, ngondeen feere men enen tan e Laamdo, ana haani enen du koliten mo dowtanaare e jaɓande jeydude e mako e taweede edeen dicroo e duhaawu.

E wakati timoode golal mako ngal taalibo Pol tawaama ana waynoo dental gondimbe ngal mo tawaa omo fuda Efeesu ngal. Ko jangeten anii "... mo jiccii e mo nyaagidii e maabe" (*Golle nelaaabe 20:36*). Wakati godo kasen, serra maayo woni ko mo tawaa omo waynoo taalibaaabe: "...min mbitti. Be fuu be liwndii min faa min njalti ngeendi ndii, kambe e rewbe e sukaaabe min ndiccii dow fonngo maayo geeci, min nduwii" (*Golle nelaaabe 21:5*). E ley qalaade handen, heewube ana miila hollitaade hono nii en e noku jamamaajo, worbe, rewbe e sukaaabe jiciiibe, ana waawi yeewireede hono ko haanaa! ley wakati mo ngonden e muudum oo yimbe ana hulla pati wobe happa dum hawtaare e diina, dum saabi heewube min ana jabana ko heedi e ko woowi e bangal ko ngadten fay e ley kawrite meeden. Ana woowi e taweede du ley jamaanu Pol, taalibaaabe bee e jeydaabe muudum yiyaali noo fay hunde ko boni e ley taweede nedo ana dicoo. Ana haani, ko eneen du, laatoden jom en cuusal e hono deedoo kude, so tawaama e ley batuuji nyaagundeeji meeden feereejo e jamamaajo, hono e wakati meeden feeremaajo e Almaasiihu?

Ana haani ko miccitoden hunde nafamaare e gondal meeden e Laamdo ngal wanaa kabaaru no ngonduden e caldi, kaa yo e no ngonduden e ruuhu non. Dewtere seniinde ana ndaarda en tawireden e landinal bernde lobbere so eden nduhoo: "...Laamdo salanto mawninkiniibe, hinnoto leydinkiniibe. Ndeno jabanee Laamdo. Kabon e ibiliisa o dogan o woditoo on. Battitee Laamdo, kanko duu o battoto on" (*Yaakuuba 4:6-8*).

Wobe ana toon, saabe no caldi muudum ngay, waawaa diccaade faa nduhoo. Laamdo yo e bernde,

woni ko ndaarta dum ana welli e andeede! Bernde men woni ko sadii mo hoore diina alahaali tergal meeden no way. Kaa fay non, waawuɓe diccaade du dum bonaantaa dum fay hunde, so wanaa wallude dum en yaade yeeso e ley haaldude e Laamɗo ceniido, tagudo en: *“leydinee yeeso Almaasiihu moodon.”* Ndee tindinoore ana wonani homo fuu e gooto meeden e sonii en dwtanike, aadi jokudo oo laatanto en: *“e nden mo mawninaan en”* (Yaakuba 4:10).

UDDITEE BERÐE MON

Jeydal juutungal balde ana fuda wakati fuu do joodorgal laamu Laamɗo neeminiingal ngal fordude e mbiide Alkawal kesal yo legal bardungal ngal Iisaa maayi e muudum.

Ayo, e ley yurmeende mako mawnde e jilli mako, gilla fade mayde Almaasiihu Iisaa dow legal bardungal, Laamɗo jaɓaniino ɓiya muudum mo wallaa fuu ko wadi oo tota yonki muudum faa laatoo njoɓdi luuti, yalla aduna oo ana hewta jeydal e mako. ko ɓooyi fade tontegol kisinoowo meeden, Laamɗo tawaama ana wiya yo to noku “to sadaka” oo duppetee too mo hawrata e maccuɓe mako: *“doo woni ko kawran-min e maada; dow noku do sadaka oo ndupetee, hakunde malaykaaji didi ngadaadi dow hukumu setamaare, mi haaldan e maada faa mi ndokkee jamirooje am...”* (dewtere Yaaltu 25:22).

Enen kaa, handen, maayude Iisaa saabe luutiiji meeden ana laatii hono hunde taariki: yiiyam

nafaajam Almaasiihu ilii saabe meeden, e dow ndee mayde Iisaa, laawol kesol e wuurngol uditanike en faa kewten jeydal e mako. Ngala jilal ngala faamataako ana wada en seytaade: “*ndeno badoro-den bimbeere jom moyyere oo hoolaare, yalla eden keba yurmeende e moyyere faa paabe-den nde kasindin- den fuu*” (Ibraninkooɓe 4:16).

Moyyere ko firtata woni Laamɗo jukkirtaa en e no fotirɗen jukkireede; neema du ko firtata woni Laamɗo ana ndokka en ko en fotaa heɓude. So wiyeeɗe goonga idum hawnii e belɗe nguuren e jeydal e hono oo Laamɗo: Laamɗo mo yurmeende e neema.

Ley heendu jirgotongu fuu fuufaangu,
Ley nawal fuu ɗabitangal e hono sunu,
Ina woodi deyinaare, laatinde homaade
hiɓunde;
Tawaande do dohoode bimbeere yur.

Ana woodi noku do Iisaa joowatta
Dow kohe men nebam seyos,
Noku mo tawu-min ana moyyi;
ɗum noku bimbeere yurmeende yiyam
kisinoowo.

Ana woodi noku do ruuhuuje kawritata,
Do wayraaɓe kawritata faa weltodoro;
Gilla e maande woditiide
E dow gondinal, iɓe kawritta do bimbeere
gootomawal yurmeende.

Ah! E hede homo kaanu- den seeltude,
So tawaama en itaama koro, ŋooɓungo,
ŋooɓu mawɗo;
Naa hono kaanirden jaaliraade kalfaado
jahanama,
Yurmeende wanaa seniibe tampuɓe ɓee
ngoodani?

La, la, e dow bipoole dugaale miden ɓamtoo
e diwaale amen,
E noon, wakati e yonkiiji ana way hono
saayan,
E kamuuli ana jipoo faa jowta yonkiiji men,
E bimbeere yurmeende ana filkinaa anoora.

H. Stowell

Jeydal ngurnoowal waawaa wondude e aniyaa tuninaado.

Sukka gorko rimaado ley galle, hedotto faa abada yo ɓido saaraaɓe faa abada. Mo waawataa ittude ɗum abada “rafi rimegol”. kaa so oo sukka woodaa hakkile, warran e wakati ɗo jeydal e saaraaɓe bonnaan naa du tayan. Jeydal e saaraaɓe ngal ana hedoo, kaa jeydal lobbal ngal kaɗum ana bona e ɗum hunde naawunde woodi.

Ko enen, ɓiɓe Laamɗo, ana moyi e belɗe keɓeen tayoral gila, e wakati mo rimaden kesum e muuɗum oo, jeydal faa abada tawaama ana laatoo hakunde Baamen mo dow kamuuli e men. Nde en jaɓani Iisaa

Almaasiihu ley bernde meeden, en naatii ley galle Laamdo, rimanaaŕe ko dow, e ngal jeydal woodan faa abada. Kaa so woon no luutirden, ngal jeyondiral laabungal tawaangal hakunde meeden e Baabiraado halkorto no boniri.

Salaagol meeden dwtanaade ana hada en maatude dow meeden barke lobbe mo mbeltortoden e muudum e wellaade oo. Ndee tayoore e jeydal, so nde juutunde naa so nde raŕere, waawaa wadeede e jeyal Laamdo naa du e rafi hinaare mako. Tayo oo ana bonira wakati fuu e dow tuundi yonkiiji meeden; enen tan du woni saabiŕe bonalla ngal jeydal.

Faamu sobuŕo: “sobu ana wodina kam e dewtere seniinde. Dewtere seniinde du ana wodina kam e luuti” kaa haala iwirii e John Bunyan. So won gondiindo tawaado ana saaboo ruuhu ceniido tikude e hensaade jokkude laawol luuti, mo mursan hunde du fuu ko heedani e foodanaade haala Laamdo. Hewtude faamu ceniido yeeso Joomiraado ana waajibidinii yalla goondinal ana tawiree bawde mawde e heewunde tijoore e dow jannde haala Laamdo kaa. “...so gondinal wallaa, fay gooto waawaa welde Laamdo. Sabi nedo jiddo badaade Laamdo waajibi goondina omo woodi, gondina du o barjoto tewtoobe mo bee” (*Ibraninkooŕe 11:6*).

So en tiidnike e salaade andutude luuti men, gondinal men ŕifan, fay nde en tawaama eden jannga haala Laamdo kaa, sabu faamu men oo jeyondiraa e Ruuhu-Ceniido.

Faamu cenaado: so eden njidi hewtude jeyondiral e Laamdo, boniraangal e luuti ngal, ana waajibii ko faamu meeden dolaado e ko boni oo senee. So wanaa udditanen bernde meeden Almaasiihu e njaadiranen mo luutiiji meeden sonii tawi eden njidi dolinaade e dolle happooje en:

“Kaa so en njaadiranii Laamdo luuti men, o yaafoto en, o labóina en e tuundi fuu. Sabi kanko, o koolniido, o poccitiido.” (1 Yuhanna 1:9).

Mi tawaama windude ley dewtere am seniinde, dum woni do yeeso binndi mayre doo, ngaagunde F.W Krummacher mo naftorto-min hono ngaagunde am min e hoore am yeeso Almaasiihu. Gila nde faamu min dum hono luuti ley yonki am, mida wiitoroo dum e innde yeeso bimbeere neemaare mi wada hono ndee ngaagunde yalla mida hewta yaafa muya e senaare:

“Kalfaado, am Laamdo, hankasen, mi luutike e tayoral duu idum mi sunjiido. Mida sarra hoore am e mida jukkoo du, kaa nde wonnoo yurmeende maa ana mawni mid halfinoo e mayre. Laabinir faamu am oo e yiiyam maa itoojam hakke dam e ndokaa kam bawde jeynaade, e dow gondinal, yaafa mo kebinirdaa kam e tampereaji di muju daa batte am”.

So en ngadii golleeji luutiniidi, en ngadirtaa di e hono dukke, sabu luutal fuu ana woodi innde.

Ndeno hono noon du, so en ngari njaadirande e luutiiji meeden yeeso Laamdo. Ko haani woni yo gootel gootel kaanden inndude. Tewtirde Laamdo yaafa muya luuti e ley dukkal e “dow luutiiji men”, ana moyya hono ndee hunde laatanoo en laawol yaafungol ko bernde meeden hawtoore ndee yidi jokude faa saloo njaadirande luuti e goonga kajum e sago Laamdo. Njaadiral dukal ana famdi nafaa e bangal senoowo faamu meeden oo e kapoole. So Ruuhu – Ceniido memirii kude de anditinden de wanaa ko moyyi hono ko moyyaa, eden kaani nodirde de innde maje, njaadiraneen dee no de wordii non, e wiide konngi di dewtere seniinde indiri faa hollita hono dii luuti: wanaa pene seeda, kaa pene jaati, wanaa alahaali ko jeydi e jeenu, kaa jeenu jaati; wanaa haala teetiika, kaa bernde nde bone konaaku saawii ley muudum jaati.

Nde wonnoo tiidalla oo yo njiŋoore goongamaare (dum jeydaa e kapooje) wiide wallaa fuu ko ngaduda e naatude ley kude teji naande hakkille biya aadama waawaa naŋeede yeeso Laamdo. Kaa sonii e goonga e leydinaare en inndii luutiiji meeden yeeso Laamdo, mo jabaan e ley neema mako mawdo jaabanaade njaadiral luuti men. Neema mako oo yo ko moyyi sane.

Jagal nde mo tillii njaadiraade luuti mako, Dawda miccitiima “*ko neema lobbo e yurmeende*” Laamdo (*Jabuura 51:1*). Oo noku Jabuura 51 ana hollita no oo gorko tayudo e kaljaado wariri e Almaasiihu faa hollita mo ko luutol muudum e goonga, kaa du faa mo hollita luuti mako dii yo goongaraaji. Sonii on

njadirani ko luuti moodon hono noon – e anditide on suɓike noo dowaanaade dati moodon, kaa jooni on suɓike wartude e laawol ceniingol kalfaado – e njadiraade ley leyɗinaare ko luuti mon- odon mbaawi, onoon du, hollude hoolaare e ley *“neema, lobbo e yurmeende”* Laamdo. Wadude ko wiyaa gaa koo tan woni laawol no faamu waawiri heɓirde senaare e jeydoore e Laamdo du waawiri hiɓude.

Sonii faamu moodon oo hewtii senaare iwirde yurmeende Laamdo mo jilli, on kewtaan dimaral kesal e on tawirte cuusal du e ley duhawuuji.

“Ndenoo sakiraaɓe, yiyam Iisaa njuppaadam dam hokki en laawol...ndenoo, ɓadoroden Laamdo ɓernde wooteere, jogiinde goondinal kiɓal, ngal sike fuu wallaa e mum...” (Ibraninkooɓe 10:19,22).

Cuusal kiɓal yeeso Laamdo yo e ɓernde laaɓinaande tan woni ko heɓortoo. Bernde nde sike fuu wallaa e laaɓal mum woni asol jeydal wuurungal e nafamaawal e wondude e Almaasiihu.

Sonii on keɓii tayoral ɓernde moodon lootiima, miccitoore leyɗiniinde luuti waawaa warde buukoo yonkiiji mon. Sike wallaa, seyɗaani ndaartan wakati fuu faa happa on, e wartidinde e ley miilooji mon golleeji bondi di njaafadon. So odon njidi danude kohe mon e hono ɗeedoo kude fuu ko Laamdo golli so rimdinii yonkiiji meeden dii: bawde yiyam Iisaa. Ley dewtere ɓangingol, seniibe tawaama seyɗaani ana happa ɗum en e miccitinde ɓe ko luuti njaafaadi, kaa e dow majum eden paama nafaa yiyam Iisaa ɗam: *“sakiraaɓe men ɓee liɓii mo [ɗum woni kanko*

seydaani] **saabe yiyam njawdiri ndii...** (*Bangingol 12:11*) 6e tawaama i6e mbeltoo ko barke senaare yonkiiji ma6e, kaa du 6e paamii fay hunde waawaata jirgitinde ndee senaare. Halleluya!

Jeydal ki6al wuurngal waawaa wondude e miilooji bonndi.

Ana tawee e wakati sabaabu cuudiido hada goondindo hewtude muuyo “kosam ruuhujam” laatii-dam konngol Laamdo. Ana moyya tawee e ley ngurndam mon won nde kewtudon jontere naawunde faa ndakam ɲamdu fuu iwani on. No ɲamdu nduu fotirii wonireede e ɲeeɲal fuu, wadataa so ɲjidon ɗum sabi ɗum walantaa on ndakam. Nde woodi, sonii ɲamdu lobburu wiyataa on fay hunde nde on ɲawu6e, hono non du dewtere seniinde wallaa ko wonan too nedo mo miilooji lobbi ngalaa e muudum.

Fade am sembindinde on muuyude “*kosam ruuhujam e ceniidam haala kaa*” (*1 Piyer 2:2*), Piyer ana daaloo en e bangal taguuji mbaawudi halkude jilli men e bangal jannde dewtere seniinde. Ko mako, kanko kaa hunde wootere tan woodi no kaanirɗen waddinde e dee kude kalkooje wakati “*kawrital barke*”: eden kaani tolaade, wodinde kude kadooje en yolbude kude ruuhuje dee. Alahaali mo ngayɗen oo ana haani waylitaade, mandaa muudum woni: “tuubee”!

*“Saabe majum, njoppon ko boni fuu: **jamba e naafigaaku e ɲoore fuu.** No cukaloy keccoy*

WURNU GONDINAL FAA GASA

muuyirta kosam endi inniraabe mum'en nii, hono non onon du muuyiron non konngol Laamdo laabungol ngol, yalla odon mawnira saabe magol kison.” (1 Piyer 2:1-2).

Ana selli iwrude e mbiide binndi oo noku en mbaawataa njiden faa gasa “kosam keccam konngol Laamdo kaa” sonii njabi ruuhunkooji indaadi oo noku selaaka.

Bonnde: yo hunde ɓangunde cagal wolde naa toonjangaaku mo yimɓe wadi en – enen du saliden njaafaade.

Corrie Ten Boom tawaama ana yiha sii torda mo walaa sifa no fotiri naawude ley daaka gorko laamiido bonndo leydi Almage wiyeteedo Hitler daaka kaa ana andiraano Ravensbuck. Ley oo torda bonndo, mo yihii miijiiko debbo ana waree. E gaɗa majum, duubi heewuɗi e wellaade nde mo wariino jantaade ko rewɓe hawjotooɓe mo ɓee tawaa gollude ko boni koo, mo ɓeydii e mbiide mako dee de mo yaafike ɓe jaati, e mo ɓeydii hen:

“Yaafagol yo yottinoore aniyaa, e aniyaa kaɗum ana rimɗi e suɓaade haafaade naa salaade, tawee ɗum jokkataa jilli ɓernde.”

Si on tawaama “joganaade” nedanke (fay nde tawii on tordike saabe oo nedo), salaagol moodon yaafaade wadtaa oo nedo fay hunde (e mako, e mako,

e maɓe), kaa ndee hunde laatanto ngurndam maada ruuhuujo torda. Ko mbiyan-min dee, dum laatante ko naawi: on laatoto hono maccudo oo nedo faa ŋaande nde cuɓidon yaafaade mo fuu. Ngol suɓagol tan hokata on waawude duhaade e goonga duhaawu mo Almaasiihu janginii en: “*yaafa-min luutiiji amen no minen du min njaafortoo ɓamooɓe hakeeji amen*” (Luka 11:4). Si odon ngoodi ley mon ruuhu rafi yaafagol, cuɓee e ndeno njaafodon, ley wakati moodon “kawrondiral” e Laamdo. On njihaan e ko jokkata koo, on mbaawan kolliton e bangal nedo naa yimɓe ɓee jilli di Almaasiihu ndoki on tawee naafigaaku fuu waldaa e majum.

Nambara: yo tinaare heedande e udeede naa hollitande fayde tooyange men fade men njaadirde de; dum woni wuurde ley hiila diina e wuurde e ley goonga.

Naafigaaku: yo tewtude laataade nedo mo en nganaa e ndaartude fooda hakille yimɓe, e dow alahaali ko en ngallaa naa en ngoodaa.

Joote: yo jooteede fii ko godo joggii, naa du wadde ko haanaa e bangal barkineegol ngol godo hewti fade maa e weltaade.

Noore: barmirde naa du halkirde demgal meeden godo; hedaade ŋoole; e neemude tooŋange e haalde haala luuti naa du golleeji bonndi ley yonkiiji yogaaɓe.

Anii kude de kanden mbiditaade sonii eden njidi haala Laamdo kaa wurna en faa gasa.

Nden en laatoto hankasen hono cukaloy koy kasindinaa e sembineede so njara kosanjaawoy muudum e wakati on. So en ngarii e udditinde dewtere meeden seniinde, en paaman e ley men yolbere e nomkam “*kosam dam daninaaka*” (1 Piyer 2:2) dam Laamdo hokki saabe mangaaku men.

Jeydal wuurngal waawaa wondude e ngurdam hetudam e hiini hoore.

Mi ittii certol oo noku e ley bataaki nelaado gollude duubi keewudi leydi Japon, hakunde sahiibe ndee fedde be hakunde muudum tiidi naateede e ley maabe ana woodi humaniibe no gondal hakunde leyde haani laatiraade ana woodi du worbe hooreebe politik, dii certi jokooji:

Hodum hedanii en e bangal jannde dewtere ley njalaade jooniije tewtirande en cellen e enen e kohe meeden de bamen njande fuu leggal meeden bardungal? Nde ndaartii-miin dewte am gondinal, mi hawnike e andude dewte de coodu-miin e ley duubi noogay hoore haala muudum ana heedanii e wiide: wonuu – hoore maa – faa newnaa naa du neebinaa ngurndam gondinal maada. Kaa mida miccittii jandeeji pudooje ngurndam am e Almaasiihu kaltooje ko kabaaru selde e hoore muudum, e roondoo njande fuu

Lamdinaade ley duhaawu

leggal muudum bardungal, e ngurndam senaare, e wonde e Almaasiihu e yoppude mo wuura e muudum. Tama ndee jannde maji naa du min woni ko miilortoo non?

Ana moyya dum woni ko oo saahiido chinoois jeyaado Honk-Kong yidunoo wiide nde mo windunoo: “to leyde tuubakuuɓe too, naa du ley noku aduna do rimdal mawni too ko ɓuri hewde, miɗa yiha dental gondimɓe ana jeynoo e ley jaalagol mawngol kaɗum e pinal. Gondimɓe ana foodanoo jawdi, jeyal e kude lobbe de ɓido immitiido oo hokkii en. Ana famɗi ndaartoobe jeydude e mako e torda. Kaa ko yeddi dum woni ko njiyan-min ley deente Asiiya, sako fuu ley leyde de tordaaɗi e kaɗooje woodi. Gondimɓe leyɗeele oo noku kaɗum en ko ɓuri mawnude ana renta e tordaaɗi Almaasiihu. *‘Tordidaade e mako’* yo moyyere kaɗum e ngeenaari woodi”.

E taweede mo fordidii hoore mako e ley mayde muudum

Taalibo Pol kaɗum e hoore muudum wadii ndee ɗaagunde:

*“Sago am mi annda mo kanko [Iisaa Almasiihu],
mi annda baawde de Laamdo wuurtiniri mo dee,
mi renta e makko torra, mi nannda e mako maayde”
(Filipiyanɗooɓe 3:10).*

Amos ana walla en faamude dii miilooji saahiidi Pol: "... *yimóe dido ana mbaawi yaadude laawol tawa paamiraali na ?*" (Amos 3:3). Sonii en woytiima yaade e ley bawde pinal, so wanaa njardoden jeyden e mako ley tordaaaji mako du. Hodum woni handen mandaa "jeydude e tordaaaji mako ?" Annden faa gasa amaana feccereejo wanaa amaana fey!

Noku goɗo, ley ɓataakiiji mako, Pol ana fooda hakkilaaji meeden e tordaaaji mawdi jeydude wakatiiji e jilli e ley ɓataaki mo o winndani gondimɓe Korintu fuɗunooɓe sikude e golle nelaaku mako oo mo wiiɓe: "*Miin, mi seyorto hokkude on ko njogii-mi fuu, mi seyorto hokkude on fay hoore am, yalla mido walla on. So mi mawninii jilli am e moodon, on ɓuytoto e yidude kam naa?*" (2 Korintunkooɓe 12:15). Faa handen e ley ɓataaki gooto, omo woodi hollitinde korintunkooɓe e hodum jilli gongaraaji jey nandinireede e ley deɗɗoo mbiide nde mo wii: "*Jilli ana ngojii munal, ana ngojii moyuuki...jilli ngaddataa ko yannii.*" (1 Korintunkooɓe 13:4-5).

Ngoo jillo, tawiraango dokka hoore e dow jilli, tawaama ana heɓoo e Almaasiihu Iisaa. Nde mo waratanoo ley Aduna men oo, mo hollitoore jilli Laamdo wonnoo. Golle mako, haalaaji mako, miilooji mako, dokkal hiini hoore mako e muyde Baabiraado ana hollitan-noo jilli mo haɓaake e wuurnande hoore muudum. Ko mbiyeteen e majum woni, ɓamude do akalaawal faa yottaade do legal bardungal, Almaasiihu Iisaa jaɓaali tinaade e dow senaare muudum hiɓudo ɓiya Adamankeejo oo, kaa mo dokkii hoore mako e hisinande "ɓe mako".

E hono, noon e ley duuɓi cappande tati e tati ngurndam mako adunankoojam, abada mo sellaali

“*hokude hoore mako*” (1 Yuhanna 3:16) saabe moyyuki wo66e. Fade e naawalla mawdo leggal bardungal ngal laataade anii ko mbawden jangude e ko wiyaa en ana wada:

“Gila iidi Paska yottaaki, Iisaa ana anndi wakkati mo iwata e aduna so hootana Baabiraado oo warii. Ga aduna gaa omo yidi yim6e makko, omo yidi 6e kaddi jilli.” (Yuhanna 13:1).

Ayo, jilli di mo tawira-noo dii ndarta-taano nafaa hoore muudum, kaa **ana muyanii-no hunde fuu**. Sonii eden njidunoo wuurde faa gassa e ley jeydal kibungal e kisinoowo meeden, eden kaani mbiditaade bernde meeden faa lugida:

Tama mi6a nafotoroo yonki ki Laam6o hokki kam kii e dow nafaa hiini hoore am? Tama mi6a lamdinii hokude ngurndam am hono maandol e wo6e, fay so tawii idum heedani saabaade torda maw6o?

Jilli Laam6o ana seerti faa laa6i e miilooji handen wiyooji “min tafon” wiyooji faa gasi jilli hoore muudum yo hunde lobbere e kude de hiini hoore tewtirta en dee ana woodi nafaa 6uri moyyuki wo6e. Nduu towrunkaaku hiini hoore, f6rdude e mbiide binndi ceniidi, yo taagumansa cagite: “... *sabi yim6e laatoto yidu6e kohe mum'en, jootu6e e jawdi mantotoo6e, mawwinkini6e, bonkotoo6e Laam6o, murtiroo6e saaraa6e mum'en, bonnoo6e moyyere, 6e teddintaa ko senii, yoor6e berde, 6e njaafataako, 6o'oo6e yim6e, 6e ngallaa nantaare,*

balleébe yonki, wayúóe ko moyyi fuu, be jooté aduna buranii dum'en Laamdo..." (2 Timote 3:2,4).

Ndeno dum hawnaake e taweede Alexandre Maclaren ana wiya kaa haala e no hawri nde wii burtoy dowankoy en to noku burdo fuu toowude e kude ruuhuje lobbe nari dee ko buri hewde yo diiduraa dum e yiyam ngaroojam iwude e jilli hoore.

Luuti hewtaaki e miilo naa du e golleeji yo kude njaadooje e aniyaaaji meeden tawaadi jeydudi e hiini hoore. Oswald Chambers ana hollita nden huunde hono ko jeydi e hiini hoore: "foodanaade e sunna jeynaade hoore am" e omo beyda "ndee hunde bonnde ana woodi hono non, so tawi idum laatoo e ley nehaare naa du e rafi majum". Ana yaafi e taweede eden kolita hina haaje moyaa e non du tenjinaade e nguyka naa toojude biébe aadama, kaa ana haani paamen haasidaaku biya aadamanke ana hollitoo du no buri fuu hiiloraade.

Hakunde tiidalaaji dewle naa du fedeeji e fay asol tiidalaaji keewudi godi ley deente gondimbe, ana jeydi e habanaade no jeyden kohe meeden – dum wakati am, kaalisi am, no kaanir-min laatiraade, naa du wordude, muyde am, weltagol am... So wiyeeede gonga, ko jeydaa e jilli Laamdo koo fuu yo hollitoore nedaaku men bonndo mo nedaaku tawaa ana ndona.

TIJO AM KAMUULI

Hunde wootere waawunde hokude en faamu e bangal hinno hoore men, yo taweede eden mbiditta hoore meeden e bangal Laamdo. J. B. Philips, e ley

“*ḡataakiiḡi mum e jokolḡe deente gondimḡe*” ana wiira e konngol gootol ḡaagunde nde Pol waḡani dental Koloosi ngal:

*“Saabe ḡum, minen duu, ḡila min nani ḡum, min ceeraali e ḡaaganaade on Laamdo. Miden ḡaagoo mo o hebbina on hakkilantaaku e faamu mo Ruuhu hokkata oo, yalla odon **annda ko woni** sago makko faa gasa.”* (Koloosi 1:9).

Yo e ley jokko misaalu Pol oo tan, e ley ḡaagagol Laamdo uddita giteeji men Ruuhuuji ngarten faa ḡjiyen kude dee no haaniri, wanaa e dow ḡiide hiini hoore kaa e dow no Laamdo muuyiri, e dow no fordata e “sago” ruuhuu Laamdo oo.

Waaya min e gendo am gooto ḡila ko ḡooyi tawaama ana hewta hoonto luugudo Laamdo, ley jema gooto mo tawaama omo miiḡo ko Laamdo waawi wadde e bangal galle tawaado e tiidalla. ḡoon telefon mako oo findinii mo wakati didi leeru subaka. Polisaajo gooto lamdii mo homo donnanoo mobil mako ngel keeḡa. Mo jaabii ḡe “sukaaḡe am didon woni ko tawaa ana luḡoo kam ngel, faa yaha to kawral sukaaḡe e jannde dewtere seniinde”. “ḡon polisaajo oo jokkini, mida woodi kabaaru bondo faa mi haaltanee, ana moyya tawee donoowo ngel oo yo ḡaani de mobil ngel doppoy e lekki. Donan-noowo mo ngel kaḡum kaa hedaaki wondunoodo e mako oo du kabaaru muudum ana hulḡinii.” Oo iniraado, heewudo jilli sukaaḡe muudum, hedii ana darii yoori no fotiri hawniraade e ko nani koo.

Nde mo joyinii telefon oo iwude e juude mako ndee, don mo woytii e Laamdo: “O Laamdo hodum iniraado hono am waawi wiide e ley hono dee kude?” Ko woodi, e majum woni oo debbo gondindo ana waawi noo duhaade fordude e ko dewtere seniinde. Mo wihii kam caggal muudum e wellade ko booyi miilo wooto warnoongoo e hakille mako yo haala Laamdo kaadoo: “*Njetee Laamdo e dow hunde fuu*” (1 Tesaloniikiyankooɓe 5:18). “Kaa Almasiihu, ada yiha no bernde am deyinirii, laatirii ɓolum, anda du fuu to heedi. Kaa fay noon mida yidi downtanaade konngol maada, mida yidi du yettude maa. Ndeno, e dow majum mida ɗaagoree, saabodaa haynde ley bernde am. Sonii mi downtanike njetumin maa e ley oo jema naawalla mawdo, mida ndaardee saabodaa haalaaji am dii laatoo goongaraawol sabu mi maatataa mi yetudo maa e goonga.”

Oo gidiraado tawaama ndeno ana gollina gondinal mum ngal e mo fudi duhaade: “Jetoole ngoodanee, Baaba mo dow kammuuli e dow ko ngondaa koo.”. Kaa bernde mako ndee hedii ana ɓuuɓi ana ɓolni. Mo yehii yeeso e wiitaade yetoore mako ndee... nden woni ko Ruuhu-Ceniido golli dee heewni bernde mako ndee kontooje e hunduko mako koo du jetoole kiɓɓe. E ley ngal niɓal, komtoo oo warrii hawrude e goondinal kaɗum e dowtagol oo sukaajo Laamdo. Hokiimo cuusal kiɓal hollitoawal Laamdo ana yidi mo, kanko e jeydaaɓe fuu. Nde beetee fini ndee, fay nde wonnoo gite mako ana hewnoo gomdi, hadtaa bernde mako kaɗum kaa tawaama ana deyi.

Ɗum ana hollita doo, sedamaaku lobbo neema Laamdo e jilli mum woodudo faa abada no hewtiri debbo tawiraado sugulla. Oo debbo nde wonoo Laamdo hokkii dum cuusal kiɓal ngal wallaano e mum, tawaama ana filanoo, ko laatanii dum ley oo jemma naawalaajo, no jam Laamdo yawtudo faamu fuu oo hewtiri yonki mum. E no mo wordiri nii, oo gondiindo hollitii e ley tiidalla no mo fotiri mawnude fuu, ana woodi hono luugere niɓunde hakunde ko ɓiɓe aadama miilatta e kude kammuule.

Si odon ngoni e ley jeyondiral luugungal e Laamdo, on keɓaan faamu onon du, yetoore e goondinal wakati fuu ana jeydi. Si anditoore e goondinal soobewal ana heewi ɓernde moodon, Laamdo hokkan oon bawde yiide e kude ngurndam hewtooje oon dee – so de lobbe naa du so de nganaa – e no kanko mo muuyiri nii. E ley hono dee njiide kammuule, ɓernde moodon fay so nawnaama heɓan sembinaare wiyooore “*huunde fuu ana woodani e dow nafaa tawiraado jilli Laamdo*” (*Romankooɓe 8:28*). Ngol certol haanaa ko hedoo hono goonga waatudo, mo jaɓɓaneten wakati, kaa ana haani laatanoo en jike lobbe mbaawude laatanaade hono huunde hawndoore ngurndam meeden. Njetee Almasiihu so odoon muuyi yettude mo. Njetee Almasiihu so oon muuyaali yetude mo du. E tinee e yetude mo faa nde muuyo yetude mo warra e mon! Abada tawataako e ley ngurndam moodon naa du e ley ngurndam am huunde mo ley muudum waasotoo kam yettude Almasiihu.

E ley ɓataakiiji di men kewtiri e nelaaɓe kabaaru lobbo dartiniiɓe e tiiiɓe, goloobe gila duuɓi keewudi to leydeele fuddo naange too, wakatiiji e no ɓuri fuu naawirde, waaya amen Stan ana windan-noo: “mida haani yetude Almasiihu e dow ko woni, wanaa e dow ko paaman koo.” E dow mawniinde ko Corrie Ten Boom wihan-noo e bangal yaafagol koo, eden mbaawi ɓeydude gaa en nen, nde wonoo yetugol Almasiihu yo hunde jeydunde e aniya, hono non du ana haani suɓoden yetude mo, do dum “laatorii” ley ɓernde men fuu. Sonii en suɓike yetude mo, mo hokan yonki meeden jam e gonal mako faminaan ko jilli mako – ko tawaden e ley muudum hono tiidalla fuu.

Ko yidumin andande woni en tewtiraaka njeteen Laamdo **ko** hunde fuu, kaa **e dow** hunde fuu.

Anditoore lobbere iwoore e yardagol meeden kuɗe dow kamuule yo gootel e kuɗe sendooje gondinal e yurmaade hoore mum e ley naawalla.

E dum ana hedii hono goonga. So eden ley dente gondinde naa cuudi dogotoro! Ley tordajji oo ngurdam, nde wonoo ɓernde adunankoore tawaan ko ɓuri haafude yo suudoyaade ley yurmende hoore mum, kaa ɓernde nde jikoore muudum laatii Almasiihu tawirte faa abada bawde yetude mo.

Ko ɓuri hewde e meeden, gila e njatoore arandeere tiidalaaji, eden fergoo e nden saamen no boniri: nden eden joodoo e dame moyereiji Laamdo e koliteen dum

yurmeende men no foti. Fay yurmendeeji gondimbe bee du no warirta noon dum woni ko hollata. Kaa Laamdo, e ley jilli muudum mawdo oo, jogirtaako dum hono no enen biibe aadama: omo warda e jungo focciingo, e juungo tufaango biya mako, e wiide: “sonii e dow bernde saatunde, Laamdo ana waawi yotiinde aniyaa mum ley aduna, e ndeno yettu-mo saabe saatoore bernde maa”. Oswald Chambers (fuu yalla omo laamoo).

Andee e ko “*kude fuu*” ngarooje e ley ngurndam men ana haḅodii e jilli Laamdo. Aaya jokoowo ana hollita dee kude yo faa laatoden “*nandoore e alahaali biyiiko...*” (*Romankooḅe 8:29*).

Ayo, sonii eden njidi faamude hono Laamdo hokirta en no kaanirden rimdinirde e hoore men, ana haani ko ekkitoden yiirude ngurndam meeden e dow no kude kamuule.

Safaare Laamdo e ngurndam hiini hooreejam wanaa newiinde dum, wanaa nehude du, kaa yo **mayde!** E wakati nde wuurden ndii leydi, sonii eden ngoodi ley tiidalla e bangal gondinal tedungal haḅiingal e hiini hoore, gondinal tekungal kaḅum ana hokka en – seyoraade e ko ngonden yeeso Laamdo: “*sabi on maayi, ngurndam dam keḅ-don jooni dam ana suudidadaa e Almasiihu to Laamdo*” (*Koloosiyankooḅe 3:3*).

Nde wonnoo “***mida suudii e Almasiihu to Laamdo***” – e ley **mayde, uweegol e immitagol** (*Romankooḅe 6:2-4*) en tayitaama faa luggidi e hunde fuu, fiḅitiiden du e kude jeydude e ngonalla meeden

WURNU GONDINAL FAA GASA

odoo aduna kanjum hina hoore muudum. E nden eden mbaawi weltaade jooni kaa e tijooje kese ngurndam. Mayde e tagooje kide, gondindo soobeejo ana jeydi e tagooje kese Laamdo.

E Almasiihu mi maayi, e Almasiihu mi
immitike,
E Almasiihu mi jaalike waybe am,
E Almasiihu mi hebanii tayoral ko noku am
dow kammu,
E dow kammu ana seytoo mursu jahanama.

Ne wonnoo mo maayi e tagu mako kido oo, gondiindo gongaajo ana baama loorde e tagitagol kesol Laamdo ngol. Ndeno mo tagitaado keso woodi. dum woni cagite kisindam.

Sonii en paami ko ngonden e “tontideede e Almasiihu”, ngurndam meeden nyaande fuu laatanto ngonal, ngal jeydaa e hiini hoore, kaa “ngonal jeydungal e Almaasiihu”. kaa, sonii eden njidi hewtude wakati fuu nafaa majum, eden kaani biltude kabaaru tiidallaaji mo ngoden e muudum ley aduna.

TIIDALLA AM ADUNAAJO

**Ana haani lamdoŋen hoore men lamdol lugol:
“Tama ngurndam ana baari faa gasi e Almasiihu,
naa e min e hoore am?”**

Ngurndam hiɓɓii dam e am ana laatoo law tiidalla hakunde meeden e yimbe be ngonduden.

Sabi mo yardantaako kude ngarooje faa hada mo wordude no haaniri, dum woni muyde mako, ko mo woowi naa du weltoore. G. Campbell Morgan ana jantoo dum hono nii en: “hiini hoore woni asol luuti, dadol luragol, kaaki nafooji jahanama.” (*Tayirde, bernde e senaare Laamdo*).

Kiikiideere gom, e ley kawte duhawuujj, mi nanii debbo gom ana nduhoroo e tinaare mawnde. Mi hefii tayoral, mo tawaama omo hawrita e Almasiihu e ley alahaali keso e mo woowaa: “Almasiihu Iisaa, foccu juude maa jille e dow am, haɓaa kam e leggal bardungal e yidaa kam faa nde maayu min. mi yidaa tawee hiini hoore am woni ko wuurata, kaa tawee an wuurata ley am.” Ndee ɗaagunde memiikam faa sane.

Oo debbo hefii tayoral rimdi – e dow sabaabu mayde e pinal Iisaa e – ana joodii dow nokuuje kammu e Almasiihu Iisaa, kaa mo dulaano du tergal mako ana jeydi hankasen e oo aduna. Ley e ko hiɓi, omo tewtan-noo, e ley no mo tawiraa duhoraade nii, jaabu Laamdo e tiidalla golleeji hiini hoore ga-aduna. Naagunde luugunde hono nii ana hollitan-noo no jeydol muudum haani battitiraade Almasiihu. Caggal muudum, mi miilike ko ɗaagunde oo debbo, mi hefii faamu ndee ɗaagunde yo e haala taalibo Pol tuugii: “*so on nguurdii no gidaade yonki ngorri nii fun, on maayan; kaa so on mbardii gidaade dee Ruuhu Laamdo oo, on wuuran*” (*Romankooɓe 8:13*).

Woɓe e moodon, miilooji jokandi dii laatanto on mballiigu e faamude oo aaya; woɓe mon du yettaan ko ɓuri fuu teddude e dee kude tindinaaje on ley

janndeeji meeden wellii dii diina e ko wartee wihee en e noku jokoowo oo. Onoon anduḅe yunaninkoore, goonga rimdinoowo taweteḅo ley oo noku didaḅo ngol ceertol laaḅanan on faa sane hankasen:

“Si e dow bawḅe Ruuhu on mbarii gollleeji terde, on nguuran” (Romankooḅe 8:13).

Arande fuu, e ley yunaninkoore, so wiyaama **“onon”** yo dum jokoe **“saabaade mayde”** tawaadum e ley alahaali **laatagol hunde** (e faransaare; maayude; naa wadde e mayde).

Goongaare dewtere: So mida yidi rimdude e gollleeji tergal am (ngurndam hiini hoore), mida haani haḅitaade e no moyyiri fuu mi dawrida e Laamdo.

Hankasen, oo noku ana wiya en du yo e dow **bawḅe Ruuhu** (wadoowo, e yottinoowo gollal ngal) heḅiri bawḅe lobbe jalaade gollleeji hiini hoore e adunankooje.

Goongaare dewtere: Fay so tawii dum goonga mida haani dawridinde e ndee hunde, e dow duhaare e gollude, mi waawiraa e hiini hoore am saabaade mayde hiini hoore am. No fottirmin ḅoyirde ley aduna fuu, **Ruuhu-Ceniido tan woodi ḅen bawḅe waawude rimḅinde kam e hiini hooreyaaku.**

Godum hankasen, ana woodi nafaa anden oo aaya **windaado e noku jooni oo.** Ana haaltana en haala gollidingol men e Laamdo ley ḅaagunde **ana haani yaade** yeeso tawee tayataa.

Goongaare dewtere: Cdee hunde jeydunde e waylitoore ana waawi laatiraade no mbiiruden gila nde tawaa suka jokolde gondindo ana nyaagoo Ruuhu – Ceniido, e ley arande mum njiffa ley muudum jilli hooremun; kaa ndee hunde waawaa laataade nde wootere. Ko woowi woni, wakati fuu “hoore” (hiini hoore) iminaan hoore, willitan e dadi mun, so wanaa kolliten e ley nyaagundeeji tentiliidi aniyaa dawridinde e golleji rimdinooji Ruuhu-Ceniido oo sabu e dum tan golleeji men “hiini hooreeji” waawiri jaalireede mayde.

Laamdo ana tijoo nden hunde yaada e gondinal men tawee yo hunde alahaali tagu hedotoodo, e tinotoodo wakati fuu du.

E dow faminde on ndee goongaare, miilee e ko alahaali eden ngoodi to sariya tayetee. Gorko gom ana happaa ngyuka. Ko mo golli koo tawee hollitaama faa gasi e ande yimbe, non du tawaa jugungo mako ana dartii. Sarotoodo oo jooni kaa kañum jey yotiinde kabaaru jukungo ngoo. Deyinaare ana laamii ley noku oo, caroowo oo imi dee wihi: “oo gorko anditaama hono wadii golle warra hoore e dow majum jukungo mako yo warreede.”

Yottingol kaa haala ana timina gollal caroowo oo. Kaa e dow majum so mo wihii mo yottinaan kanko hoore mako sariya oo e dow sortidaade ley taabal e malfel mo fidira jukaado oo, mo laatoto nden kanko du jukaado warra hoore!

Ko haani dee woni nde mo tillii yotinde jukungo mayde, ko hedanii mo e wadde koo fuu yo wadde

ittudo yonki oo hakunde juude sariya.

Noon du dum wordanii e bangal ngurndam meeden hiini hoore dam waawaa wadde fay hunde so wanaa andintinde e yaradanaade ko hiini hooreyaaku mum. Hono no sarotoodo oo nii, eden kaani yottiinde jukungo e mayde golleeji hiini hoore dii fuu; kaa en mbaawaa enen e kohe meeden yottiinde sariya oo e mbareen hiini hoorewaaku meeden oo. Kaa yeteende yo woodaan mo, sabu yo Laamdo woni ko tawaa ana hokka tayoowo sariya muudum, Ruuhu- Ceniido, kanjum hadta hiini hoore oo jalaade ley ngurndam meeden!

Yo goonga, ley hinne Laamdo, sabi Ruuhhu seniido eden mbaawi ittude koro gadu terdee meeden. Ley yoppude kohe men wakkati fuu to laawol moyyugol ngol, en keban weltaare maatude dimaagu guurdam dam iisaa almasiihu dowata.

Sabi jaande haala laamdo kaa ana laabi faa wangini duwaawuuji hono no naniri mi dum nii to huundunko debbo gooto, min duu mi wadi duwaawuuji hono majji gede keewde:

Almasiihu, e dow bawde Ruuhu maa, haɓam e leggal e yidaa-kam faa nde maayu min. mi yida hankasen tawee min wuurata, kaa tawee an wuurata ley am!

Ana yaafi e taweede miilen saabe en wurnirii hoore meeden e taweede eden jangga konngol Laamdo ana waawi saabaade en hewtude ngurndam heewoojam gite e jike. Wanaa fey! Ko saabi yottinooɓe sadakaaji ley alkawal kinngal ana tinnoono e njamiinde

dabaaji lobbi sewre ndee? Tama yo faa hollita di jamaa tan? Wanaa fey, hono no William Still hollitiri nii, njawngoy burukoy fuu fayude koy suβeteeno faa ndokoyee hono sadaka. Gilla rimeegol makoy, ikoy suβee koy wadee feere makoy faa koy sake!

Ko buri hewde, enen gondimbe, eden hejoo law faa mbiyen bawde men yimude naa waawude haalde ana wella Almasiihu sonii tawi eden naftoroo ngaden hono ko dadoniroobe faa kewten kaŋe yeeso jamaa kabaaru lobbo. Sonii Laamdo e ley jilli muudum, ana wuurna en konngol muudum e ana mawnina en muudum, wanaa faa kollitoden yimbe e tewten kellitooje, kaa yo faa kudeeje ngurndam meeden fuu ndokitee hono sadaka e dow duppirde. Fade men laataade ko mo woni Kanko fuu, ana haani adoden maayen e ko ngonden enen e kohe men. – e yurmeende hoore men, foccitaare meeden, haarande men, hiini hoorewaaku men, muyde men welde enen e hoore men, e ko nandi e muudum. Eden mbaawi juutinde du hankasen.*

Yo e bernde tedunde taalibo Pol hollitiri, Timote wadaado feere, mo yihaali fay gooto hinotoodo dental Koloosi ngal. Gondimbe heewube ndee ngalluure andaano e ko woowi “*jilli ndaartataa nafaa muudum.*” Pol taykiima e ley sunu: “*fuu, so goonga yo*

*Maandoden: ley dewtere seniinde, mayde wanaa halkoore faa abada, kaa yo sendoore. Mayde tergal yo sendoore yonki e tergal. Mayde abada yo sendoore faa abada e Laamdo. Ndenoo warde, naa du saabaade mayde, gollleeji tergal maandaa muudum woni sendude, sertude faa laaβa hiini hoore e tagu nedaaku. Hono no yiiruden non, dum waawaa laataade kina e dow bawde Laamdo Ruuhu-Ceniido.

hammadii en haajeeji muudum e wanaa saabe Almasiihu Iisaa” (Filipiyankooḅe 2:21).

Hoto ngoodi gondimḅe handen watanooḅe faa gasi **hayille** dente tampooje ley nokuuje aduna dee? Tama kude oḅoo aduna heewaa faa sane yonkiiji men e faa ko memata en ko ḅattii, en ngallaa wakati faa njiden e faaboden sakiraaḅe e bandiraaḅe ḅe ngoodaa fay gooto faa faaboo ḅum en? Miccitoden yo jilli Laamdo tan woni ko ndaartataa nafaa muudum e ana muḅana hunde fuu du. Hono no kolongel ndiyam peguujaam haaniri waylireede yalla lamaan muudum ana iwa dee hebinee ndiyam lemuru, noon eneen du ngurndam meeden hiini hoore dam ana haani iwude, ḅum woni wareede, fade meeden heewude jilli Laamdo. Yetoore yo woodan Almasiihu nde wonoo dee kude didi yo Ruuhu-Ceniido woni ko heḅortee kanko tabintinta ḅum ley ngurndam meeden! ḅum wadi ana tilsii homo fuu e meeden ḅaagodan wakati fuu Ruuhu-Ceniido ḅifa golleeji hiini hoore, e hebinana en – wada en hebinaaḅe – jilli Laamdo, sabu: *“jilli Laamdo ana saakii ley bernde men e dow barwde Ruuhu-Ceniido mo ndokaden” (Romankooḅe 5:5).*

Sonii e no ḅum laatorii, dii goongaaji fudi ligaade ley bernde moodon, e hakunde bernde wakiti *“kawrite mon”*, Ruuhu-Ceniido, iwirde e konngol, faminan on goongaaji kesi dii.

Men mbihii men mbiitike goondindo ana haani wuurde e ley jeydal ḅattitiingal e Laamdo. Eden haani ndeno wataande hayille taa fay hunde tawee ley ngurndam meeden ko warta tiidina jeydal ḅattitiingal e mako.

Mbiditagol ruuhuuwol

1. Yeeso Almasiihu tama mida andani luutol ngol mi hollitaali ngol mi ndartaali yaafa dow mun?
2. Tiidalla ley am, tama yo:
Ruuhu mo yaafataako?
Yo tiidalla yidde yimbe be wellaa kam?
E hiillude yimbe e tewtude hollude hoore am “alahaali lobo”?
E hirande bawde naa fii janam be?
E tikande e jhohude?
3. Tama mida waawi gonliinde gondinal am no wuuriri saabe ko yonki senaama?
4. Ngurndam am nyaande fuu tama ana heedani e Almasiihu naa yo e miin hoore am heedani?

A gila jooni odon mbaawi wartude e duhaawu William Mclardie Bunting (baabu...) e jeynodon oo duhaawu, ley deyinaare e dow miilo moon fuu.

*So eden njahada e Almasiihu ley foyre konngol mako,
Omo saaka anoora mako e dow laawol men!
Sonii eden ngada muyde mako,
Mo wondan e meeden faa abada
E jabanbe so gondinii mo e dwtanii mo fuu.
Dowki fuu waawaa imaade.*

*Duulal fuu dow kamuuli waawaa salanaade mooso
wuwoowo di e wellagol mako,
Wanaa sikitaare, wanaa kulol, wanaa uumagol, wanaa
gullaali fay hunde tejintaako sonii eden njardoo ngaden
e mako jike e dwtanoden mo.*

*Abada en mbaawataa kolliten kadi jilli mako
Soni wanaa en warru kollitoden yeeso ittirde sadaka;
Neema mo o saabotoo
E seyo ngo mo hokkata
Yo gondimbe mo e dwtaniibe mo woni ko woodani.*

*E nden en ngonaan e jeydal tekungal
En joodoto ley koyde mabe,
En njahan sera mabe, do june laawol;
Ko mo wihi fuu min ngadan
To min nelaa fuu min njahaan
Kulol, abada! Jike e dwtanaare tan.*

John H. Sammis

Wakati kawro-ndiral

Sonii en miilike faa woodi, hollitaangu hawtaare gonde hono milaade eden ngoodi bawde jaalaade tiidalaaji nyaande fuu, tawee en foodataa sembe meeden ley ko Almasiihu Iisaa, yeeso dewtere udditiinde, e bernde udditiinde.

Dawda ana enda gondiindo e awdi puđoori e rima ngurndam ruuhuujam nafa-maajam. Mo wii ...*“jangito-toodo konngol Laamdo ngol tawirte ana wada biibe e ko mo wadta koo fuu du woodiran-mo” (Jabuura1 :3).*

Homo hen woni - ko Laamdo ɓamanii aadi yilboto? Tawaado “eana weltoroo ley jamirooje Laamdo e ana jangga dum ɗalooma e jemma” (Jabuura 1:2).

Mida wiya wakatiiji warruɓe so gondinii e Iisaa ley berde e ngurndam muudum en ɓee: “jannde moodon nyaande fuu baabuwol gootol ana saaboo seydaani tedinde on” Jangee e janngitee hankasen e **miijaade** noku oo aaya e aaya. Mida miila on taykiima

no nahi waccitortoo ley gese. Hudooji di nay dii yakki ana yakitoo dum faa booya, dee modittoo hankasen, kaa idum warta e hunduko mage faa dum waccitee yalla ko woodi nafaa ley huɗo koo fuu ana ittee. Ndee tindinoore ana walla en faamude faa gasa hoɗum woni jannde konngol Laamdo.

Mi heɓii andude gorko gooto gondiindo ley duuɓi muudum sappo e jeddi: andal mako dewtere seniinde yo seeda tan wonoo, mo yaataa-no kawrite dente gondimɓe e bangal jannde du mo wodaake. Kaa nde mo rimitii kesum ndee, mo tawiraama muuyo mawnude ley neema, jilli e andal Almasiihu Iisaa. Nde mo yehi bange Almasiihu, mo tawaama omo jaanga dewtere mako seniinde kile sappo e tati kurde. Hilla duuɓi naa du rafi jannde moodon, andoon odon mbaawi jangude dewtere seniinde ɗaande fuu.

Dewtere seniinde udditiinde, ɓernde senaande, yoonki leydiniiki, koppi hofiidi e ɗaagunde Dawda: *“udditiin gite am faa mi taykoo moyyuki jamirooje maa”* (*Jabuura 119 :18*), anii kude lobbe pudooje wakati mo *“kawro-ndiral”* e Almasiihu wooduɗo nafaa sane.

Hono no men taykorii gila nii, wobe paamaali wakati mo *“kawro-ndiral”* ana haani ko laatoo kaalo-ndiral, watital faade e bange didi: Almasiihu ana haaldora e meeden e bangal nokuuje de jaanguden e jaangitiden, e nden eden jaaboroomo kasen e ley duhaare. Ko boni e majum woni, yimɓe heewuɓe mida miila faamaali, caggal nde Laamdo jaɓii haaldude e ɓernde maɓe, omo doomi jaabangaaji

maɓe. Sonii en **miiliima** ko konngol Laamdo, engol warra ngol sodoo e no **miilooji** men yaarata. Sonii eden **ngada** ko fordata e konngol ngol du, engol warra ngol jeyda e **ngurndam** men.

Ana moyya tawee odon lamdoo kohe mon: “kaa hono Laamdo haaldita e am so mi jaangii konngol mako?” Miin e hoore am, mida miila ko ɓuri yo taweede mida miiloo e aaya fuu mo jaanga-min, e dow mballu lamdi yogaaji ngoodudi e hayille am. Yogaaji maji mi hollitanooma dum ana foti duuɓi seeda e idi dow kam ley haaldugol am e Almasiihu. Odon mbaawi, onon du, nafotiraade dum e no moyyiri ley jaandeeji konngol. Nde wonoo mida naftoro dii lamdi gilaa duuɓi heewudi, di laatanike kam hono miilo woowungo nde tawaa-min ɓamude wakati wonde feere am min e Laamdo e binndi ceniidi.

On njiyaan godi maji ana tewtira en dwtanaare, naa du jaabu e gondinal; woɓe ana hollita naawalla naa du wonginoore: godi maji warraan dow on e dowalla e yeteende e godi du wallaan on sendude hiilaaji gaɗo, seydaani e faminaan on hono jaalagol Almaasiihu seydaani waawiri laatiraade jaalagol moodon.

Gollal dwtanoore

En paamiino so eden njidi andude konngol Laamdo senden, eden haani wuurde ley gondal ɓatitingal e mako. Kaa wakati fuu nde ruuhu ceniido haaldi e ɓernde men, ana haani ko dwtanoden ko mo wihata en koo.

Sonii e ley wakati “kawro-ndiral” moodon e Almasiihu odon jaanga dewtere seniinde, ana moyyi lamdodon kohe moodon hono dii lamdi: tama e ley oo aaya dum na woodi—

Jamiroore nde kaanu-min dwtanaade?

Luutal ngal haanuden selde?

Misaalu lobbo haanudo dwtaneede?

Misaalu bonndo mo haanaa jokeede?

Odon njiya hono dii lamdi ana waawi wadude on e jeydal laabi didiiwal e Almasiihu. Ngal jeydal dowataa on tan “miijaade” e goonga mo ngardon jaangude, kaa du e “ɓamude aniyaa” ley bernde moodon e dow ko Laamdo wihi on koo.

Miccitee wakati fuu Ruuhu-Ceniido ana woondi e moodon sonii odon jaanga konngol Laamdo; e sonii on fawii jike mon e mako, mo jippinaan ngol konngol iwude hoore mon jippitaade do bernde moodon.

Eden ngoodi wakati naawudo mo aduna woodi nufude ley hawtaare e salaade dwtanaade jamirooje Laamdo. Sonii eden njidi jaalaade oo jamaanu mo andanaa Almasiihu fay, eden kaani woonde ley foccitaare e dwtanaare. Yo e **dwtanaare** e goongaaji di Laamdo hollitii en dii tan mbaawirden laatiraade nafooɓe, yalla e dow majum, eden mbaawa kolliten bawde oo aduna heewudo kasindinal.

Miin e gendam, men jaangii ko ɓooyaali ley “fuu yalla omo laamoo” Oswald Chambers, kaa haala jokaanka:

Downtanee Laamdo ley kude de mo hollitita on, e nden mo udditanaan oon laawol faa njohon to wodi... odon mbiitoo: Mida miila njaande gom mi faaman! kaa odon mbaawi faamude gilaa jooni. **Wanaa jaande** ndee wadata e mon faamude, kaa **downtanaare**. Totude hoore muudum downtanaare, no ngel fotiri famdude fuu, ana udditana on julaangel dow kammu saabotoongel on hewtude goongaaji lugudi Laamdo. Kaa Laamdo hollitaa goongaaji godi e heedande hoore muudum so on adaaki downtaniidon ko andudon e mako koo tafon.

Ana wiyee wakati dokaado gom nelaaɓe didon Charles Studd e Hudson Taylor tawidaama ley suudu wooturu. Beetee subaka law, Taylor nde finii ndee yihi jaado muudum suudu wootuuru nduu ana diccii e dewtere muudum seniinde udditiinde, e foyre mottila. E ley jaabaagol mako lamdol, Studd naati e hollitiinde:

“Mi finii gila wakati hejere e konngol almasiihu warri e miilo am: *sonii odon yidi kam maree jamirooje am (Yuhana 14:15)*. Mi lamdiima hoore am sonii mi hollitii jilli am Almasiihu e ley downtanaare hiɓunde. Mi ɓamii dewtere am seniinde, jaangu min ley l’Injiillaaji dii. Tewtu miin e ɓaangin-miin ley jamirooje de Almasiihu hokkii taalibaaɓe muudum. Yalla woon nokkuuje e dow neema Laamdo, do tawaamin mida downtanoo jamirooje mako dee na, don naatu-miin e diidude nokkuuje dee ngadu- miin bange majum

“Alleluya”. Do mi tawaaka mida dwtanoo du, mi yaadirani luuti am, ŋaagii-miin neema mako e bamu-miin aniyaa dwtanaade faa hiḅḅa mi hollita mo ndeen goonga jilli am”

Woodi gidiraaḅe jangoḅe, sonii e goonga ‘odoon njaada e Almasiihu e ley foyre konngol mako,’ on mbaawan yiitude onon du, hono no binndi dii mbiiri nii, laawol goongol walla do keḅiroon jeydal faa bura gondinal e dwtanaare: *goondin, dwtata, e abada taa cubodaa!*

Jaabu gondinal

Dewtere seniinde yo kaakol ngol Laamdo tafirta gondinal meeden! e no ngal buri tafireede fuu, nden waḁta so e ley yaadu meeden beyden wakirde e Almasiihu e dwtanoden mon, dee hono non mbiyen: ‘mi waawa’ kaa ‘omo waawi.’

Wakati jaande am dewtere seniinde, e wawi “kawrondiral ngal”, ana moyi enen du lamdoden hoore men, tama e ley ngol certol ana woodi-

Aadi mo kaanu-min hewtude?

Wonginooje de kaanu-min jogitaade?

Dewtere seniinde ana heewi aade. E ley janndeeji konngol Laamdo, ana tilsanii en jogoden de, e taweede eden haḅitoo ngataneen hayille du e wonginooje dee. Hinaade kabaaru aadi salanoo wonginooje, wanaa ‘wuuirde gondinal’ kaa yo ‘maayirde yeebaare’!

Ley jaangude mon ɲaande fuu dewtere seniinde, mbiditodon aadol Almaasiihu e njotinoon ngol moodon ngol ley ngurndam moodon. Sonii on jeynike nii en aadiiji Laamdo, tawtugol Almasiihu yottinaan on sembeeji fuu di kasiindin- don e ley taaɓangal ngal wadton faa dowanodon e mawnoon ley ko ngondon onon e hoore moo don.

Dii aadiiji hokii on gongaaji ley yaaduuji mon. Sonii on jeynike dum, gondinal mon tekan yaade, sabu ana wiyeen en: *“hono nii goondinal hebiraa e nande waaju, waaju duu hebiraa e konngol Almasiihu”* (Romankooɓe 10:17).

Woon fuu nde lamdi- don hoore ɲaande wootere, hodum woni yedoore gondinal? Jaabu muudum yaafaa no miilurdon nii. Sonii ley jaabu moodon on kollitii yedoore gondinal yo yoorde bernde, on yaɓike baange jaabu gongaajo oo. Akee miilanaade kude tati jeydude: araandeere yo gondinal, didaɓo loraade e tataɓo, leydinaare. Jooni kaa miilee e kude tati warahooreje: arano yo yooro berndaaku, didaɓo hewtaare e tataɓo hawtaare.

Gorko gondiindo yo gorko woniido e margal Almasiihu Iisaa faa wada ko waawaa wadde e hiini hoore. So mo jaangii dewtere mako seniinde, gorko mo gondinal ana hollita e jeynoo aadiiji Laamdo.

Joomiraado Iisaa almasiihu wii taalibaabe mum: *“on mbaawaa wadude fay huunde so on ngaldaa e am”* (Yuhanna 15:5 Ko woni dee, fade nedanke hoolaade Almasiihu na woodi bawde hokkude dum hiɓiinde ley ngurndam muudum ko woodi nafaa e bangal ruuhu, ana haani arande heɓude tayoral e bangal

sembe terde waawaa wadude ko woodi nafaa e bangal kude faa abada. Kaa hewtude ngal margal Laamdo e gondinal, ana haani tawredaa bernde leydiniinde. Sonii a tawraama hono ndee bernde, a waawan nden wiirude hono taalibo Pol: *“mida waarwi fuu e dokkiroowo kam sembe oo” (Filipiyankooḅe 4:13).*

Gorko yooru berndeejo, kaḅum kaa, ana jatoo sane hoore muudum hono hewtiido omo jatoo hoore mako hono mo hasiindinaa e mbaliigu Laamdo. Ana yoomi e tayko tawee miliyoonji yimḅe wallaa e margal Almasiihu saabe kisiindam muudum en. Ana yoomi e taweede du gondimḅe heewuḅe wallaa e margal Almasiihu faa wuurana gondinal mum en gongaraawal. Oo tagu hewtaare yo rimu bernde yoorunde e hawtiinde.

Eden mbaawi ndeno wiide yeddo gondiinal, yo hawtaare, e yeddo yoorde bernde, yo leydinkinaare. Yeddo e ko miiluden, hoolaare hiini hoore e heyinaade hoore ana yooru bernde e ko jeydi e gondinal.

Ndeno kude fuu jeydude e sembidinde hiini hoore ana famdina hoolaare e bawde hawniide Almasiihu imitiido. Kude de ngoodaa kadi Laamdo woni ko sabotoo aadi mo o wadi oo e mo yoppirtaa en hiini hoore men naa du e hakilaaji meeden tan faa njeheen e laabi ngurndam.

G.K. Chesterston (1874-1936) ana wada fedee-ndu muudum e kude hawniide jeydude e hawtaare wellitiinde:

Ko waddata e meeden tordda hannden dee yo taweede leydinkinaare ana woni noku ḅo

haanaa wonude. Leydiinkinaare tawaama ana fiḅoo e hunde tayoral, abada ḅum hollitaaka hono ko laatotoo. Nedanke yo faa sikitoo e hiini hoore, kaa wanaa faa sikitoo e goonga: tawiine ḅum yo luhitaa tan.

Goondindo fuu tawaado ana heti-ndoo tindinooje yimḅe tan naa du mo jike muudum fawii dow hoore mun tawee wanaa e Almasiihu, abada naatataa ley heewalla barke Laamḅo. Hono no ndiyam dogoojam to noku muudum ḅurdo fuu famdude, nii ḅam ndiyam dogoojam ley mako laatanortoo mo, Ruuhu – Ceniido, mo Almasiihu holliti hono ndiyam ngurnoojam, abada iwataa e ley on nedanke mo “yonki hawtii...” (*Habakuku 2 :4*) “Nedanke hawtiido.” (*Habakuku 2 :5*).

Kaa nde wonoo, mo ley ḅernde muudum Ruuhu–Ceniido heewi ten, yo gondiindo andindo e leydinaare ana hasindini e bawḅe Almasiihu faa hewta e hunde fuu.

*“Nalaande sakitotoonde tedunde e iidi, Iisaa darii, haali faa toowi, wii: nedo fuu domḅudo wara e am, yara. Nedo fuu gondindo kam calludi **ndiyam ngurnoojam** ilan iwude e bernde mum, hono no windiraa e binndi ḅii nii”* (*Yuhanna 7:37-38*).

Oḅoon mbaawi ḅaande fuu saamude ḅo koyḅe Iisaa e njaroon ḅaa ndiyam ngurnoojam. Sonii on ngadii non, ngurndam moodon haḅataako o gollleeji moodon naa e ande moodon, kaa Ruuhu–Ceniido warta hollitoo faa mawna ley yonkiiji moodon.

Miccitee ndeno, ley nedaaku Ruuhu–Ceniido, Almasiihu meeden fintudo leydinike ɓamii sawra gondimɓe rimiɓe kesum. E, handen, gondindo fuu yo hoore jeydunde e Almasiihu Iisaa ley aduna meeden mo andaa Laamdo. Iwurde e gondindo dokudo hoore muudum, Ruuhu–Ceniido yahan yeeso e gollude ko kabaaru kisindam worɓe e rewɓe ɓe ngoodaa jike fuu e Lamdo.

Anndee, enen ngoni suudu Laamdo guurdo oo. Sabi Laamdo wii: mi hodidan e maɓɓe e mi yiilodoto e maɓɓe, mi laatoo Laamdo maɓɓe, ɓe laatoo yimɓe am. (2 Koriintunkooɓe 6:16).

Ayo, en cuudiiji Laamdo di mo yidiri hollitiinde e bangal muudum senaare e anoor!

Taalibo Pol nde andunoo nden huunde haynde wiiri e dow konngol soobewol korintunkooɓe ndee waajoore: “**Nde wonnoo en ngadanaama dee podooje, sakiraaɓe horsuɓe, ndennoo labɓinen kohe men iwude e tuundi ngonndi e terde men e yonkiiji men fuu, tabintinen senaare men e ley kulol Laamdo.**” (2 Korintunkooɓe 7:1).

Ndewal gongaraawal

Won ko andaa hono gineeji jeydudi e ko wiyeeete piano. Sonii dum landiniraama e no haaniri, idum saaboo kawrondiral e piano oo, dum saabotoo jimol lobbol hawrungal laataade.

Hono non du, dewtere seniinde yo gollirgal ngal Laamdo nafotirtoo faa hawrondira jimi iwrooji e ɓernde nedanke kaɗum e iwooji dow kammu. Hono

nde wonoo dewtere seniinde ana yotinana en e ley ande lugude anoora senaare e jilli Laamdo, edeen heydintinoo ley yetoore e ndewu Laamdo. Sabu ana wiyaa: “mbaajondiree e jime jabuura e jetooje e jime de ruuhu hokkata on dee, njimanon Joomiraado, njettiron mo berde mon fuu” (Efeesu 5 :19).

Ley wakatii meeden “kawrondiral”, sonii eden njidi yettude mo e goonga, eden haani jogaade e ley hakille meeden dii lamdi jokooji; ko ngoni e ley oo aaya—

Tayko keso e Laamdo Baabiraado?

Tayko keso e Laamdo biya?

Tayko keso e Laamdo Ruuhu- Ceniido?

Ana sembindinii e tayko, ley njalaade jooniije ana way hono ley fedde Laamdo ndee heyditaare ndewaare goongaare. Almasiihu Iisaa ana tindinaan noo hono ngal ndewal: “*Laamdo yo Ruuhu, e ndewooƙe mo ƙee **kinaa ndewira mo ruuhu e goonga***” (Yuhanna 4 :24). Ndeno dum woni, ndewal goongaraawal ana haani ko wada ley bawde Ruuhu – Ceniido e fordude e goonga konngol Laamdo. Hono ngal ndewal tan waawi wadude seyo e berndeBaabiraado.

Nde Ruuhu foodata hakille meeden e kude moyude e nedaaku Laamdo–jilli mako, bawde, senaare, anoora, moyuki, e kude hetude e bangal njirri – berde meeden uminiraade e jimol kesol, e ley jicoore, tayoral ana waawi wallude en remude tagu lobbo lewuujo so en ngarii duhaade, hono no ngadiri-miin, nde jiccii-miin, e ley kude yogaaƙe dum heyataa

faa kolliten Laamdo no moyere mako ndee fotirii mawnirde, saabe leydinaare, jilli mako e jaɓol mako.

Miɗa yidi faamon nde Yuhanna wariinoo yeeso Almasiihu tedinaado oo, to ruunde patamos, mo hollitii nde mo yihunoo ɗum ndee, wanaa koppi mako tan mo hoffi. Mo wii dee: “*Nde njii-moo-mi ndee, caamu-mi yeeso mako mbaa-mi no mi maayudo*” (*ɓanngingol 1:17*).

Ana woodi e nafaa anden, sonii hunde lobbere hokaama gondiindo, wakatiije ko boni e majum ɓooyataa tawa ɓangaali. Almasiihu Iisaa, nde hokkii taalibaaɓe muudum jandeeji e dow kude ndewalla goongaajo, wonginiiɓe e dow ndewalla seraajo. E dow wiide mako debbo Samariyanke oo ndewo ana wada ‘ruuhu e goonga’ mo wii ɗum kasen: *Onon odon ndewa ko on andaa...* (*Yuhanna 4:22*).

Ndewal ana ɓuri ko jeydi e miilo tan: idum haani ɓilaade e nedaaku Almasiihu Iisaa, sonii aniyaa ndewu yo “wulnude yimɓe”, fade men dowude gondimɓe to Almasiihu, ana haani anden mandaa ndewal gongaraawal yoppitaama. Sonii eden njidi heewude yetto Joomiraado, ana haani jilli men Laamdo ɓura hunde fuu tekude. Almasiihu ana haandi e kude yogaaje iwude e ngurndam meeden.

Ndewal goongaraawal ana jeydi e leyɗinaare haɓidiinde e ɓernde kaɗum e hayille men fawiido e Almasiihu Iisaa – Almasiihu guurɗo e Laamiido ley konngol Laamdo ngol. Sonii en ngadii non fuu, en tawirte e ley yonkiiji meeden e alahaali leyɗinoore e yetto yeeso mako.

Andal gaŋo

Ayo, Almasiihu ana yidi barkinde wakati “kawro-ndiral” yonkijji moodon kaŋum ko senaa jooni. Nde wonnoo on jaɓanii ko Iisaa waɗani on dow leggal bardungal, oɗon salanoo ko jeydi e ko handudon e hiini –hoore mon, e dawla moodon, e daminaare moodon kaŋum kude mon. Odon naata e ley alahaali ndewal kesal, e njetoon Almasiihu. tama oɗon miila on hewtiima ɗo ɓuri fuu towde e barke moodon hetude “e kawro-ndiral mon” wanaa fey!

Ana woodi gaŋo bilaado doomudo en. Seydaani yo bilaado sabu Laamɗo won ko hokki faa luuti men njaafee. Kaa mo fodaaninii dum yiite jagitoore jahanama tawee godum fuu waawaa waylitide dum. Dum saabi omo waɗa ko mo waawi fuu faa mo ɗuurta en e laawol Laamɗo ngol, mo wodintina en e tinaare meeden e haɓaade e Laamɗo e kaŋum e halkude settagol meeden.

Sonii eden jaanga dewtere seniinde, lamdi yogaaji eden kaani lamdaade dum kohe meeden, lamdi ngarooji walla on e no kaanirdon reenirde kohe moodon e hiillaaji woodudi gaŋoLaamɗo: tama ina woodi ley aaya—

Yeewalla keso e nedaaku seydaani?

Yeewalla keso e fayde mo o sappii?

Yeewalla keso e hiillaaji mako?

Mi filanaama ko kabaaru suka jokolde pamaro wonnoodo yaade suudu janndeere allan. Allan kiikiide gooto iniiko tawii mo omo hoffii ɗo koyde

leeso mako. “Ko ngadattaa gaa?” mo lamdii dum. “Mida woodi siɗande seydaani”, jaabitii mo suka oo, “mi ekkitiima jimol kesol to min jangatta alan too: mo wii dee seydaani ana siɗa sonii mo yihii ceniido ana hoffii. Ndeno mida offoo faa mi siɗina seydaani”.

Ko boni e majum woni siɗinaande seydaani, ana haani ko bura hofaade tan. Yo innde Iisaa woni ko siɗinanta mo e bortta du jaalagol mako dow ngurndam meeden, e du yo e dow ndee innde woodu-nde bawde Ruuhu- Ceniido gollidiinta e meeden faa doofen e juude seydaani ngurndamji ngoodudi nafaa.

Hewuɓe ina miila sonii yoppi seydaani e jam fuu, kaɗum du yoppam ɓe e jam; kaa iɓe kiila kohe maɓe faa boni. Bamen misaalu: ana warra e wakkati sonii on kollitike yeeso Almasiihu ley duhaare, miccitodon ko kude welliide de on keɓaali e muudum jaallo dee dum laatanoo on sunu. Yo seydaani woni ko ndaartata faa torda on e happude on saabe luuti ngaddanoodi do leggal bardungal doo. Laamdo, kaɗum, suɓike miccитаako ko luuti njaafaadi, kaa seydaani kaɗum ana ɗeenji e wadtide dum yeeso men yalla eden sikitoo e ko heedani goongaaku yaafa Laamdo.

Sikitoore, kulol, jiiɓaare, e rafi jike woni tooke woowuɗe bawdeeje seydaani faa haɗa en ley yaadude meeden e Laamdo.

Mo waɗan ko mo waawi fuu faa mo itta seyo e jam meeden. Ana haani ndeno tuugoden faa teenga e Almasiihu yalla eden keɓa bawde waawude

anditiinde noku do gaŋo heɓiri naangu e men e nden hadiren mo, e kude de Laamdo hokki cukiren julande de seydaani waawiri akirde faa naatira e ley meeden.

Ley woldeejji hakunde yimɓe, sii hiilaaji haɓtoore e toŋo ana woodi. Abada jaalogal woolde heɓiraaka e ŋeeŋal haɓtoore tan. Noon dum wordii e bangal wolde ruuhuure; hiila haɓtoore e toŋo yo kude waajibiide. Didon ɓee ana hasiindini e bawde iwirooje e konngol Laamdo ngol. Ley wakati moodon “*kawro-ndiral*”, sonii odon njidi dum laatanoo on nafamaajum, sembindinee kohe mon, e so on ngari e tiimondirde e seydaani, so dum laatanike on no tentilirii naa du so wanaa non, e ley miilooji moodon odon mbaawi wiirude e binndi dewtere seniinde.

Ana welli e ando, sonii eden nduhoo fordude e konngol Laamdo, eden nduhoo fordude e muyde Laamdo! E muyde Laamdo wallaa ko wonani en so wanaa faa jaaloden seydaani e hunde fuu ko ndaartata faa halkira ngurdam meeden ruuhujam.

Wolde ruuhuure haɓtoore: Tama on miccitiima ittegol koro Iisaa ley ladde jeerende? Ana welli kam e miilude Iisaa ɓooyaali nde tawidaano e waddude wakati e Baaba muudum e ley ngal goondal mo tawaama jaangude dewtere Deterenoomiya. Ana moya tawee e tayoral yo ley ngel dewtel mo itti aayaaje de mo haaltani seydaani nde wariino ittude mo koro ley ladde jeereende ndee. E ley koyde tati, so wiyeede, mo tawaama omo wiitoo dii konngi nde mo wihi: “*Ana wiindii... Ana wiindii... Ana wiindii...*” (*Matta 4:4*,

7, 10). Sonii wanaa saabi ngol ittegol koro, faamu ko jabuuranke oo wii en koo tiidan nde mo warri faa mo haalda e Almaasiihu ndee mo wiindi: “...*sabu a teddini hoore maa e dow yottinde aadi maada e towti indeeji fun.*” (Jabuura 138:2). Ayo, dum woni kaɓorde bawdeeje konngol Laamdo saabiingol dodu wayɓe.

Hono noon, ley wolde moodon ruuhuure, so odon njidi jaalaade toonjaaji seydaani, so wanaa ekkitodon nafotiraade dewtere seniinde hono kaɓorgal haɓtoore. Sonii seydaani ana aka faa watta miilooji bonndi e ley hakilaaji moodon, faabaango moodon odon keɓira dum ley konngol Laamdo. Wakatiijo mo “*kawro-ndiral*” sembeejo waɗam konngol ngol wuurungol e nafamaawol ley bernde moodon e ndokam on du waawude daraade no teenjiri e dee kude kaɓooje on.

Ngol jimol jokangol “hiilaaji seydaani” iwude e nedo mo andaaka, ana tutii ley goonga hono no wiindorii e ley ɓataaki Efeesu suura 6.

Hiilaaji seydaani

Mi hewtii wolde naawunde haanden
fade am taweede e ɗaagunde.
Mi yehi faa mi hawra e Laamdo e mi haalda e
muudum,
kaa mi tawii ton seydaani.
Omo uuma, “a waawataa nduhodaa;
Sabi a mursii gila ko ɓooyi.
Ada waawi wiide konngi nde tawaa ada hoffii,
kaa a waawataa duhaade e ada andi du.”

E ndeno mi joyinii kufuna am
Faa mi joka laawol noppi am,
E dum wallii kam faamude daande maada faa gasi
e walla kam immitiinde kule
E nden miin du yeewitii-miin kaɓorgal;
Tawaangal do koyde am ana ɓorni jam,
Do keeci mida humii goonga,
Kaafaawi, konngol Laamdo,
Huullo tentilaare am ana woni e noku muudum,
Ley ɓernde am jilli damdooji,
Hullo am gondinal fay huunde memaali dum,
Kure huɓooje yogaaje immitii kesal.
Mboyitii-min e dow innde Iisaa;
E yiiyam muudum kesam,
Tawii nden seydaani ana dogga ley yaage,
Mi hawri e mi haaldi e Laamdo!

Wolde ruuhuure toonjo: Jaalagol kiɓol ana ndaarda en ko ɓuri alahaali danude hoore muudum e wolde tan. Eden ngoni ley aduna naawudo; nde wonoo miliyaaruuji yimɓe ɓe Almasiihu maayani ana woodi. ley leydeele dee fuu ana woodi worɓe e rewɓe hewtoobe naawalla e heewuɓe du yo wumɓe e haɓaabe seydaani. Mida miila du seydaani ana andi wakati muudum oo ana raɓidi e dum ana dunca mo yaade yeeso e golleeji mako faa mo dowo dum en e halkere faa abada, tawee jike e Laamdo fuu walanaabe.

Dewtere seniinde wii, dum goonga, Laamdo wonanii seydaani e jinaaji muudum 'yiite jahanama'.

Kaa miccitoden ngee yiite wanaa yimbe wonani. Tayoral! Almasiihu maayani majuɓe fuu. Mo warri faa mo ndaarta e mo dana tawaaɓe ana majja bee fuu. Kaa nde wonoo, seydaani kaɗum e ley dukuru e kaɗum e ley baɗal muuɗum hunde fuu ko senii e ko moyyi, seydaani ana tewta no halkidirta e muuɗum ley torda yiite jahanama yonkiiji keewudi no fotiri waawude fuu. Ley haɓanaade mako yonkiiji majudi, almasiihu ana woodi yaade yeeso *“tewtude e hisunude”* (Luka 19:10) iwurde e goondimbe yoppitiibe saabe ngal gollal.

Tama woon fuu nde lamdidon hoore moodon ko saabi yimbe laatiibe hakkilanteeɓe ngallaa bawde faamude mbiide newiide l’Injiilla? dewtere seniinde ana wiya woon aawoowo niɓere e bumdam ley yonki maɓe. Idum hollita homo woni saabotoo ndee hunde e tiindinooje ko saabi ana tiidi woɓe sane laatoo gondimbe.

*So kabaaru lobbo mo min mbaajji oo sudaama,
halkotooɓe bee tan o suudantee. Been ngalaa
gondinal, sabi ibiliisa wumni hakkilaaji mabe
pati be njiya fooyre kabaaru lobbo kolloowo
darja Almasiihu jogiido mbaadi Laamdo oo.
(2 Korintunkooɓe 4:3,4).*

Homo hadta foyre e jilli Laamdo e hada goonga du naatude ley yonkiiji yooruɓe berde? Ibiliisa! tama odon ngattani hayille e diidoo gongaaaji sonii odon nduhanoo kabaaru kisindam worɓe e rewɓe? sonii eden nduhoo ana haani ko rimdineen yonkiiji ɓe gondinaali, daneen ɓe e bona jike seydaani, e

taweede eden nodda innde sembeeje Iisaa dow maḅe. Yo e dow ndee innde sembeere lobbere, woodunde sembe e doole woni ko Charles Wesley wiindi:

“Iisaa, innde dow innde fuu so ley jahanama,
so leydi naa dow kammu malaykaaji e yimḅe ley
koyde maḅe ana leydinoo,
jinaaji ana hulla mo e ana dogo mo du.”

Ayo, jaalo e seydaani e kaḅum e konu mo wondi heḅaama ko faa abada e dow leggal bardungal: “*ḅii Laamdo oo ḅangi, faa halka golleeji seydaani*” (1 Yuhanna 3:8) Alleluya! en ngoodaa ley wolde **ngo** jaallo woodanaa en e muudum. Wanaa fey! eden jeynoo wolde nde jaallo muudum ndokaa en gilla ko ḅuri duuḅi ujunaaji didi.

E ley cukke, ana waawi tawee eden ngada piide ndokooje en jaalaade. Noon du on wakati fuu eden mbaawi, faamude jaallo meeden ana darii, kaa sonii gaḅo oo teenḅinike, fay so tawii en mbaawaa waylitude kabaaru hunde ndee, mo wadan ko mo waawi fuu faa mo taadina saamugol mako.

Nii woni ko ḅum way e bangal seydaani du, fay nde tawii omo andi mo woodaa bawḅe fuu no mo jaaloroowolde ndee, mo ndaartan e ley wakati oo taadinde ko Laamdo holliti laatoto koo. Njetten Almasiihu nde woodi e ley dee ḅalaade caggite, seydaani, fay nde mo haḅaaka, yo mo **gaḅo jaalaado** kaa du mo **anditaado**. Dewtere seniinde wii dee “*en dullaa fay hunde e aniyaaji mako*” (2 Korintunkooḅe 2:11). Ndeno, andal no gaḅo wadirta ley wolde yo heḅude jaalorgal mawngal e mako.

Taalibo Yuhanna ana hollita jaallo seniiḅe jaaliiḅe seyḅaani ḅee e hono no jaallo ngo Almasiihu heḅaniiḅe ngoo laatirii jaallo maḅe: “*ḅe jaalirike mo saabe yiyam nhjawdiri ndii e kaḅum e dow haala seedaaku maḅe, ḅe cubaaki ngurndam maḅe e dow mayde.*” (*Bangingol 12:11*) Eneen kaa, en njidaa ngurndam meeden faa kulen mayde sabu “*nedaaku men kido oo tontidaama e Almasiihu*” (*Romankoḅe 6:6*).

Ayo, yo e senaare iwrunde e yiyam Almasiihu, mbiide iwrooje kunde e tontiteede e Almasiihu Iisaa waawi saabaade en naatude e ley jaallo Iisaa e dow bawḅe jahanama. Halluluya!

Mbeltidee e am sabu Almasiihu Iisaa tawaama ana ndoka en faa laatoden gondimḅe ḅenduḅe e jaaliiḅe. Kaa miccitee, ko woodani en yo taweede en sallataako iwude cuukoy men pamaroy e bangal kude Laamdo dee, non kanko du mo wadataa waajibi e men sonii en jaḅaali yaade naatoyen e noku ḅurḅo fuu lugidiinde ley ngurndam meeden. Bawde men ruuhuujii ana hollitoo e ley ngonal meeden oo aduna e, fordude no mawnirten kaḅum e ḅendirten kadi ko ngoden ley gaa aduna, nden en mbeltoto e ngondal kaḅum e jeydal meeden tekungal e Almasiihu, sonii en njotike dow kammu.

Mbiɗitagol ruuhuuwol

1. Hodum miilaantoo-mi sonii mi warri daanaade?
2. So mi warrii jaangude dewtere seniinde, tama miɗa tijoo “naande” Laamɗo?
3. So mi warrii jaangude dewtere seniinde, tama miɗa landinii faa mi wada no Laamɗo wiiri nii?
4. Tama ngurndam ana hiɓii e “min” naa du “yo Almasiihu wuuri ley am” (Galatiyankooɓe 2:20)?
5. Tama mi nedo feeremaajo? so ayo, tama miɗa landinii faa mi sela e hawtaare am e mi jeynoo faa laaɓa e Laamɗo?
6. Tama miɗa andi ndewal Laamɗo yo golal ɓurungal golle fuu towde ɗee ngoodu-miin wadde?
7. Tama seydaani won ko heɓi ko tuufi e ngurndam am?
8. Tama miɗa hasindini e jeynaade jaallo Almasiihu e seydaani?

*Gondinal am hewti ɣottu,
Nimiidum e ko wanaa masiɣaaji, e ko wanaa meere:
Mida hoollii e guurdo faa abada oo,
Barme mako ana haɓanoo en batte men.*

*Bernde am ana oncanoo konngol Laamɗo,
Ngol Laamɗo wiindi,
Kisindam ana tazoo e ley innde kisinoowo kam,
Kisindam ana ley yiyyam mako.*

*Mi hasindinaa e tiindinooje godum fuu,
Mi hasindinaa e ballooje fuu,
Yo Iisaa mayani kam, dum ana heya,
Sabu yo min woni ko maayani.*

Lidie H. Edmunds

Ko jeydi e gondinal

A kee miilanaade gorko waajibaado taccita maayo Ango jirgitaango mawnii e muudum faa tawtoyaa gido ootoo bange. Mo woodaa laana sumboowa, kaa omo jogii laana diw-diw sukaaɓe e ɓoggi sertudi mangaaku. E ɓogel pamarel ɓurungel fuu famdude, mo ɓabina ngel dow e mo wada ko mo waawi fuu no ngel hewtira juude gidiiko oo. E joko ɓogel cewngel ngel mo haɓɓa ɓogol ɓurngol tekude kasen gongol tekungol jokinee hankasen nii e nii faa ɓoggol burngol fuu tekude ngol yawta ndiyam jirgotoodam daa e haɓon ɓogol ngol fuu e lekki. Sonii mo haɓike e ngol ɓogol, gorko oo ana waawi ndeno tacitinde mayo ngoo no moyiri dee tawtoyaa gido muudum.

Nde wonoo sonii en ɓiɓe Laamdo rimtiibe kesum, on tawaama odon ngada jike moodon e ley mayde Almasiihu Iisaa jaɓudo totude hoore muudum saabe luuti meeden. Kaa sonii on pudii jannde dewtere seniinde ndee, gondinal ana moyya tawee ana famdi sembe hono no ɓogel cewngel arandel ngel- tawee ne ngel waawi heyude e yawtiinde laana diw-diw ngel

otoo bange maayo ngoo. Kaa nde wonoo “*gondinal ana hebíroo e ko naanden e ko naanden koo ana iwa e konngol Laamdo*” (Romankooóbe 10:17), on yíitan sonii on njehii yeeso e jangude konngol Laamdo ngol e jeynaade aadiiji, gondinal moodon mawnan e laatoo ko woodi sembe. Laamdo ana yidi homo e sukaaóbe muudum jeydoo e muudum no tekiri hono no suka e abba muudum nii.

Yahuuda ana miccina ley ɓataaki muudum no ɗum woodiri nafaa njíbitooden e asol aranol gondiinal kisinoowal: “*kaa onon sakiraábe am horsuóbe, mahee ngurndam mon dow gondinal moodon cattungal senaade ngal*” (Yahuuda 20).

Binndi happaadi dewtere seniinde woonde ana rentina hono díi miilooji:

Onon, sakiraábe am horsuóbe, mahee ngurndam mon dow gondinal moodon cattungal senaade ngal, keddee e ɲaagaade Laamdo e dow bawde Ruuhu Ceniido. Keddee e jilli Laamdo tawa odon ndoomti yurmeende Joomiraado meeden Iisaa Almasiihu naboore on to ngurndam nduumidam. Njurmee yoga e yimóe womóe e sike, ndiwttee yoga maóe iwde e yiite, ndanndon óe. Wobóe óee noo njurmordon óe e dow jeertagol, nefon fay saaya ka terde maóbe comni kaa” (Yahuuda 20-23).

Ngol certol ko yidi wiide en woni ana haani njíbiten kohe men e bangal ruuhu (ɗum woni laataade sembeejo e ɓendudo ley gondinal) e ngol asol lugungol gondinal danoowal, e taweede aɗa

rema ngurndam duhamaajam, jiliijam, tijoojam wuurdam, woodudam yurmeende, e jeydal tekungal ley jeynaade yonkiiji.

Nde wonoo on hewtiri kisindam moodon e dow dokal ɓolal e gondinal, ɓatitiree e gondinal, ngurndam hewirdam e ndakam Almasiihu imitiido. Nden mo dowiran on ley sabi omo woni ley moodon. Ayo, *“tentiliido wuurdan e dow gondinal”* (Romankooɓe 1:17; Galitiyankooɓe 3:11; Ibraniinkooɓe 10:38). So ga leydi naa du so tawaama ley ngurndam aduna moodon, ana haani ko nguurdon e gondinal – wuurde e taweede odon ngada jike moodon fuu e Laamdo kaɗum e aadiiji muudum e dow taweede odon ndokitta kohe moodon yalla aniya mako oo ana hiɓɓa e moodon. E noon sonii on njetike dow kammu, gondinal moodon hokatta on weltoraade cuusal e anditoore bangal muyde Joomiraado woodudo faa abada oo e kaɗum e jilli muudum yawtudo aniyaa mo miilanden fuu.

Nde wonoo eden ngoni faa jooni ga leydi, gondinal goongaraawal ana haani tuugaade wakati fuu e Almasiihu Iisaa yidudo wadde e **ley mon** e **fari mon** ko waawaa wadireede to fay noku. E dow taweede homo fuu e meeden yo ɓiɓe Laamdo, so wanaa waajibi, homo fuu, mawna ley gondinal; ana haani ko ekkitoden jeydude wakati fuu e ndokoowo en ngurndam e joganiido en hunde ɗalaande fuu.

Ko ɓuri heewude e wakati, eden ngada jike meeden e dow miilooji men fade e men gondinde e gongaa. Ngonal meeden e feere tewtan faa watita gondinal e seyoraade, naa du golal ngal laatoo sadaka

dow innde Almasiihu. Kaa gondinal kiḅal hollititaako e dow golal ḅolal heedungal e hakille faa luugida ley dewtere seniinde... Fay so tawii dii taguuji ana laatoo alahaali gondinal soobeewal, ana waawi du – so yidaama naa wanaa-laatoo jike e gondinal gotowal kiḅal.

Gondinal goongarawal ana jey haḅaade e Almasiihu immitiido. Kaa ko boni e muudum woni gondimḅe heewuḅe ana miila ana waawi dadude e ley ngurndam mum e tuugaade e ande muudum, naa e waawude fijurde woḅe, naa kude yogaaje kasen, hono tawireede kaalisi ley banki; kaa dewtere seniinde ana jangina faa laaḅi ngurndam gondimḅe rimtiḅe kesum ana haani dwtinaade Ruuhu-Ceniido. Sonii en nguurataa gondinal ngal jike muudum jeydi e kude Laamdo, binndi ana wiya tinaare men e golle men fuu – laatanto en mere. Sabu tinaare men laataade gondimḅe haḅidaake e no fotirden tawireede **yadwere** gollude ko ngonden gollude e dow sembe caldi, kaa e taweede yo gondinal gongaraawal woni ko laatii asol e saabo ko ngolleten koo.

Ko tawaa, ley ngurndam meeden, tawee jilli Laamdo Wallaa hen, hokam ḅum on tawireede cuusal naa du nafaa – so ḅum kaalisi, so ḅum gollal, so ḅum alluwe jannde, so ḅum ande ḅolle, so ḅum ḅarri, ko ḅum laatii e hono ḅee kude fuu, ana ḅangina ngurndam mon jeydaa e gondinal. Hunde gongaare waawunde hokude on cuusal kiḅal e nafaa yo e Laamdo moodon e Kisinoowo moodon woni ko tawotoo. Sonii on ngurdaali e hono nii e ley gondinal, wakati hijjo moodon oo aduna, on mbaasan seyo kedotoodo hewteteedo e gondal e Laamdo e golle

Ko jeydi e gondinal

muudum ley jilli ley ngurndam mon. Sabi “*huunde fuu ko waldaa e gondinal yo luutal*” (Romankooŋe 14:23).

G. Keith ana hollita no tentilirii, faamu mo o jogii e nafaa wurnirde hoore muudum e konngol Laamdo faa jogoo gondinal, buuciraangal, e dii konngi:

Yoo dadi dii ana luggidi,
Yo an seniido Laamdo,
A ŋiŋanii dow nafaa gondinal amen
E moyirka haalla maada.

Sonii wanaa nande konngol Laamdo e jaŋande dum ley bernde moodon e ley ngurndam moodon, dadol fuu e bangal mangu moodon ruuhuwaaku heŋataako-fay ko heedani e tekiinde dum du tiidan; ana tiidi godum lomtoo dwtanaare konngol Laamdo e dow wondude e mako kaŋum tan feere muudum ley jeydal hiŋiingal.

Gondinal kaŋum woni sembe rimoowo jeydal wuurungal e gondal e Laamdo.

Mida miccitii ko batu tawaado wadde leydi Grande Bretagne, ana foti duuŋi seeda, do tawaa min haaltande haala pinal e moodibaaŋe. Almasiihu tawaama ana gollira ley amen e bawde e mbiditaade berdeeji amen. E ley wakati ndee ŋaagunde rimde, gooto e moodibo tawaado hakunde amen imirii heŋaare; e gite heewude gomdi e bernde naawiraande, mo wadii ndeedoo ŋaagunde: “yaa Almasiihu, mida hollitee ko luuti am, e taweede ko

ɓuri heewude mi ɗaagike yeeso jamaa sakiraaɓe, mi laatike andando ko kabaaru tawideede e maɓe e dow yotinaande ɓe haala konngi andude maa, diina taweede ley senaare maɓe...”

Berde men nde wonoo ana oncii faa sane, faa e ley ɗaagundeeji, ana warra e taweede cuudoden cagal haalaaji ɓolli, fade men tewtude hollitinde ko woodi ley berde men e no foccitirii yeeso baamen mo dow kamuuli. Wiitee ɗaagunde naa du “ngadee ɗaagunde amen” wanaa wiide waajibi eden ɗaagoo jaati. Kaa sonii bernde meeden ana udditii yeeso Laamɗo, ley laaɓal, e foyre e kaɗum e senaare mako, Almasiihu weltoto e wakati “kawrondiral”.

Ana hawnii faa sane tawee eden miiloo luutoowo ɓollo waawa hokude Laamɗo ceniido welto. Kaa dewtere seniinde wii ɗum jaati woni ko mo tagiri nedanke: saabe anoora hoore mako. so ɗum welli en naa ɗum welaali en, homo men fuu ana woodani saabe anoora Laamɗo ceniido!

“*Hono non nguuree ngurndam mbeloojam Joomiraado kawroojam e muyde mum e dow huunde fuu*” (Koloosi1:10), ɗum wonoo muyde mawde taalibo Pol e bangal dental gondimɓe Koloosi. Moodibo mawɗo Handley Moule, faccitii “*welde mo no ɗum laatirii fuu*” e “andude hunde fuu e muyde mako.” Ana way hono so en mbii godo “Yo ɗum laatoo hono no muyde maa nii”. E dow kaa haalla ana way hono en njardanike muyde godo ɓuri muyde men.

Ndaartude laatagol muyde hoore men fade men tewtude ko welta Laamɗo, mandaa mun woni eden njardoo koloy men fergoo e hunde fuu, naa du

Ko jeydi e gondinal

hoore men ana fiyoo wakati fuu e kokowol, naa du eden fiyoo e sii tiidalaaji tawaadi e laawi ngurndam meeden. Kaa seyo ana woodani gondimbe e Laamdo, sako fuu so biibe Laamdo ana wuuri ley jeydal kiɓal laabungal e Laamdo tagudo en oo, ley anoora e jilli.

Dewtere seniinde walli en faamude yo goondinal e wadude muuyde laamdo ana fibondiri sanne. No aayaare jongude ndee windiraa ana beeda wanginde laabdum hono goondinal e wadude muuyde Laamdo woori. Anni ko aayaare ndee haali: ...*Su goondinal walaa, fay gooto waawaa welde Laamdo, sabi **neddo jiddo badaade Laamdo** waajibi goddina omo woodi, goondidan o **barjoto** tewtoobe mo bee* (Ibaraninkoobe 11:6).

Mbarjo ruuhuujo, mo Laamdo hokkata wondoobe e muudum e jeydal batitiingal e kisinoobe mun e Almasiihu mun'en waawaa holliteede e waawaa du faamireede so wanaa e ko ngondaa e muudum. Sirdi jeydal kiɓal wuurngal nafaawal mo e hokoawal seyo mawngo biibe mako, yo **gondinal**.

Ayo, *gondinal* yo laawol ngol Ruuhu – Ceniido hokirta biya Laamdo jaalogal Almasiihu imitiido.

Hono no njiiruden nii, ana waawi laatanaade homo fuu e meeden taweden yeeso aade Laamdo, so tawii e hedaade waajuuji naa e jandeeji konngol Laamdo, so tawii ngal kawral hokataa on nafaa ruuhuujo: “*kaa haala... nafaali be fay hunde, sabi nanube ka bee jabiraake ka gondinal*” (Ibraninkoobe 4:2).

So wanaa konngol ngol jippoo iwude hoore warde e bernde, e jilloo e gondinal, yalla jannde ndee

ana laatoo nafamaajum. Yo nii en woni ko Ruuhu-Ceniido waawi yottinde ley ngurndam meeden neema Almasiihu Iisaa, neema dokoowo en tawireede waawude hewtude wakati fuu nafu e hollude bawde **Mako** ana heya en faa kaween tiidalaaji ngurndam.

Kaa dum e wadde, hunde wootere ana selli, ko woni dee gondiindo ko mo tawaa fuu mo anda mo wellirto ɲallaade tiidalla e ittegol koro. Seydaani e hoore muudum nafotorto wakati fuu “aduna” e kude ngonde e muudum faa wodiintina en e jeydude men e Almasiihu. Wallaa fuu ko ɓuri mo waɲude hunde hono taweede ɓido Laamdo tiniido e haɓiido e ley jeydude muudum e kisinoowo e kaɲum e Almasiihu. Ndeno dum juhaaki e taweede omo wada ko mo waawi fuu faa mo wodina gondiindo rimtiido kesum e tagudo dum e non du mo hada dum hewtude “*kawrondiral muudum*” ɲimiingal e seyomaawal.

Mo bumdam ruuhuujam hewti, oo aduna ɲjiyeteedo tan laataniidum hono ko haani ley ngurndam. Kaa ko serti e majum du ana woodi: yo aduna ruuhuujo woodi goonga kiɓo. “*Sabi huunde fuu ko woni e aduna, banngal gidaade yonki e ko darii e yitere e hawtaade bangal jawdi, jeyaaka e Baabiraado, dum fuu e aduna jeyaa*” (1 Yuhanna 2:16). Nde woodi yimɓe ana yoppa kohe muudum hiiliree no yaafiri, ibiliisa dum tiidaa dum waawude wadde hiilla faa bonna.

Dewtere seninde ana wiya en eden itiree koro jidaale gite (dum woni ko welli kaa tawee jeydaa e nedaaku meeden), gidaale gite (kaa tawee jeydaa e ko jogiden hono bawde) e hawtaade banngal jawdi (dum woni laamu e bangal bawde de ngalaa ko

woni). Seydaani ana andani hunde fuu ko heedi e sii hiilaaji faa falloo hakunde meeden e ko Laamdo fodanii en. Mo waɗan ko mo waawi fuu faa mo haɗa en wondude e Laamdo sabi omo andi no ngal jeydal waawiri mawninirde en e bangal ruuhu, e gootel, e godum du idum hokka Baamen mo dow kammu seyo mawnoowo wakati fuu.

Gidaade yonki: Yo e bangal aduna heewudo golle bonde, hewudo e ko jeydi e kude ngoraaku e ndewaaku, dum woni ko seydaani tuugotoo e mun dee mawnina gidaade yonkiiji men. Gaɗo men ana warra e dee kude yaafude nangude ley ngurndamji meeden dum woni haɓiiɓe e ko jeydi e gite, alahaali ɗari tergal e kude oo aduna. Ko yurminii e muudum woni ɓe o hiilata e dee kude andataa law ko ɓe ngoni e muudum koo wanaa ko moyi sabu idum jeydi e gidaade yonki hono non du idum laatoo ko haadi e ko yanii.

Gidaade yonki: If we are attracted by the slick world of commercialism and if we envy what other people possess, Satan is able to make his cruel advances. The Great Deceiver whispers, “If only you had a new watch, an acre of land, or a biggesonii eden njoppa oo aduna foodira en kude peneje e enen du eden hirana ko woɓe jogii, seydaani ana waawi wadde pedeeli muudum ley ngurdam men. Hiiloowo mawdo oo ana waawi ɗuurirde kaa haala; “sonii mida waawi hewtude oo montoro keso tan, naa du ngel certel leydi sonii laatike e ngedu am tan, naa du so mi hewtii suudu mawndu, mi weltoto!” Kaa nde wonoo

“Wanaa nyaamdu tan nedo wuurdata, ko nedo wuurdata dee, haala fuu ka Laamdo haali” (Matta4:4), eden njiita law, sonii en saami e dow kude men bonde, kude kesse de njiyeten dee wallaa fuu ko woni.

Hawtaade bangal jawdi: Hawtaare men, kiral men e yidde men ko heedani kude oo aduna ana udditana damule golle seydaani kalkooje. Laamdo ana waji hunde no way fuu.

Halfinaade e bawde waawude dowude hiini hoore mun, dum ana seeti e gondinal wanaa? sabu **gondinal** yo hoolaade Almasiihu Iisaa. Hono no njiiruden nii, Almasiihu wii hunde wootere nde kanden tawireede yeeso hawtaare yo “*leydinaare yeeso Almasiihu*” (Yahuuda 4:10). Andude e leydinaare jeydal moodon e Laamdo mo jom bawde oo yo kaɗum tan waawi sakaade e no haaniri laawol seydaani, sonii mo tawaama e ley hiila omo hollita en ngalaa ko wonden. Laamdo ana hollita en faa laabi “**jaalo ndokoowo en bawde e aduna, yo gondinal**” (1 Yuhanna 5:4).

Kaa fade men waawude naatude faa **heewa** ley wawtu gondinal jaalotoongal (sonii seydaani batitike en faa hokkita en ko tawaa ley aduna oo), ana woodi nafaa keben jannde nde Iisaa janngini taalibaaɓe muudum. Mo daalike ɓe e bangal pitte gondinal soobewal: **mbaawrudon gondinirde**, *nde wonoo odon tottondira teddeengal, on tewtataa teddeengal iwrungal to Laamdo gooto?*” (Yuhanna 5:44). E dow diidoo haalaaji, Iisaa ana tindina ɓe gondinal waawaa tawdeede e muuyo tewtoowo teddeengal iwude e woɓe. Dum yo tiidalla mawdo to gondimɓe heewuɓe. Kaa so wanaa

Ko jeydi e gondinal

anden en mbaawaa laataade taalibo Almasiihu e tewten no jamaa salaniido Almasiihu yidira en.

Sonii odon seyoro mbeltorodon e wakati “*kawrondiral*” nyaande fuu, gondinal moodon mawnan tawee sike fuu wallaa hen. E hono non, sonii on tawaama odon ngona yeeso itta koro maaji e dow tiidalaaji ngurndam, odon andi no gondinal moodon waawiri wurnireede e faa jaallo nyaande fuu woodanoo on.

Mbiɗitagol ruuhuuwol

1. Ley golleeji am ɗande fuu, tama mida e seyo yihude gondinal am ana yaara no haaniri?
2. Tama mida yiha tiidalla e ley ko laatotoo fuu, naa du mida yiha alahaali hollitide Almasiihu ana heya hono jaabu tiidallaaji?
3. Tama ana welli kam yiide golle Laamɗo yahoo yeeso, naa du muyde am yo taweede miin e hoore am mi naɓɓa ngal yeeso?
4. Tama ngurndam am ana durtii e sugalla saabe e taweede mida hokkita hoore am Laamɗo wakati fuu?

*Almasiihu, haalu–min, yo mi waawu hollitaade
E bangal idooji konngol maada;
Nde wonnoo a waawi hebude kam,
non du yoppam–mi tewta
Biibe yalgotoobe, majube e woniibe feere.*

*Yo a jangunu–kam, Almasiihu, faa min du mi
waawa jangiinde
Kude lobbe nde njotiin daa kam;
Yaadu e haalaaji am, e yo di waawu yotaade
Ley nokuuje burde fuu luggude do ko heewi suudii.*

*Yo a hebiin–kam hoore maada, Almasiihu,
Faa bernde am ndee fun heewa tel
Miilooji yidaadi e konngi lobbi,
Seetamaare jilli maa, settamaare anoora maa.*

Frances Ridley Havergal

Wakati setaagol

Cagal waajune am, kiikiide, jom suudu gooto Cwarri yiidude am faa mi duhanoo dum. Bawde almasiihu hollitike faa mawni e ley ngal kawrital. Oo gorko wii kam ana woodi sugulla sabu mo tawi settanaade ko Almasiihu do wayraaɓe e gollidooɓe mako ana tiidi mo. No woowiri wakati, so mi tawaama mida aka tindiinte yimɓe, mi ɗaagike Almasiihu, ley ɓernde am, mo hokka kam hakilantaaku mi faama faa gasa ko on gondiindo hasiindini. E nanu-miin mida wiha mo: “mi miilataa yalla dum woni tiidalla maa e goonga... Ada waawi hollitiinde kam ko saabi ana tiidi maa setodaa?” Mo diccii on wakati fuu fay sikito mo wadaali dee mo duhii.

E on wakati kiɓo fuu, andu miin Almasiihu hollitan tiidalla godo ko wanaa udude hunduko muudum. Ko woni dee, oo gorko turiido e mo ɓernde muudum boniraa, oo gorko tawaama ana hollita kaɗum yo gorko bonndo sako fuu e sukaaɓe muudum ɓe mo nehiran-noo jungo jamdiiri.

Njaadiral mako yo soobee, mo ndarti e non du mo hewtii yaafa Almasiihu.

Men kaaltaali ko tiidalla mako setaade, sabu Iisaa hollitike mo e ley alahaali keso e burdo fuu lugude. Subaka mum kiikide, mo wartti e kawral ngal; yeeso mako ana seynii e mo halfinii kam e seyo mawngo e wiide: “handen, mi waawaali deyinaade ley nalaande huurnde! mi haaltande ko Iisaa yimbe fuu!”

Fay noku ley dewtere seninde, en wiyaaka eden kaani, so en ngari setaade, tawireede bawde hollitinde be gondinaali bee halahaali ko kisindam wonitiido. Kaa no wadi fuu, eden tewtiree njeheen ley gondal hiɓungal e dariingal noku gooto e gondal e Almasiihu Iisaa, yalla, so eden kaala haala l’Injiila, jilli Laamdo kollitiido e bangal meeden oo, ana hokka be udditiinde berde maɓe e goonga Laamdo.

Wakatiiji bernde wondaa e **jeydude** e Laamdo ley gondal wuurungal; eden taykoo ndeno settagol waawaa **tawireede** nafaa e **tino**. So wiyeede goonga, ley dee nalaade hunduko men ana uddoo e bangal anditinde woɓe ko konngol Laamdo, e nden en laatoto ndimaro ley golal meeden ɓolal ko bangal ɓiɓe Laamdo nodaaɓe faa hollita tawto Almasiihu ley aduna saliido mo oo.

Fudir njalooma fuu e wakati “*kawrondiral*” e Laamdo woni taɓal arandeewal faa kewten celal demgal meeden e laayu sukoowo mo no yaafiri e wakati mo kaanden **haalde** ko Almasiihu Iisaa e be gondinaali. Ko mawni ana sendi mo ngurndam ruhuujam tawiraa dam ɓiɓe ley aduna meeden mo ngoodaa Laamdo e laatiido “jaagotoodo l’Injiila”!

gondiindo nodaaka faa daroo yottina haalaaji **hakilaaji** godi setto e bangal Almasiihu, gondiindo rimtiido ana andi jeydal muudum e Almasiihu; e du, andude ndee hunde, omo waawi haalde e rimdal e kaɗum e seyo kisinoowo mako.

Iisaa wihii taalibaaɓe muudum: “*Miin woni peguuwi, onon **ngoni caɓe**. Nedo fuu ɗiɓudo e am, mi ɗiɓii e mum, rimaɗ du faa heewa. On mbaawaa wadude fay huunde so on ngaldaa e am*” (Yuhanna 15:5). Wondude e mako kaɗum e settaade ko mako, anii golal meeden. Eiɓe, yo kanko Almasiihu jey saabaade ɗum!

Cagal ɗalaande Pentekosta, taalibaaɓe ɓee mbaawaa no jogitaade seyo tawanoongo e muudum en, sabu ɓe tawanooma yaade kamɓe e kohe maɓe e haaldude e Almasiihu imitiido. Nokuuje ɗe ɓe njahan-noo ɗee fuu, ɓe tawiraama e dow bawde Ruuhu-Ceniido iɓe kaalda-fay sallaniiɓe Iisaa ɓee-ko *kude kaawe Laamdo*” (Golle nelaarɓe 2:11). Hawnde tawaama ana wada ley jamaa e yimɓe hewɓe tawaama du ana reenta faa hedoo Piyer yottiinde ko kabaaru Almasiwaaku Iisaa. Nde mo waajotoono ndee, tayoral e ko luuti saami e jamaa tawaado hedaade mo oo. Tawaaɓe ko ɓooyaali ana yamira tontegol Almasiihu ɓee, jooni ana woytoo wiide Piyer: “*Sakiraaɓe hodum miin jey wadde?*” (Golle Nelaarɓe 2:37). Ley nden ɗalaande settagol taalibaaɓe ɓee e kohe mum en jillude e waaju Piyer, saabike gondinal yonkiiji keewudi.

Cagal muudum ko ɓooyi, ley wakati tiidudo, taalibaaɓe hawriti didaɓal e Laamdo. Ley kawrital wakati duhaawu. Worɓe diinankooɓe koniiɓe

Wakati setaagol

be fuu be kebbinaa Ruuhu–Ceniido, ebe mbaajoroo konngol Laamdo ngol cuusal” (Golle Nelaa be 4:31).

Waajune nafamaajo ana hebiroo e “heewalla satuḏo”, Ruuhu-Ceniido wumbiido e no heewiri ley gondindo holitoowo nii en gongaaku taweegon Almasiihu ley men.

E ley jannde meeden Alkawal kesal, eden njiha waaju ley dental gondimbe arandeewal wanaa ngedu waajotoodo mawdo barkindo! fay gooto wartaa hedoo Piyer nyaande iidi pentekosta sonii taalibaaḅe ḅee adaaki haaltande “*ko hawne Laamdo*” (*Golle Nelaaḅe 2.11*).

Sonii senaare, ngurndam e jilli Almasiihu Iisaa wumbii bernde gondindo ley aduna meeden mo wallaa jike lobbo, nden yimbe leydinto e falla noppi e kabaaru Laamdo oo. Dum saabi eden kasiindini e warde e kawriten e Almasiihu nyaande fuu, faa konngol mako ngol foywana en wakati fuu “*keewee Ruuhu*” (*Efeesunkooḅe 5:18*).

Heewalla waajune

Nde mi gondindo keso ndee, mida jeydunoo e walde sukaaḅe jokolbe gondimbe. Miden weltoroo no e ko heti e bangal konngol Laamdo faa buri no min andiri ka. Kaa, Almasiihu e dow dum fuu, hadaali ana gollidan-noo e amen faa hollitoo wayraaḅe amen be gondinaali be. Mi haaltanaan on kude yogaaje de men tawaa miden wuurda e ley jokalaaku amen.

Ngurndam bangal golle: De gondimiin ndee, mida gollan-noo, e taweede mida jaanga, gonliindiraare to kude galluree am. Naande wootere, don nodiraa-miin e hooreejo golle am, gollidoowo e meeru oo, warri wihii kam e bangal golleeji am “nde golle walaa”. ko woni fuu, mo nanii ko haala kawrital waajune mo me wadidan-noo e sukaaɓe jokolɓe. Ko woni dee wakati fuu miden jogii kawrite waajuneeji to sela deede mawde to jamaa heewi too, e ley wakati nde to kafeɗaaji njaretee udata. E faa men saaboo yimɓe hetindaade min, men tawaama suɓaade gooto amen laatoo hono “fitinaajo”! E dow njiide “salotoodo” ana wada dee kude, wellotooɓe ɓee fudii daraade ana yeewa min e woɓe naati e haɓanaade gooto on. Nde wonoo jooni kaa men keɓii jamaa mo min kaani yotiinde kabaaru lobbo. Tawaama e dow mun woɓe heewuɓe ana jaɓana gondinde Almasiihu... Hooreejo didaɓo meeri oo kaɗum tawaama ana wonginira kam “e diinankaaku yaɓitiido” sabu e mbiide mako dum bonan innde ngalluure ndee. Don mo wajibini kam mi sella e golleeji diin fuu ley ngalluure ndee. Kaa, nde wonoo waajuneeji am e noku jama maajo ana woodunoo nafaa, sukaaɓe jokolɓe ɓe ngondunoo-min ɓee fuu hewtii tayoral miden yaade yeeso!

Gada majum, nde tawaa-min suudu jannde dewtere seniinde nde, mi miccitike e naande hoore noku oo ana wiya miin e ley yetoore Laamdo: “sonii on mbaawaa foodude e jogaade hakille jamaa to sella, taa toonjen aniyaa jamaa ley dental gondimɓe...”! e naande diidoo haalaaji, mi miilike ko kude am arandeeje e non du mi yettii Laamdo ko tawaa ana

saaboo min e wayraaḅe men tawaama miden njaha yeeso saabaade waajune yaade yeeso.

Wakati ko gondi-miin koo fuu, mi tawaama mida settanoo gollidooḅe am ḅee fuu ko gondinal am kesal e Almasiihu Iisaa. Kaa ḅaande gom, faamu mi yegitii godo hewti kam: debbo golloowo kiikide fuu ana socca e wonita ley buron-ḅaaji amen. E kedii-min, kiikide caggal hootu woḅe ḅee. Nde mo tiilii gollude ndee, ḅatitii-min mo bange armooro ḅo mo tawaa mooḅitinde buuwirdi mako e siyonji mako e mbii-min mo e ley nehaare:“Ayo! gasi faa moyi. A tilike!” ḅon mo hawnaa faa sane. Gaḅa sikitoore mako wakatiwel seeda, mo joodii e am faa men njarda kafe mo wona-niin mo. E ḅon haaldu-min e mako ko kabaaru Iisaa ley gaajo amen. Mi miccitulo faa abada ko gondi tawaadi ana heewa gite mako nde miin haaldunoo haala kisindam e nde min duhodii ndee.

Ngurndam fedde: Mida miccitii du ko yiitu mawuuri noogay e gohoḅo am. Nden wakati leydi Angleteere, tawireede duuḅi noogay goho, yo janjere non! Wakati janjere ndee ana yaada e ndefu mawndu e fiyo ngon jokkira wamu. Kaa e duuḅi am noogay e goho tawii min mi seerti e wamu. Laamḅo tawaama ana waḅa wamu ley ḅernde am. E ley ngoo janjo mo saaraaḅe am tawaa ana waḅa, mi yihii hen wakati suḅaado mo kaanu-miin setaade ko Almasiihu. Nden wonoo ko nodu-miin waajotoodo saabe majum, kollitti-miin ḅum ley ḅerewol nodaango ngo feccu-miin e wayraaḅe kaḅum e gollidooḅe am ḅee, mbiimin ḅe wayraado saabe ndee janjere cagal ḅamdu nduu

warran haalda e men. “Ɗum ne **tawegol** moodon wellam kam faa sane–wanaa **dokke** moodon” beydu min kaa haala. Naande on kiikide, waayam gooto tawaama ana tuuba.

Gaɗa majum ko ɓooyi, nde laatino-miin moodibo didaɓo ley dental batisooɓe London ndee, jokolɓe abada wadaali kawrondiral, sera ndiyam, naa lade naa du piide balon tawa watinaali hayille e no ɗum haaniri foodirde ɓe gondinaali. Iɓe ngada no ɓe mbaawiri fuu yalla idum sagitoroo yo yotiinde kabaaru lobbo. Gooto fuu hawrii e hunde wootere: maanda gongaajo ngal kawrital sakiraaku arande fuu yo sembidinde ɓe ley Almasiihu, cagal muudum yo wadude wayraaɓe maɓe ɓe gon dinaali ɓee e Almasiihu. Ndeno hawndoore fuu wallaa e ko tawaa ndee walde e ley neema Laamdo, barkinaama.

Ngurndam Ruuhujam: Fade am gondiinde e duuɓi am sappo e jeenay, mi hillitaaka noo e jannde dewtere seniinde. E non du ana famdi ko andunoo-min e konngol Laamdo ngol. Kaa gaɗa ko jaɓaan-miin Almasiihu hono Kisinoowo kam, woɓe e wayraaɓe am e min men tawaama miden kawrita altine fuu, faa men jaanga dewtere seniinde. Muyde amen yo yotiinde yimɓe ko men kewtiri Almasiihu koo iwude kohe amen warde ɓerde amen. Miden naftoroo e ko tindinaa men ley ndeedoo dewtere e kaɗum e lamdi hollitaadi ley mayre do baabu IV. Men yeewirtaano dewtere seniinde hono dewtel ande, kaa hono ɗowo ngurndam amen.

Wakati setaagol

Ko laatii tinno ndee jannde dewtere seniinde yo tuubal sukaaḅe jokolḅe woḅe, e men miilu yo men fuu haani andande l’Injiila ley noku amen. Ḍum goonga, fay gooto amen nden tawiraaka mobil fuu, kaa ḍum warii e miilo amen wonude mobil daasirtengel negeso. dido e amen, tawaaḅe yo wonitooḅe kude, ngadii mikoro, rentinii hen ko yiminiree juude. Ley ḡalaade alan e asaweere, miden njaada e majum wurro e wurro, e negeso miden poodira cagal kamiyon mo “micorooji” mawḍi e radiatoru yimirooru juude on anayowii hen.

Mida miccitii faa gasi ko ngoo wurro ngo dental gondimḅe waalde wiyeteende Methodist tawaa gila wakatiwel seeda, ana udda noku ḡaagunde muudum. Ley yidde amen andande ko kabaaru l’Injiila, men ndaarti faa men ngada hono ndeedoo huunde. Caggal ko men keḅirii yamiroore nafotiraade cuural ngal gondimḅe rentan-noo ley muudum nduu, men udditii ndu. Men mbuuwi ndu dee men ngoni ley mayru, ḍum woni hakunde ley huḅeere ndee, yeeso luumo ngoo e mikorooji amen dii. Men pudirii waajune amen ndee yeeso luumo ngoo e hunde amen yimoore ndee, jimol ngol fudiri e jimol yimoowo Amerikin gooto andiraado Georges Berveley Shea... oo yimoowo ko kabaaru lobbo tawi ko ḅooyaali yiltidike ley Angeletere e suka jokolde gooto inndiraado Billy Graham, e kamḅe didon ḅee, ḅe ngadidii waajuuji hawniidi. Fade jimol oo gorko fudude, homo e amen gooto gooto fuu ana ḅamta haala dee hokka setoore ko gondinal muudum

e Almasiihu e kisinoowo Iisaa. Caggal muudum, woƙe e amen pudii waajaade kabaaru lobbo e yimɓe martakumpa tawaaɓe ana warra hede amen ɓee, e ley haynde mawnde ɓiɓe wurro ngoo, cuural maɓe dewal ngal sakitorike heewude e ley ɗalaade timooje dee. Gooto e gondimɓe, bando muudum debbo oo kaɗum du jaɓiima gondinde Almasiihu, sagitorike ɓamitaade janginde sukaaɓe ko kabaaru Almasiihu ɗaande alan. Cagal ko men tillii waajune amen dee men mbitti koo, waajuneeji hedike e wadeede yontere fuu ley oo noku.

E dow majum anii jannde nde Pol yottinani Timote: *“mbaajodaa konngol Laamdo ngol yaafu maa tiidu maa fuu, hollitin ɓe boofi maɓe, fel ɓe hokku ɓe semmbe e kaaddi munjal maa e waaju maa fuu...”* (2 Timote 4:2). Sonii Pol ana wuurnoo e ley oo jamaanu, mo wiyar sike fuu wallaa Timote: “sonii a hawriti wakati yottiinde kabaaru lobbo, jaɓa ɗum; so a hawritaali e majum du mida ndaardee wonaa ɗum. Wakati mo kabaaru lobbo waawaa waajeede wallaa”. Mida heɓii tayoral Pol yardataako janndeeji dewtere seniinde hokoore en andal ɓolal nde naɓataa en, ley jilli e cuusal, to yimɓe ngarantaa kohe muudum en ley deente.

Sonii on ekkitiima jippiinde konngol Laamdo ngol ɓamude do hoore jippaade e ɓernde, on andan yo huunde seeda tan waɗta so mo laatoo-Hono ko mbiide Yereimiya—*“yiite ley korooje mon”*.

Kaa, ko boni e majum, sonii dewtere seniinde yo e ley hoore moodon tan woni ko hedotoo, ana moya laatodon nedanke mo haala tan, kaa a laatataako gorko wuurirɗo e Ruuhu, sabi ruuhu

Wakati setaagol

“yiite tawataako ley korooje moodon”. kaa si tawii odon ngoodi kawrite wakati *“kawrondiral”* e Laamdo, on kebaan faamu, ko buri hen fuu, on faaman on mbaawaa laataade nedanke wuurirido Ruuhu e non du haanaa laatodon nedanke mo konngol!

Ayo! Laamdo ana haalda e meeden sonii en janngi konngol makol e non du, omo yidi kolliten woƙe ko mo wihii en koo. *“ada haani hedaade haala yaltanka ley hunduko am kaa e wonginiraabe ka saabe am”* (Ezekiyel 33:7). Nafaa fuu woodanaa en haaltanen woƙe si eneen e kohe meeden en nanaali ko Laamdo wihii en.

Ana woodi heewuƙe haƙantooƙe gondinal, kaa seeda e maƙe tan setaantoo no hiƙiri e gondal maƙe kiƙo gootomaajo e Laamdo guurdo oo.

Taalibo Yuhana, saabe ko tawaa hewtude, ana waawunoo e ley wakati oo, hollitude e seyaare kabaaru ko jeydude muudum e Almasiihu. Hono no, tijorii-den nii, omo nodaan-noo woƙe ƙee ngara e mako e ley ngal kawrital hiƙii-ngal: ... *yalla odon ndentira e amen hono no min ndentiri e Baabiraado e biyum Iisaa Almasiihu nii. Dum min mbindanta on yalla seyo men ana hiƙa.*” (1 Yuhana 1:3).

Mbiditagol ruuhuuwol

1. Tama mida andita ngesa am to haanu-min yotiinde kabaaru lobo, noku to ngonu-min e noku du do gollan-min?
2. Tama mida jatoo yimbe hono bolbe haanube tuubude tan, naa du a miilu e dow ngaagunde e jilli mida yidi wadude be e ngurndam kesam e Almasiihu?
3. Mande hen kewtu-min arande fuu bawde setaade ko Almasiihu e dow wallude nedanke faamude dum ley ngurndam am?
4. Hunduko am ana uddoo hada kam settaade ko Almasiihu, saabe ko:
Kude ina ley ngurndam am ko fordataa e no haanir-min wuurirde na?
Idum waawi hadde kam yaade yeeso e golle am?
Hawtaare am yidaa mi renta e oo Iisaa mo Nasaraatu mo callii e yoppiti?

Foyre faa abada

*Foyre faa abada! Foyre faa abada!
Hono en woni ko yonki fotii senaade,
Nde wonoo sonii o wadaama bange maa,
Mo dimbataako, kaa e ley deyinaare seyoore,
Omo waaawi wuurde e yeewude e maa!*

*Ruuhuuji rentudi joodorgal laamu maa ngal
Ana haani yaynaneede jandeeji banndi;
Kaa dum yo kambe tan ngonani,
Sabu be andanaali abada
abadin ko aduna lehiido hono mo men oo.*

*E hono hen rondirto-min – min, min rimaado
ley nibereji e mo ruuhu muudum nibinaa,
Fade e ko hawnii koo bangude,
E ruuhu am tartudo
And on my naked spirit bear
Yeeso loci foyre di ngallaa ko woni?*

*Ana woodani nedanke laawol kisindam
Dowangol e oo noku lobo:
Ngedal gootal e sadaka gooto,
Sembe golloowo Ruuhu-Ceniido,
Suranoowo bange Laamdo.*

*Dee kude ana lamdina en yiide
Do noku Senaare:
Biibe saliiobe e nibere
Ngonooobe ley foyre hedotoonde,
A foyre jilli faa abada!*

Thomas Binney (1798-1874)

Bibe naa yiite

Gooto e wayraaɓe am ana wiyee Bengt. Mo Amerikin, jeyaado sweede. Mo heɓii darja e jaagu sane e non du mo ɓami aadi golaande Almasiihu. Goote e golleeji di mo yidi e hakunde dii golleeji heewuɗi yo donude laanaaji misoner en yaade to goliindiraaje maɓe. Hitaande gom kanko e waayiiko ɓe ndardaama ɓe nelda laana to waalde mision laana andiraado (M.A.F). Golal ngal nde wonoo tiliima, waayiiko oo tawaama ana jipoo Fairbanks, mo yopii ɗum yaha e dawol ngol kaɗum taan.

Fade mako mako diwiinde laana kaa, waayiiko oo weedii mo sudamaare tekunde e kaɗum lefol chocola so won no way. E ley ngol dawol cagitol dawol ngol, keni mawdi di tijaaka naati e wibbude. Kenii bonndi wamde Alaska dii wibidii e laanawel pamarel ngel faa wardi e magel hakunde duluuru nduu. Nde wonoo laanawel ngel sagitori lejaade leydi dee darii. Hakke balde tati, malle caami, kaa e dow neema Laamdo, kenii wibanoodi dii dandinii-mo, sabi ɗum joowiima e ɗaki laana kaa, hadii mo kanko

huuleede. Kaa andoon wadugol ndeedoo hunde heyii konu humaniiḅe kude diwooje Amerikin en ronkude yiitude mo kanko e laana mako kaa nde ḅe warri ndaartude mo e noku ḅo laana mako kaa saami ḅoo ndee.

Nde konu oo sellii ndaartude mo ndee, Bruce, ḅiya Bengt e kaḅum e donoowo laana M.A.F godo lomtii ḅe, ḅe ḅaagii Laamḅo ḅowa ḅe hedde to majudo oo. Kaa e dow majum Bengt kaḅum tawaama ana ḅeyda famḅude sembe faa omo yihan-noo mayde hoore mako. Faa e dow majum mo ḅamii foto ḅo mo wayno-ndiri e ḅe o yidi ḅee fuu, yeeso ngoo fooyi kaa omo woodunoo mooso. Kaa jon-no Laamḅo ana joganinii-no mo aniya godo. Nde kanko e waayiko oo ḅe diwan-noo ḅo noku oo ndee naange woni ko yalti dee jalbiti e jamdi raneeri laana Abiiko oo. Nden wonoo ko ḅe njiiti laana kaa.

Ko saabi mida haaltana on kabaaru? Yo e dow ko Bengt tawaa ana wiya kam gaḅa majum no mo tawiraa hewtirde dee ḅalaade sappo ley doyki “sarirde Almasiihu” (2 Korintu 5:10). Mo firtanike kam, ley gootumaaku mako yeeso Laamḅo e tayoral mako mo naatan jooni kaa mo wondan e muudum ley mayde mako, Ruuhu –Ceniido tawaama ana hollita mo kude fuu de mo wadi ngurndam mako ga aduna gaa. Ana waynoo hono “sareegol gondimḅe” ana yotoomo fade muudum laataade. Nde ko mo wadi koo fudii wellaade yeeso mako ndee, tawti ko mo gollanii Almasiihu koo, ḅon mo lamḅii hoore mako hodum e dee kude fuu woodi nafaa mo jango laakaraajo.

Kaa e dow goonga mawka, Bengt halfinii kam mo anditii jooni kaa yo e dow gidaade yonki kaɗum e aniyaaji mako e ɲeeɲal mako, woni ko mo golliri, e dow seyo mawngo ko mo tawaa wadde koo fuu, dum woni hawjaade kawrite dente gondiimɓe, kaɗum e kawrite humaade nelaaɓe yaade waajoo kabaaru lobbo e wadde kude yogaaje keewude hakunde gondiimɓe. Fay hunde e dee kude de mo wadan-noo dee jeydaano e golal Ruuhu.

E mo beydii hen, ley dee ɲalaade sappo, Laamdo hollitii-mo dee golle, fay so tawii yo golle lobbe, ana waynoo hono “lekoy, gawyoy, e hudoloowoy”, (kabaaru majum ana haaltanee en ley 1Korintu 3:12 faa haaltana en ko gollleeji di tawirtaako sembe fuu yeeso yiite sarotoodo Almasiihu, e non du ko woodaa nafaa fuu e bangal kude jaango laakara).

Ndee hunde lobbere hewtunde Bengt saabike “pinal”. Tawaaɓe e amen ana andunoo mo e yidunoo-mo gilaa ko booyi e du ana weltoroo e tawireede omo gollira yadwere nde mo tawiraano ley golal Laamdo faamii no faa gasi ko mo yidunoo wiide, sabu caggal oo masiiba, golle mako dee hollitiraake hono nedo tewtoowo jaalu e sembe, kaa e jalbitooore barkinaado e mo bawde, Ruuhu-Ceniido heewunoo ngurndam mako dam to mo tawaano yaade fuu idum setanoo mo.

Gondiimɓe fuu ina kaani miilaade ko kabaaru en fuu “en darotto ɲaande gom yeeso sarirde Almasiihu” fodanaado homo e men **enen gondiimɓe fuu**. Taa fay gooto men jilla sarirde Almasiihu ndee e “Bimbeere mako Raneere” nde sariya caggite ndee, yeeso nde homo **ɓe gondiinaali fuu** warete saree e jukee ko faa

abada. Oo sariya yo gondimbe be golle muudum en ngaretee itee koro. Noon ko tawaa ana golle e rafi gondinal fuu horjete. Kaa ngadooji e dow gondinal dii hedoto faa abada, e dow anoora Laamdo, sabu kanko e hoore mako woni ko saabotoo di laataade e dow sabaabu biibe mako. Ley den njalaade, heewube e gondimbe andan no boniri golleeji keewudi di ngadan-noo ley dente dee wallaa ko woni, wobe du tawiraaabe innde e bangal dente diina so weltirii dum, Laamdo jataake dum hono golleeji Ruuhu.

Hello Daneejo

Mida yeeso am doo hello dereeji didi daneeji. Fay gooto wadaali diidol fay gootol ley maji. Fay gooto hollitaali ley maji miilooji muudum wanaa e haala wanaa e nati. On njiyataa hen ley maji fay hunde hono diidi, naa du alahaali bindi, non du on njiyataa fay hunde ko naandi e ko njardi naa du e ko seynatta. **Hello dereeji daneeji tan woodi, wanaa godum fuu, ko mawni, naa ko buytii.**

Kude heewude ley ngurndam moodon e ley ngurndam am ana waawi nandineede e hellooji dereeji daneeji. Tuniniraadi e wakati gom luuti, kaa seniraama jooni kaa e neema Laamdo e kajum e yiyam kisinoowo kam Iisaa; sabu ko gondimbe kaa, hunde fuu yaafaama e “*ko rawni hono maluuje*” (*Esaaya 1:18*) sonii mi miilike ko hello ngurndam am gondinal yoga, mida miccitoroo e sunu, kude yogaaaje de tawaamin wadde e andal naa du e rafi andal, mi luutii e mi saabike du sunu Ruuhu-Ceniido. Sonii wanaa ko yiyam Iisaa, dii helli, daneeji tawete jooni

ana tuniniraa e batte luutiiji am e gootumaaku am. So wiyeede gonga mi hewtii yurmeende e moyere Laamdo! sabu hello ngurndam am burdo fuu tunude hebii laɓinal hono no malu-maluuje nii. **Helli daneoji! Ayo anoora woodanaan Laamdo! Tundi e jiiɓu fuu walanaa kam.**

Ko andu-min dee woni ana boni e taweede ko Ruuhu-Ceniido wadaali e bangal am koo jogataake faa abada. Fordude e mbiide Pol dee, deen ɗalaade ngurndam am laatoto “*hono no cobitiido e yiite nii*” (1 Korintu 3:15) Sonii Ruuhu-Ceniido wellirtaako e am, fay so luutiiji yaafaama fay hunde ko wadaa koo jogaaki nafalla hedotoodo faa abada. **Helli daneoji! Ayo, kaa ko boni e majum yo wana fay hunde!**

Hellooji ngurndam laatoto, dum goonga, daneejum faa abada, kaa yogaaɗi tawirte nate kedotoode abada ɗari ki hono muudum famɗaa, ɗejiraa dum e juude yuwaade Almasiihu, dee juude jilleeje yetooje mo faa abada. Ko homo e gondindo fuu, hono ko am koo, dii hellooji anooramaaji laatoto kude ɗalaade de mo laatii gollirde Laamdo abadaajo, goodudo wakati fuu, mo Almasiihu waawiri wadirde golleeji woodudi faa abada. **Ayo! Helli daneoji; Laamdo yo bura yeteede kasen!**

Duuɓi bonaadi

Ana boni e ando tawee ɓe Laamdo nodata ɗalooma ɓee fuu warde “ɗamdude e muudum” bona duuɓiiji keewudi ngurndam muudum tawa meedaali seyo jeydude e Almasiihu e tawa hewtaali alahaali no wellirta mo.

Yo e sunu du miccitirii min ko gorko mawdo tawaado seyiraade no tiidiri ko kisindam muudum sabu omo nimsitan-noo ko njalaade de mo tawaa omo mursa ley ngurndam mako e ley duuɓi keewuɗi e ley kude odoo aduna. Seeda cagal gondinal am, min e jokolɓe gondimɓe yogaaɓe, min naati e bangal golal amen ngal, e yaltoyde woɓe ley cuudiiji to nayeeɓe martee. Kiikiide gom, min tawaama yotinoyde toon kabaaru l'Injiila e miin naati duhidaade e yimɓe nayeeɓe woɓe ɓe tijaake iwude e oo noku. E ley den kiikiide ngooti, mi tawaama mida joodoo hoore leeso gorko nayeejo gooto mo, men miilu, maayan fade ngartol amen didaɓol oo noku.

Waajune amen kabaaru lobo tawaama ana jirgita mo; gondi tawaama ilde e koofol mako e mo wihii kam: “mida andi mi hisi e du mi yahan dow kammu...” jaabii-min: “ɗum kaa ana moyyi”, kaa fade am ɓeydude hen godum, mo fudi woyde, ko wanaa seyo, kaa naawalla e torda yonki. E mo wiiri kam e konngol leyɗungol: “wanaa ko welli. Duuɓi am ana ɓatitoo cappande jetti e ko ɓuri cappande e jeegom e maji tawaama ana halkoo!”

Hodum gondindo keso hono am waawi jaabaade? Mi andaa fuu hono mbaawir-min homtiri min mo, kaa mida miccitii faa woodi on kiikiide, nde hootumin to am ndee, jicciimi yeeso Almasiihu mbiimin mo hono kaa haala: “Almasiihu, ɗum goonga mida woodi cagite am yeeso, kaa njaande gom so wanaa mi yeccitoo cagal ngal ɗam ngurndam. Sonii wakati oo yottiima ko am yaade dow kammu, mi yidaa wardude yeeso maa e yonki am hisinaaki e

ngurndam bonaadam; nyaande oo kiikiide Almasiihu, mida hokee ngurndam hankasen e mida ndaardee dum”

Ley dewtere alkawal kiingal, habakuku ana hollita en, eden mbaawi wadde kude jeydude e sembe e ley golleeji meeden tiliroden e taweede fay huunde wallaa ko woni. E wihude “*poccitiido wuurdan e gondinal*” (*Habakuku 2:4*); ko mo yidunoo wiide yimbe jamaanu mako be jokaali ko gondinal wihi yo taweede idum jeydi e tijondiral e Laamdo e ko ngonden kanjum e ko ngadten fuu sagitoto laatoo e ko jeydi “*e tampinde hoore muudum ko yiite e tordude hoore muudum ko boni*” (*Habakuku 2:13*). Bee yimbe tawanooma ana njiba ngaluwal muudum en, e ley hiini hoore e bangal Laam do. Kaa ko be njibi koo ndoondi tawaa ana hedoo.

Ley alkawal kesal, Pol ana wongina en kanjum du:

“Sonii nedo njibi e maadi arandeeri ndii kaje, naa cardi, naa kaaye dime, naa lede, naa hudo, naa gawye. Nyaande gartol Almasiihu banginan fayda golle mum, sabi nden, nedo fuu yiite banginan golle mum, holla gooto fuu fayda mum. Mo golle mum hedii daraade dow mahol aranool ngol, heban mbarjaari. Kaa mo yiite ngee nyaami golle mum, waasi mbarjaari mum, kaa kanjum hisinte, ana way no cobitiido e yiite nii” (1 Korintu 3:12–15).

Gorko nayeejo mo duubi 71 tawaado to nayeebe bee ngonata too hebii no tayoral e hisino muudum,

kaa mo seyaake e majum “*sabu hisino mako ana way no cobitiido e yiite*”. Ngee yiite waran horŋa “lede, gawye, e hudo” ngurndam mako, kaŋum woni yiite warange horŋa “kaŋe, kaalisi e kaaye dime” ngurndam 6e Ruuhu-Ceniido golli ley muudum rimdi e njiɓude e kaaye dimde Laamdo.

Foyre faa abada

Laamdo abadaajo ana hiɓina golal muudum abadaajo iwurde e gondimɓe fuu, ngoniiɓe e Iisaa, wuurnan gondinal muudum e yotiinde konngol Laamdo ngol no wiiraa nii. Bee gondimɓe ana tawiree ndeno bawde hawde ɗalaande fuu e seyo e wiirude e cuusal: “*Saabe dum, nde wonoo laamu mo dimbataako kebeten, njetten hen Laamdo, ndewren mo no weldata mo tawee e leydinkinaare e kulol, sabi Laamdo meeden oo ana way no yiite halkoowe nii*” (*Ibraninkooɓe 12:28*). *Kawrondiral* woowudo e Laamdo sembinaan yaadude e bawde Ruuhu-Ceniido, kaa wanaa e dow bawde gidaade yonki.

Naande gom, sonii en tawaama yeeso senaare Laamdo ndee, e dow yiide foyre mawnde, gondimɓe laatiibe gollidirde woodan 6e golle Laamdo guurdo wonan e seyo. Ayo, ɗalaade faa ɗalaade, eden ngara e taabal ɗaange, Laamdo mo foyre e jilli oo hokan en hewtude wondude e muudum e laaɓal. E non du en laatoto gollidinral foyre e jilli ley oo aduna niɓereejo e gootomaajo.

Mbiditagol ruuhuuwol

1. Sonii mida hedii wuurde no wadiran-min jooni nii, tama ngurndam am hewtan biɓe yeeso sarirde Almasiihu?
2. Sonii mida duhoo, tama mida batitoo hono no “*dokoowo lobo kude kamuule*” naa du hono “foyre abadaare”?
3. *Mida haani duhoraade goonga duhaawu mo Dawda wadi do (Jabuura 119:25): “wuurniram haala maada”?*

*Tayu buuru ngurnoowo,
An laatiido Almasiihu am,
Hono no tayirdaa buuru
Bange maayo:
Otoo – bange kabaaru maa lobo
Mida tewtee, Almasiihu;
Yonki am ana woytoo e maa,
Oo Laamdo guurdo.*

*A buuru ngurnoowo,
An Almasiihu am;
Konngol maa seniingol yo goonga
Hisingol kam:
Hokam – mi nyaama e mi wuurda
E maada dow kammu;
Ekkitinam – e yidde goonga maa,
Sabi a jilli.*

*Oo neldu Ruuhu maa,
Jooni, e am, Almasiihu,
Yo mo memu gite am
E mo hollita kam;
Hollitam – goonga maa
suudiido ley konngol maa
E ley dewtere hollitiinde
Mida yiha Almasiihu.*

Mary Ann Lathbury

Ngaree, ɲaamee

Dow njaareendi serra, mayo Galiili, ɓiya Laamɗo Dimmitiido oo ana woodi feere muudum, tawee fay gooto wallaa watanoowo mo hayille. Ana moyya tawee yo cuundi beetee huulii taalibaaɓe ɓee hadii ɓe yiitude ngonol Almasiihu mawngal ngal. Ana moyya tawee du gite maɓe ruuhuuje dee yo udanoode caggal mayde mako naawunde dow legal bardungal.

Nde wonoo iɓe renti noku gooto ley laana awooɓe, taalibaaɓe tampuɓe ana ɓatitoono leydi. Bee tawaama iɓe naata iwude e golal jemma mo keɓaali e muudum fay huunde. E nde wonoo, oo torda ana mawni e maɓe, goodo naati e ewnaade ɓe sera maayo ngoo: “*sukaabe, on ngalaa fay hunde ko ɲaamee na?*” E hunduko oo gorko tawaado ana darii serra maayo kaa haala yalti hono yamiroore laaɓunde: “*wedee bubi mon bange ɲaamo laana kaa e on kewtan*”.

Nde Yuhana nanunoo konngol ngol ndee, dum nandinii-mo hono yaltudo ley koyɗol, mo seyii seyoy mawngo: “*yo Almasiihu!*” E ley tijo heyditiingo, taalibaaɓe ɓee downtanike kollite Almasiihu muudum

en e don fuu bubu dii heewi lidi. Ley seyo mako mawngo, Piyer weddi hoore mum ley ndiyam daa e endii e to Kalfaado muudum (*Yuhana 21:11*).

E dow mum, dum Almasiihu mo anoora imitiido jaati tawaano do serra mayo ngoo. Mo huḅii yiite, ɓe ngari ɓe huulii mo, mo ɗaagiibe liingu e nde huunde fuu laandinii ndee, mo wihii ɓee worɓe yolbuɓe, kaa nodaango mako ko moyinoo: “Ngaree ɗaamee!” (*Yuhana 21:12*).

Gilaa ko foti duuḅi ujunaaji diidi, ngon nodaagu ana woodi ewnaneede en. Nalaade e ɗalaade, Iisaa ana darii faa jooni serra njaarendi faa abada e ana nodda en, tawi tampere fuu woodanaa dum, ngareen ɗaamden e muudum ɗamdu kamuuru ndu mo woni. Ayo yo Laamdo e hoore muudum, Iisaa Almasiihu e kisinoowo meeden, wonando en ɗamdu ko ɗaande fuu. Nduu ɗaamdu gondinal meeden ngal, yo konngol Laamdo, yo dewtere seniinde.

Wakatiwel seeda, mida noda on “hedidodon” e am, sonii mi heḅii “*kawron-ndiral*” am e Laamdo. Ko **woni** e aniya am e haaltande on ko ngal kawrital gootamaawal hiini hoorewal yo sembiinde on e no hollitorii e wallude on jaabaade nodaango lobbo kalfaado meeden: “ngaree ɗaamee” kuɗe diidi sertude woni ko tawaa ana dunca kam fecudude e mon, e biindol, oo wakati “*kawrondiral*”.

Arandeere: wayraado, tawaado ana janga dii binndi e baabuujii mum welliidi fuu hollitii kam dum ana waawi laataade timinirooje ngel dewtel.

Ɖidaɓere: From wakati e saatu, ley duuɓijii keewudi, mi heɓii mbaliingu e andude hono foti Laamɗo duhanii fedde muudum, no hawndorii, sabu mi ɗowii waldeeji naa du dente ley wakati “kawrite” forbaaje.

Ley dee kawrite, waldeeji jamaa oo fuu ana waawunoo hollitaade, kaa tawee lamdataako lamdol fuu, so wanaa e Ruuhu-Ceniido e ley duhaawu deyiniingol; waajune fuu wadtaake. Miden pudira wakati kawrital fuu e ley ŋaagunde forbaare men lamdo Ruuhu Laamdo laatoo janginoowo amen, e nden men jangira e konngol towngol noku suɓaado oo. Gaɗa majum, men puɗitotoo jannde noku cuɓaado oo hankasen, e nden men jangira konngol ngol e toowalla daade amen aaya arano oo. Fade amen yaade yeeso e aayaaje jogande dee, men taykiima fecere miniiti gooto deyinaare yalla gooto fuu ana waawa miilaade no lugidiri ko noku oo dee duhoo e bangal gooto jangaado oo e ndarta yalla lamdi dii ngooti muudum hollititeedi en dimoode ngol baabuwol ana jaaboo dum. Caggal oo wakati miilo lugudo e duhaade ley deyinaare, homo fuu kaɗum jey e ley rimdal wiide hono Ruuhu –Ceniido faminirii dum ko kabaaru oo aaya ley ɓernde muudum. Gaɗa majum ko wartta dee woni, tawaado ana ɓamta haala e ley walde ndee, ŋaagunde faa jaaboo ko Laamdo wihi koo non.

E ley ko haani waɗeede hakunde, miɗa miila ko hawradita faa gasa e bangal jannde dewtere seniinde

ley kawrite woni ñum. Miɗa yiɗi ndeno tindinande jangoobe ɓee naftoroo ngel dewtel e janndeeji kawrite ɓe ngaña kawrite keewuɗe ñe ley muuɗum ko ɓe ngaña yo tewtude no ɓe yotinirta tindinooje ndokaade ɓe ñe e oo noku. [So oɗon kasindini e faabango fuu, ndaartee faabango ño hello 158 ngel dewtel.]

Ngoo miilo kawrondiral dente e Laamɗo hewtirii kam e waajotooɗo angleejo Thomas B. Rees, mo yawti handen, kaa Laamɗo nafotirke mo e ley kawtiral sukaaɓe jokolɓe e ley noku dental gondimɓe ño tawaamin gondinde. Lamdi ñi Tom lamdotoono ñii ana jeydi e ko hollitaa on ño baabu IV too.

Gilaa duuɓi keewuɗi, mi dowii kawrite hono deɗɗoo, e ley taweede e ngonal yeeso Laamɗo e bawde Ruuhu mum goloowo ley ɓerde. Caggal hono ngal kawrital ley dental batisaaɓe Viktooriya to leydi Kanada, moodibo oo wii kam: “ngal kawrital abada mi yihaali hono muuɗum e barkineede gila tawaamin wadde kawrite!”

Hono non du ley ngalluwal nayewal Urusaliima ngal, cagal ɗalaade kawrite to dental Waalde Gondimɓe Nelaabe, hooreejo kido jangidiraare dewtere seniinde tawaado doon halfinii kam: “abada men ɓatitiraake hono nii e pinal ruuhuuwal, gaa, ño Yurusaliima!”

Ley dente gondimɓe, dente cuudiiji, kawrite kabaaru dewtere seniinde naa du kawrite jokolɓe, Laamɗo tawaama so wiide ana barkina hetidiinɓe, e dental kaɗum e feeremaaku, e dow no laatirii feeraaku, naa du e ɓattitoore konngol Laamɗo.

So wiide, goonga mida andita, e akude windude ko kabaaru wakati “*kawrondiral*” am e Almasiihu, naangude do teki ana tiidi e dow tiŋaade ko tawaa ana wada hakunde yimbe, nguleefi e miijooji e jille batitiije e wadde hono deedoode kude, ley battuuji jamaaji.

Mi haadan ndeno e kude yogaaje mawde de kanden ŋibude e muudum.

1: Mi suɓaake noku godo mo yidumin naa du laataniido kam ko woowaa. Mida woodi e jangude oo wakati ley wakati am andiraado “*kawrondiral*”, dewtere Pol didaɓere faade e Korintunkooɓe.

2: Certol noku oo heyataa handen ko faa eden mbiya en jangan aaya e aay.

3: E dow ko hokude on kabaaru wakati “*kawrondiral am*” so dum ɓollo (naa so dum wallaa) mi haaltanan ko aayaaji di Ruuhu-Ceniido wuurnani ley bernde am.

4: Mi haalanam on ko konngol Almasiihu wadi e aniyaa am faa gasi nde jangumin e duhii min e haala kaa ndee e dow mballu lamdi haaltanaadi en dii.

Mi hollitan on kabaaru gollal hiini hoore am iwude e ceertol ngol, kaa mida ndaarda on pati njegiton wakati “*kawrondiral*” e Laamdo yo hunde woodande gooto e feere. Mida hefi tayoral kude ngurndam moodom daa handen ana seerti e ko am koo. Mida andi du kude hewtooje kam handen dee wanaa dum hewtata kam doo yaade lebbi jeegom.

Ley jilli mako Laamdo ana yidi hawrude e men e haalda e meeden no wordiden nii, to tawaden too, wanaa to tawanoden, wanaa to ngarten taweden, wanaa du to godo wartee tawee, kaa to tawadon. Sonii on jangii ko firtanii-min on koo, on tawete yeeso kude gode sertude sane e ko jeydi e am koo. Sabu Laamdo **haaldan e moodon** speak fordude e ko kasindin- daa e ley ngurndam maada, yo onon woni ko mo wedii ngoo nodaango ngaande fuu e wakati fuu: “Ngaree ngaamee!”

Tayoral, dewtere ndee wanaa **konngol wuurngol e bawdeewol** tan; dum konngol du ngol Laamdo halfinirta e gooto fuu e amen! Sabu “*konngol Laamdo yo wuurngol e nafamaawol... engol itta koro miilooji e aniyaaaji gondi e bernde*” (Ibraninkooŋe 4:12). Hodum wartta laatoo e ngedu men?

E ley wakati jannde am handen, mida janga dewtere heyre wiyetende King James. Mida nodda on jooni kaa hedaade jannde nde warran-min wadande on ndee do 2 Korintu suura 1. Udditee onon du dewte moodon.

Leeru joy subaka woodi. Mi uddii dambugal suudu am e uditimin dewtere am seniinde faa mi wonda min tan feere am e Laamdo.

Anii miilooji yogaaji tawaadi ana jokitoo kam fay so, e bernde udditiinde e dewtere udditiinde, mi naati e ley gonal yeeso Laamdo:

- Mida wondi sugulla saabe naawalla wakatiijo

e Ɔeydotoodo mo gendam haani muḡude. Kabaaru ḡaw mako oo Ɔeydike e ley dii yontereeji welliidi.

- Mida wondi e sugulla du andude yalla celal mako ko ngal ana mawni nafaaa faa mi waawaa darnude ḡalaade no dati waajune nde min aninii wadde ndee yaarata e ley oo wakati. Wakatiiji e wellaade, nde Dorrote tordiiima e ley dawallaaji amen, mi Ɔamii aadi mi hollititaa mo e jamaa gollindiraare amen ndee, hono ḡum laatortoo jooni, Almasiihu?
- Ko peesotoo e Ɔernde am, yo ko woodi wadde jooni leydi Kenya to tawanoomin gollirde e no barkinirii nii. Leydi ndii ana woni tiidalla bondo, e bangal hunde fuu; rafi kaalisi ana mawna yaade. Mida yidi wadde ko mbaawu-min fuu faa mi walla ƆiƆe leydi gollanooƆe Almasiihu Ɔee.
- Ley galle amen, hetude e bangal Dorote kaḡum e min, woƆe e ƆatitiiƆe amen bone ana woodi hewtude ḡum en no yaawiri naa du ḡabbi mawdi warrudi e timoode muuḡum. Saabe tiidallaaji gollindiraare amen ndee e dawalaaji di men andanaa no wadirta wakatiiji, e saabe du naawalaaji di gendam tawidaa e muuḡum dii, men mbaawaano laatanaade Ɔe faabaango mawngo.

Nyangunde

Aba, mida yidi yetude maa haande subaka nde wonoo a findinii kam beetee law. Mida miila aniyaa maa wanaa haaldude e bernde am tan, kaa du yo barkinde jabooɓe cagal muudum hetti-ndaade maa iwrude e oo wakati « kawro-ndiral » e ɓe nanaan ada haalda e maɓe e konngol maada.

Ada andi, Almasiihu yidaado ana tiidi kam oo wakati taa mi waasa miilaade e ko ɓe cagal so ɓooyi, jangan dee tindinooje, kaa ko welli kam yo tarweede ko maada tan miilotoo-min. E nden, mida ɗaagee ndokaa kam nebam maa e bernde am, miilooji am, windirgol am e ley laaɓal, goonga e jidal am gongaajo jeydal e maada.

Mida wiitoo hankasen yeeso maada, ngurndam am ana suudii e Almasiihu e Laamɗo du. Mida yetee saabe cuusal lobbal. Mida barkinee Almasiihu yidaado fay so tarwii mbiide am ley oo aduna ana jeydi e aniyaa hiini hoore am, dow kammu, an woni hooreejo yottinoowo sadaka am laatiidi ɗaagundeeji am e jettooje am yeeso joodorgal baabiraado, fordude e andal e kaɗum e muyde maada kiɓo. Ndeno yo e ley seyo wardan min e haala maada oo beetee: “udditin gite am faa mi taykitoo lobbere jamirooje maada.

Handen, gido jangoowo, mida uddita dewtere seniinde e 2 Korintu 1, e mi jaangi seeda, e konngol

toowungol baabuwoɓ ngol fuu. Mi jaangi no laaɓiri, kaa tawee mi foodaake. Miɗa ndarda on, ngadon hono mum.

Nde wonoo ko ɓooyaali, mi jaangii baabuwoɓ ngol hono nii, mi hawnike e tagu lobbo taalibo Pol nde wonoo yo gollanoowo Almasiihu. dum ko woodii hollude woni wakati gondal am e Almasiihu handen ana heedani e jaabaade ngol lamdol jokoowol: **tama misaalu joketeedo ana e ley ngol certol?**

Gila e jannde am suura oo fuu, Ruuhu – Ceniido sembindinii ɓernde am jokude misaalu lobbo taalibo Pol. Miɗa yidi laataade golloowo Almasiihu mo hono mum wallaa, e fade am yaade yeeso e milaade ko ndee jannde no feccorii, miɗa yidi haaltande mo kabaaru majum.

Naangunde

Almasiihu Iisaa, miɗa yidi tawee miɗa miiloo ko maada ley ngurndam golle am ko maa e ley alahaali gooto mo kewtu-miin ley settagol Pol. A waylii barke maa e ley ngurndam, no heewiri e miɗa sunii taykaade, ko ɓuri hewde dum laatike e bangal gooto miɗa sunii faa sane e wiide maa wakati fuu, miɗa yidi wuurdide e maada e wondude e maada, nde tawaano sonii « hawrutude e jeydal e tordaaɗi ley dii aayaaji, miɗa ɲaagee huulaakam e gondal maada, e bawde maada, miɗa ndaardee memitodaa kam hankasen yalla ngurndam am ana waylitoo yalla taguuji e miilooji am hiini hoore ana mbiditee faa laaɓa. Saabe anoora maa an tan. Aamiina.

Jooni kaa, mi wirfoto e jannde am suural, e mi wadiran dum aaya e aaya, miilo e miilo. E ley jannde am ndee, mida woni e ley aniyaa nyaagunde ndaardu-min Ruuhu- Ceniido taa yoppa kam mi waasa kabaaru mo Laamdo yidi yotiinde bernde am. Hono non, haala « yaa-warta » e Laamdo fudan. Mida yidi watude hakille pati mi tawee mida welloo no yaawiri e aayaaje de andu-min faa gasi. Laamdo ana moyya tawee ana yidi handen, wadde gooti maji no wuuriri ko am e no tijiraaka. **Tama ana woodi e ngol certol miilo heso e Laamdo Baabiraado?**

Jannde

Aaya 3: *Abbiraado joom-hinneji fuu, Laamdo dokkoowo en sembe fuut.*

Mida hawnii e yiitude handen subaka ko kabaaru baabiraaku tawaado ley oo aaya ana warra caggal aaya 2 oo, aaya mo hawrude e ko windaa ley dewtere am seniinde, ana waawi wiireede nii: “*Laamdo e Baabiraado Almasiihu meeden Iisaa*”. Miilee faa gasa e bangal majum: Laamdo e Baaba Almasiihu meeden oo yo Baaba am min du « mo yurmende e mo kontoole fuu ». Mo kontoole fuu, Baaba am mo dow kamuuli ana hokka kam “*neema e jam muudum*”.

Nyangunde

Baaba, mida dicoo yeeso maa e dow andal e yetoore. Mida barkinee saabe neema maa. Ada hokka bernde am ko jeydaa faa abada: jam maada. E bangal neema maa e jam maada, ada yottina

Ngaree, ɲaamee

kam deyinaare e kawrital woodando maa gila abada. Halleluya! Golu ley bernde am jirgitiinde e sunjiliinde, e Ruuhu-Ceniido. Nde wonoo mida turii yeeso maa hebiin ngurndam am soobewaaku e jam e dow ngonalla maa, mida ɲaagee.

Jande

Aaya 4: “*kanko hontoowo men ley naawallaaji men fuu, yalla, e dow kontoole mo kebirten e mako enen e kohe meeden eden mbaawaa konten tawaabe e sii naawallaaji fuu!*”.

E ley miilaade bangal setanaade ko Pol, mi hollitan, ley aayaaje jogooje dee, konngi yogaaji di mo naftortoo e jeydudi e komte de mo hebiri e Baabiraado mo dow kamuuli: yo konngi hono “torda, sugulla, naawalla e juko mayde”. Ana way hono Ruuhu-Ceniido ana fooda hakille am e dow taweede dee kude yo kude kodeeje e bangal komti e julbal!

So mi yehii yeeso e jande am ndee, mida yiha Pol wii dum fuu laatike dow sabaabu jangiinde en “*taa ngaden jike meeden e dow kohe meeden, kaa e Laamdo imintinoowo maybe*” (aaya 4). Mida yiha kasen ley mbiide aaya 4, sonii Pol tawaama ana hontiree Laamdo, wanaa saabe faa komtan dan laatoo e jeyal mako, kaa faa kanko mo waawaa homtude woɓe kanko du. Mida haani duhaade e bangal majum.

Naangunde

Ayo, Almasiihu, wallaa fuu ko dulludaa e kude ngurndam am do tawaamin e soobee fuu mida

WURNU GONDINAL FAA GASA

ndaarta wadaande komtoole e tordiióe. Sabi mi yidii laataade komtoowo maada e bangal gendam, so mo tawaama e naawalla wakati fuu ley tergal mako.

Beydi hen, nde mi miilike e miliyonji yimóe tordiióe tawaaóe e tiidalaaji e kanjum e ɲabi, hono yolbere, ɲaw naa du mayde, mida ɲaagoo yo neema e jam maada bamu loorde ley bernde am e yo tawegol maada laatoo ko hollitii ley ngurndam am, yo dolle wóbe dee laatoo ko newii e komtal maada du yo yottiin wuuruóe e ley naawalaaji mawdi dii komte.

E ley ndee ɲaagunde, Almasiihu, mida andita e no laaóiri komte maada ana yootoo ley tordaaaji fuu, no naawalla oo fotiri naawirde fuu. Hokam ndeno halfinaade e maada faa hióa kaa tawee wanaa e am, kaa e maada.

E noku mo ngarden e muudum jooni oo, konngol Laamdo fudi heóude joonde mawnde ley am. Mi anditii Pol e hoore muudum tiidalaaji heewudi ana hipoono e muudum no heewiri faa saabii mo óortaade hoolaare e hiini hoore mako. E dow sabaabu hodum ndeno wadi so mida haani ɲuunude, sonii Laamdo e ley jilli muudum jaóii tiidalla e bonnde hawa hawtaare am?

Naangunde

Ayo, Almasiihu, mida barkinee ko jilli maada ley ngurdam am. Fay nde wonoo ana tiidi kam mi wada e andal jamaa ndee ɲaagunde, mida woodi

sembinireede e ko Pol laatii nedo holitiido e bangal sugalaaji e naawalaaji muudum. Wanaa kude lobbe ley ngurndam dee tan mo woodi haltaande en... e min du, ley to luggi e bernde am, mida yidi barkinde maa e wakatiiji feeremaakuuji di yamii-miin ley muudum e ley gollaande maa, kajum e nirsooje berde de podii-daa mi hewta, e ley ko tarwaa wakatiiji mi faamaka, e ley kude rafi hakille de ngollu-miin e luutiiji di ngadu-min e kajum e nde tarwaa-miin saabe kude yogaaje mi wadii jike am e hiini hoore diina e wadde dum e maada. Almasiihu e ley ngonalla maa ceniido, mida wiitoo hono Pol nii mi yidaa jike am fawoo e hiini hoore, kaa e maada.

*Mi jangitike ley ɣalaade welliide dee mbiide Pol: neema mako ana heya kam. Mida wiira e dow gondinal aan e aan tan heyatta kam. Almasiihu yidaado, e ko tarwaa konngi maa ana udditii yeeso am, mida yidi yettude maa – saabe **ko** danudaa kam, **ada dana kam e a danam kam du – e hiini hoore am!** Mi yetti **maa**, Almasiihu Iisaa saabe ko dam kisindam mawdan!*

E jooni kaa Almasiihu, nde wonoo Ruuhu-Ceniido ana sembiindina bernde am e sabaabu komtoole maada, mida tijee, yalla e no dartirii e jilli, mi waawa e ley ndee ɣalaande, yotiinde « komte » maa e mbaliigu maada e be kawritaan-miin e kasiindimbe e jilli maada.

Jannde

Aaya 11: *“Onon e kohe moodon odon paaboroo men e duhaawu... yimbe heewuḅe...”*

Miin mida lamdoo hoore am hono gollal Pol ngal laartotoo no, sonii yimbe heewuḅe tawaaka noo ana faaboo mo yeeso Almasiihu, ley duhaawu. Non du min e hoore am mida lamdoo hodum laatotoo-miin sonii wayraaḅe am heewuḅe tawaaka ana duhanoo kam.

Nyaangunde

Aba, mida andita yo sabaabu ko jilli maada wadaado ley bernde sukaaḅe maa heewuḅe duhontoobe Dorote e min. Hono kaanirmin barkinirde maa saabe jilli lobbo!

Jooni, mida wada yeeso maa Laamdo e ley nyaagunde wayraaḅe am yogaaḅe, e duhanaade ḅe fordude e ko Ruuhu-Ceniido wadii ley bernde am e kaḅum e fordude e konngol ngol jaangu-miin ngol. Mida nyaagoo Laamdo wadanna ḅe komte muudum e sembe muudum e du ḅe kalfinoo e mako faa hiḅa.*

Jannde

Aaya 15, 17-18: *“mida yidi adaade yaade to moodon tafoon... aniyaaḅi am dii tama yo aniyaaḅi fordude e gidaade yonki?... konngol ngol me yottinii on ngol laataake ayo e wanaa.”*

*Mido nyaage yeewa hello 160 e hello 161 faa keba ballal bange no nyaagorantoda wobbe.

Mida naata e ley diidoo miilooji. Pol ana wiyanoo sugulla muudum gooto nde waran-noo Korintu yo wartude “e komte” e “sembinoore” e nafude du gondimbe be o yidi. Mo wartaano faa mo hewta kaa, faa mo hoka taan. Mo hollitii du abada mo wadaali yeebo e laandino dawol mako. (Eden njiya doo en du yonaa ko lamdoden du “ko” homo darantoo sada dawol ngol). Ana laabi mo woodaano muyde hiini hoore e dawol mako yaade Korintu.

Nyaangunde

*E dow bawde Ruuhu e konngol maada, Almasiihu, hollitan sonii e ley bernde am ana woodi aniyaaji saabotoodi tiidalla gollude Ruuhu-Ceniido. Yo mi andutu hodum woni muyde maada e hoto haanu-miin gollaande maa oo nungu. Mida miila, Almasiihu fay so gondimbe Korintu tawaama ana faccitira aniyaaji Pol dii nde mo faditti laabi dawol mako ngol ndee, omo hebiino tayoral e dowalla Ruuhu. Mi yettii maa Almasiihu, nde wonoo Pol, cagal nde wihunoo “ayo” waawi wiide “wanaa” e bangal laawol muudum ngol, nde wonoo omo andi faa gasi haala ka mo yottinan-noo kaa abada wanaa **ayo** e **wanaa**, sabi e Almasiihu yo dum **ayo** wakati fuu faa abada. Waylito fuu woodaa ley bernde maada. Almasiihu haala ka Pol waajotoono kaa ada yotina dum gila abada. Mi yetti maa e dow taweede yo a hayre ngurndam am, e ley kude kewtooje kam waylitoode, ley aduna mo aniyaaji di darnuden du waawi waylitaade. Almasiihu mida hasiindini e andude muyde maa. Rimdinaan e*

aniyaaji darnaadi e dow yardanaade e ko yaafi naa du e nafaa hiini hoore. Wallam yaade e jeydude e maada nyaande fuu, mida nyaagee.

Jannde

Aaya 20: *“aadiiji Laamdo dii fuu yo ayo e mako. Yo e mako du mbaawuden wiirude Laamdo aamiina dow **anoora maa**”.*

Nde wonoo mida taykoo aadiiji Laamdo dii ana hewta gooto fuu e meeden faa woodi, lamdol am anii: **tama aadi ana woodani kam e ley ngol certol?**

Nyaangunde

Aamiina oo **wiiraama “e amen”**? ». *Almasiihu! Aadiiji Laamdo, e am! Aadiiji Laamdo “e Almasiihu”?* **“Aadiiji Laamdo dii fuu e Almasiihu”**, kalfaado? *Ayo, kalfaado, yetto ana woodani maa! Haande subaka ley tarwalla maada ceniido, mida yidi wiitaade “ayo” am e mi wada” dow muudum Almasiihu. O Laamdo, mida yidi nafotiraade ko ndokudaa kam e Almasiihu koo **fuu**, e **mi** waawaa miilaade no ngurndam am laatortoo bolum so wanaa ko maada **Almasiihu Iisaa**, e maada hunde fuu ko kasiindin-min faa mi yawta ko ndee nyaalade tewtirta kam e ley kude, ley ita korooje e aniyaaji di kawritan – min ana heboo.*

Jooni kaa, mida welloo ley dwtanaare e yeto yeeso Almasiihu, sabi jam mako ana heewa yonki am. Mi andaa hodum laatotoo jaabaango nyaagundeeji

am, kaa ko dum woni mida woodi jam Laamdo ley bernde am. Mi wadii wakati “*kawrondiral*” mo hono muudum wallaa e Almasiihu. Anoora yo woodan innde maa! Nde wonoo haanden mida naata e handen am, mi hewtirii Almasiihu ɲamdu konngol mako, ko mbaawu-miin jangirde ko ruuhu kaɲum e bernde am e hewtude miilo so mi waawi jaabaade kude ndee ɲalaande.

Hayya, haani miccironen huunde nde teentili gollude ley nguurdam kala nyalooma fuu yo daartinde yonki men yeeso Laamdo.”

E ko warde e muudum, Almasiihu ana nodda homo fuu e men ɲaande fuu ngaren, e nodirde en innde meeden no moyiri: “*War ɲaamu!*”

Goonga maa faa abada oo hedoto;
E nodooɓe maa ada hokka, kisindam;
E tewtooɓe maa, ada wadana moyere;
E yiituɓe maa, keewalla.

Miden ɲaamee, o an buuru ngurndam,
E miden ngullitoo cagal yaangee abadaajo e
 maada wakati fuu;
Miden njaree, an asol ngurndam,
E yonkijji amen domdudi, e maa
 Yo foofitiindi faa abada.

Bernard de Clairvaux

Taykitee: jannde dewtere seniinde
ɲaande fuu ana moyya tawee
nafataa non fuu? Kaa tawireede
wakati “*kawrondiral*” ɲaande fuu e
Almasiihu yo hunde nde kaanden
tewtude waajibi sonii mawnde men
e bangal ruuhu ana sadi en.

Jannde dewtere

Lamdi yogaaji ani e bangal noku mo
janngu den faa keɓiren e muudum tino
mawdo:

Homo ngol certol wondi?

Homo ngol certol wonani?

Hodi woni konngi kiɓi di windudo oo
naftorii?

Wakati homo ngol certol windaa?

Noku homo dum windaa?

Hodum wonoo fayda windegol
majum?

E dow sabaabu homo dum windaa?

Hono ngol certol faamirtoo iwde e ko
adii kaɲum e ko jokata koo?

*“Tiinna yalla so a darike yeeso Laamdo, ada
laatoo golloowo jarranaado mo golle mum
hersinaali, laatodaa naftortoodo konngol
goonga ngol no haaniri nii” (2 Timote 2:15).*

Wakati Kawrondiral

Lamdi di kaandon lamditaa ley wakati moodon jannde e miilo ko konngol ngol, ley wakati “*kawrondiral*” moodon nyaande fuu e Almasiihu:

Ley oo aaya tama ana woodi:

Luutal ngal kaanden yopude?

Wonginoore?

Yamiroore nde kaanden dwtanaade?

Misaalu lobbo mo kaanden
dwtanaade?

Misaalu bonndo mo en kaanaa jokude?

Miilo keso e bangal Laamdo
Baabiraado?

Miilo keso e bangal Laamdo 6ido?

Miilo keso e bangal Laamdo Ruuhu-
Ceniido?

Jiidal kesal e nedaaku seydaani?

Jiidal kesal e aniyaaji mako bondi?

Jiidal kesal e hiilaaji mako bondi?

“Ngadee ko konngol ngol wii on, pati kaadee e hettinaade ngol tan. So wanaa dum, on tawan on njayrii kohe moodon. Sabi kettintoodo konngol so waasa jokkude ngol, ana way hono no yeewoowo hoore muudum e timtorgal so yiya no yeeso mum tagiraa. Caggal mo yii hoore mako, o wittii, oon wakati fuu o yeggitata no o way. Kaa oon yeewoowo sariya kiibudo dimdinoowo oo, so tiinike e mum, so tuugike dum, laatoto hono golliroowo konngol ngol, wanaa hono naanoowo ngol tan so yeggita. Laamdo wadan barke e golle mako fuu.” (Yaakuba 1:22,25).

DOWTO NĀANGUNDE NĀANDE FUU

Faa men keba mballiigu e ley ŋaagundeeji amen ŋaande fuu, miin e gendam men kollitii dwtanaare ŋaande fuu e bangal ko waajotoodo Thomas B. Rees holliti koo caggal nde gondiin miin ana foti duuɓi joy jooni. Ko mo wihii koo ana hollitoo hono nii en: L ana 50 altineere M ana woodani gollanoobe Almasiihu, nii yaade.

Nde woodunoo mi wuurnii yonki am ley konngol Laamdo e duhii min gila hoore faa bernde, ŋaagunde wuurnde. Fade muudum laataade hunde tawaangal ŋalooma fuu, ŋaaginaade wobe laatoto wakati yettoore, e ŋaagunde e hino e bangal wobe, ko heydintoo e juutata. Fay so tawii men ngoodaa e ley dewtel ŋaagundeeji dii to wiindaa e bangal majum, meden koolii Ruuhu – Ceniido faa men juutina wakati ŋaagunde amen e ley muuyo ŋaagunde hasindinaande fuu.

“Pati fay huunde suylina on abada, ko haani dee: ŋaagoree Laamdo haajuuji mon fuu duhaawu gondudo e jetooje.” (Filip. 4:6).

N.B: Ngol dwtol **ŋaagundeeji ŋaande fuu**, haanaa ko bona ŋaagundeeji yogaaji dii hetude e ɓe ŋaagantodon ŋaande fuu ɓee.

ƊOWTO NAANGUNDE NAANDE FUU

<p>Altine Gollanoobe Laamdo</p>	<p>Golanoobe ɓe Laamdo wadii ley ɓernde meeden duhananoden dum en.</p>
<p>Taalata Yeto Laamdo</p>	<p>Wakati cuɓaado yeto e ɗowto ko mo woni, e ko mo jogii, ko mo wadi, ko mo warta mo wada, ko mo hoki du fuu</p>
<p>Alarba Gollooɓ</p>	<p>Moodibaaɓe, waajotoobe, janginoobe konngol e goloobe gondimɓe.</p>
<p>Alkamiisa Golle (ko haani)</p>	<p>Golle cuudi, golle kabaaru lobbo, golle kaalisi, e ko naandi...</p>
<p>Aljuma Galle</p>	<p>Galle amen e galle yaajudo beydo ngoniiɓe e ley marala amen, nde wonoo miin e Dorote e sukaaɓe am e sukaaɓe amen mawɓe e Almasiihu.</p>
<p>Asaweere Luutuɓe</p>	<p>Golal “ndaartugol Laamdo” e ley aduna, yimɓe ɓe min kawri e muudum ley bolli e ɓe min setanii ko Almasiihu, yimɓe galle ɓe gondinaa e Almasiihu.</p>
<p>Alam Seniibe</p>	<p>Njardaniibe Almasiihu ko ɓooyaali e ɓe andan ɓeen, jeydaaɓe e ley ɗaagunde, e ɓe Laamdo barkinirii en ngurndameeji meeden; gondimɓe tordaaɓe – e bangal ɓe ndaardirten no moyyiri kabaaru – e, pinal dental handen.</p>

RA la Recherche de Dieu

Dr Richard A. Bennett débuta sa carrière comme architecte urbaniste. C'est durant sa formation qu'il expérimenta la puissance de Dieu d'une manière qui transforma sa vie. Par la suite, il démissionnera de son poste au sein du Conseil municipal anglais pour entreprendre des études bibliques aux U.S.A.

Laïc enthousiaste dans ses débuts, Richard Bennett a partagé et, depuis 1946 partage les préceptes de la Bible avec des auditeurs qui lui sont reconnaissants. Pendant au moins une vingtaine d'années, sa voix a été régulièrement entendue en Europe, en Afrique, en Asie et en Amérique Centrale et Latine par le biais de Trans World Radio et de Far East Broadcasting Corporation.

Depuis qu'ils se sont mariés en 1958, Richard et Dorothée servent ensemble leur Dieu avec joie. Aux côtés de Richard, mais sur sa propre initiative, Dorothée a exercé un ministère très efficace auprès des femmes.

Ces dernières années, ils ont étendu leur ministère, en tant que conférenciers, à des pays et à des peuples qu'ils n'avaient pas encore visités. Durant leurs voyages dans les pays en voie de développement, ils étaient remplis de joie devant la soif spirituelle éprouvée par beaucoup de populations rencontrées. Mais leur joie était mêlée à un chagrin quand ils voyaient les vies de bon nombre de ces populations qui sont leurs semblables réduites à la pauvreté, à la faim et à la privation. L'amour de Dieu pour ces peuples motiva Richard et Dorothée à leur envoyer des ressources spirituelles et matérielles afin de les aider.

Cependant, pas seulement dans les pays en voie de développement, dans les pays industrialisés aussi, les Bennetts sont heureux de rencontrer de plus en plus de gens qui aspirent intérieurement à une relation d'intimité avec Dieu. Plusieurs d'entre eux se posent des questions.

Y a-t-il des réponses dignes de foi aux questions les plus importantes de la vie ? Richard Bennett est convaincu que Dieu lui-même a donné ces réponses. C'est pourquoi il a écrit *A la Recherche de Dieu*.

"*A la Recherche de Dieu ... aidera plusieurs à établir la base d'une bonne vie chrétienne.*"
Feu Rev. Stephen Boakye-Yiadom
Trans World Radio, Afrique

CROSS CURRENTS
INTERNATIONAL MINISTRIES

Distribué par:

Trans World Radio
06 BP 2131 Abidjan 06
Côte d'Ivoire

www.ccim-media.com

ISBN 2-85509-085-7

CROSS CURRENTS INTERNATIONAL MINISTRIES

Bennett
A la Recherche de Dieu

RA la Recherche de Dieu

*Richard
A. Bennett*

